

SAVONIA

Savo Blogit

2023-2024

LIIKETOIMINTA

TOIMITTANUT Kaija Sääske

SavoBlogit

LIKETTÄ LIKETOIMINTAAN VOL. 10

Toimittanut Kaija Sääsä

Kuopio 2024

Savonia-ammattikorkeakoulu
Julkaisutoiminta
PL 6
70201 KUOPIO
julkaisut@savonia.fi

Tekijänoikeudet © tekijät ja Savonia-ammattikorkeakoulu
Teksti, kuvat ja taulukot CC BY-SA 4.0 poislukien kuvat ellei
ole toisin lisensoitu
Kannen kuva tuotettu Copilot-tekoälyllä

1. painos

ISSN: 2343-5496
ISBN: 978-952-203-342-0 (painettu)
978-952-203-343-7 (e-julkaisu)

Savonia-ammattikorkeakoulun julkaisusarja 6/2024

Kustantaja: Savonia-ammattikorkeakoulu
Taitto ja ulkoasu: Sanni Miettinen
Painopaikka: Punamusta Oy 2024

Sisällys

Savonia-ammattikorkeakoulun liiketoimintaosaajat	9
Alkusanat	10
<i>Kaija Sääsäki</i>	
”Tämän päivän koululainen on levoton, röyhkeä ja piittaamaton”	12
<i>Jenni Toivanen</i>	
Tammikuu on tavoitteita tulvillaan.....	14
<i>Jyri Wuorisalo</i>	
Mitä mukanaan tuo huomina.....	16
<i>Jaakko Laukkanen</i>	
Muutos on mahdollisuus	18
<i>Marja Kopeli</i>	
Kahviautomaatilla hoituu moni työasia – mutta entä kun sen takia myöhästyy palaverista.....	20
<i>Virpi Laukkanen</i>	
Monikulttuurisuus – muutakin kuin ratkaisu osaajapulaan.....	23
<i>Kaija Sääsäki</i>	
Vihreä siirtymä – soittaako kelloja?	25
<i>Mikko Myllymäki</i>	
Hyppää sähköpyörän ja tekoälyn kyytiin tänään, koska pääset nykyistä pidemmälle entistä nopeammin	27
<i>Jyri Wuorisalo</i>	
Monikriisiaika	30
<i>Jaakko Laukkanen</i>	
Arvolupaus – Yrityksen brändin selkäranka.....	33
<i>Marja Kopeli</i>	
Tämän päivän jonnet ovat huomisen boomereita.....	35

<i>Virpi Laukkanen</i>	
Luovuus lukossa ja ajatukset ahtaalla	39
<i>Kaija Sääsäski</i>	
Ensimmäistä kertaa kuopiolaisten ideoille uusi rahoitus – Draft-yrittäjyysohjelma	41
<i>Jouni Vornanen</i>	
Savonia alueellisena vaikuttajana.....	44
<i>Jyri Wuorisalo</i>	
Kuumeneminen uhkaa hyvinvointia	46
<i>Jaakko Laukkanen</i>	
Ideanikkarista tuli myyntitykki.....	48
<i>Marja Kopeli</i>	
Palaveriletkajenkkaa miten vain – etäillen, kävellen tai hybridisti	50
<i>Virpi Laukkanen</i>	
Kaukoviisautta kehiin!.....	53
<i>Kaija Sääsäski</i>	
Uusi yrittäjäsukupolvi murtaa myyttejä	56
<i>Jouni Vornanen</i>	
”Kaikki virtaa, mikään ei pysy paikallaan”	58
<i>Jyri Wuorisalo</i>	
Luonnon kantokyky murenee – oletko valmis	60
<i>Jaakko Laukkanen</i>	
Suunnittelijan älykäs työkalupakki.....	62
<i>Marja Kopeli</i>	
Suomen kieli ja positiivinen psykologia kiinnostavat nyt AMK-kesäopintoina.....	65
<i>Jouni Vornanen</i>	
Miten turvataan terveydenhuollon työvoima?.....	68

<i>Kaija Sääsäski</i>	
Kasvuyritys alkuun tuhannella eurolla	70
<i>Jouni Vornanen</i>	
Moni nuori syrjäytymisvaarassa.....	74
<i>Jyri Wuorisalo</i>	
Digitaalinen kehitys humanitaarisissa kumppanuuksissa	76
<i>Jaakko Laukkanen</i>	
Voimaa valokuvauksesta!	78
<i>Marja Kopeli</i>	
Onko kesäloman jälkeen elämää?.....	81
<i>Virpi Laukkanen</i>	
Kulttuuritarjonta voimaannuttaa yksilöä ja yhteiskuntaa	83
<i>Kaija Sääsäski</i>	
Sänkykaupoilla – kokemus myyntityöstä.....	85
<i>Joni Vornanen</i>	
Hyvästä käytöksestä ei rangaista – tapojen puute huomataan	87
<i>Jyri Wuorisalo</i>	
Itämerelle	89
<i>Jouni Vornanen</i>	
Asiakasta etsimässä.....	91
<i>Marja Kopeli</i>	
Entä jos olisi jatkuvan oppimisen verkkokauppa – no, sehän on tulossa!.....	93
<i>Virpi Laukkanen</i>	
Osaamisen kieli on kansainvälinen	95
<i>Kaija Sääsäski</i>	
Ilmianna aktiivinen yrittäjyyden edistäjä.....	97

<i>Jouni Vornanen</i>	
Nukumme huonommin kuin koskaan.....	99
<i>Jyri Wuorisalo</i>	
Ilmastoriskien hallinta	101
<i>Jaakko Laukkanen</i>	
Digimarkkinointi – Yrittäjän sielukas viesti asiakkaalle.....	104
<i>Marja Kopeli</i>	
Kissakin nostaa häntänsä itse, mikset sinä osaamistasi.....	107
<i>Virpi Laukkanen</i>	
Peitto korville vai uteliaasti maailmalle?	110
<i>Kaija Sääsäski</i>	
Pohjois-Savon kunnat aktivoimaan yrittäjyyttä.....	113
<i>Jouni Vornanen</i>	
Matkailulle uutta buustia.....	115
<i>Jyri Wuorisalo</i>	
Uusi uljas aluekehitys.....	117
<i>Jaakko Laukkanen</i>	
Muotoiluajattelu leikkaa läpi toimialojen.....	119
<i>Marja Kopeli</i>	
Kurkistaja kurkkaa, innostuja innostuu – avoin korkeakoulu antaa mahdollisuuksia	121
<i>Virpi Laukkanen</i>	
Matkalla kohti yhä tiiviimpää työelämäläheisyyttä	124
<i>Kaija Sääsäski</i>	
Vapauden hinta.....	126
<i>Jouni Vornanen</i>	
Perusteellaan järjellä – ostetaan tunteella.....	128

<i>Jyri Wuorisalo</i>	
Aika varautua rauhaan.....	130
<i>Jouni Vornanen</i>	
Vuodenvaihde on vilkasta – nukahtamisvaara liikenteessä.....	132
<i>Kaija Sääsä</i>	
Kansa tahtoo, poliitikot eivät.....	135
<i>Jyri Wuorisalo</i>	
Ilmastokriisi.....	137
<i>Marja Kopeli, Aija Hietanen</i>	
Dialogiringit tekivät meistä tiimin	140
<i>Jouni Vornanen</i>	
Unesta elämäntapamuutokseen.....	143

Savonia-ammattikorkeakoulun liiketoimintaosaajat

Savonian liiketoiminnan osaajien temmellyskenttä. Uusia ja vanhoja ideoita, pohdintaa ja ärsykeitä liike-elämään ja liike-elämästä.

Bloggaajat ja heidän teemansa:

Marja Kopeli: Koulutuksen kehittämisen keskustuki. Koulutusasiantuntija. Teema: vain elämää, ei sen vähempää.

Jyri Wuorisalo: Inhimillisen turvallisuuden lähettiläs ja kulttuurin monitoimija meillä ja maailmalla sekä tki-asiantuntija. Teemat: kulttuuri, hyvinvointi ja turvallisuus.

Kaija Sääsäski: Savonian sekatyöläinen – taipuu kaikille aloille ja businekseen. Yrityspalvelujohtaja. Teemat: koulutus, monialainen osaaminen, johtaminen, yrittäjyys, innovaatio-osaaminen.

Jaakko Laukkanen: Muotoilun ja digiteknologian moniottelija, oppimisympäristöjen pioneeri ja tki-asiantuntija. Teemat: Muotoilulähtöistä, tulevaisuusorientoituvaa pohdintaa koulutuksesta, digitalisaatiosta sekä organisaatiokulttuurista.

Virpi Laukkanen: Kansainvälisen koulutuksen ketterä kehittäjä. Kansainvälisyysjohtaja. Teemat: Työelämäläheinen korkeakoulutus, kansainväliset osaajat, yrittäjyys.

Jouni Vornanen: Kirjoittamisen jokapaikanhöylä, tietokirjoista kolumneihin. Tiedottaja. Teemat: Kaikki aiheet sujuvat.

Kuvassa Marja Kopeli (vas.), Jyri Wuorisalo, Kaija Sääsäski, Jaakko Laukkanen, Jenni Toivanen, Virpi Laukkanen.

Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu

Alkusanat

Savonialaiset vaikuttavat

Uusin Liikettä liiketoimintaan, vol. 10 -blogijulkaisu on laaja kattaus näkemyksistä tämän ajan muutoksiin ja tulevaisuuden kehittämiseen. Blogit avaavat hyvin myös Savonia-ammattikorkeakoulun asiantuntijoiden monipuolisuutta. Kirjaan on koottu kaikki vuoden 2023 ja tammikuun 2024 blogimme.

Lähtölaukauksen Savonia-ammattikorkeakoulun blogille antoi rehtorimme Mervi Vidgrén: Savonia blogistina Savon Sanomien verkkolehdessä. Savon Sanomat eli kansankielellä, Savari, lanseerasi lehden lukijoille uuden blogisivustonsa keväällä 2015. Olimme heti mukana uudessa SSBlogissa, jonka nimi muuttui vuonna 2018 SavoBlogiksi.

10

Vaikka media painottuu digilehtiin ja -alustoihin, harmiksemme Savon Sanomat lopetti SavoBlogit-sivuston tammikuussa 2024. Tämän vuoksi tämä on viimeinen SavoBlogit-julkaisumme. Olimme blogisteina peräti lähes yhdeksän vuotta.

Liikettä liiketoimintaa -blogi on ollut mainio kanava kertoa Pohjois-Savossa ja valtakunnallisesti Savonian osaamisesta. Blogit ovat myös uskottava, vastuullinen vaikuttamisen muoto. Savonian vision 2030 mukaisesti: Savonia on vastuullisesti vaikuttavin ammattikorkeakoulu.

Blogikirjamme on ainutlaatuinen, koska sen löytävät jälkeläisemme 93 vuoden kuluttua. Vuoden 2016 SSBlogit-kirja on säilötty Kuopion torin alle, Kauppakeskus Apajassa olevaan aikakapseliin. Kuopion aikakapseli tehtiin ja suljettiin Suomen 100-vuotisen itsenäisyyden kunniaksi vuonna 2017, ja se avataan vuonna 2117.

Lukuintoa mielenkiintoisiin teemoihin!

Kuopiossa, vappuna 1.5.2024

Kaija Sääski
yrityspalvelujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

2023

”Tämän päivän koululainen on levoton, röhkeä ja piittaamaton”

4.1.2023

Ovatko koulumme tuuliajolla? Kuva: Kaija Sääsä

”Aallon pohjassa ollaan, sanovat monet opettajat kertoessaan perusasteen koulujen työrauhahäiriöistä (HS 19.11.2022).”

Kuulostaako tutulle? Niin pitääkin.

Nimittäin näin Helsingin Sanomat uutisoivat 50 vuotta sitten. Jutussa myös todettiin, että koulujen työrauhahäiriöitä ei voi panna peruskoulun syyksi, koska ne alkoivat vasta samana syksynä vuonna 1972.

Tämän päivän opettajat ovat uupuneita, turhautuneita, kokevat riittämättömyyttä. Unelma-ammatti on kääntynyt heitä vastaan kuten usealla sairaanhoitajallakin. Nuoret ja lukiolaiset kokevat ahdistuneisuutta ja masennusta enemmän kuin koskaan. Syynä eivät ole pelkästään korona, sota ja some.

Lukioiden uudistus alkoi vaiheittain vuodesta 2019 alkaen. Lukiolaisten uupuminen on ollut tiedossa pitkään. Myös heidän tyytyväisyytensä elämään on laskenut kuin lehmän häntä.

Paineet kasvavat, kun oma ammattiala tulisi osata valita jo lukion alussa, koska huomattavasti suurempi osa korkeakoulujen opiskelijoista valitaan ylioppilastodistusten arvosanojen perusteella.

Tein 22 vuotta sitten Suomessa ensimmäisen yhteiskuntatieteellisen luokattoman lukion tutkimuksen elinikäisen oppimisen näkökulmasta. Kohderyhmänä oli kaikki Kuopion noin 800 lukiolaista. Oli myös ensimmäinen kerta, kun luokattomasta lukiosta kysyttiin oppilaiden mielipiteitä.

Jo silloin suurin osa lukiolaisista koki ammatinvalinnan ohjauksen riittämättömäksi. Lukiolaiskysely uusittiin joitakin vuosia sitten, ja tulos oli lähes sama.

Mikä Suomen kouluja vaivaa: samat ongelmat jatkuvat ja syvenevät vuosikymmeniä? Eikö koulu ja koulutuspolitiikka ota itse oppiakseen?

Psykologian professori Liisa Keltikangas-Järvinen on jo vuosia korostanut: ”Kun pedagogiikka ja lapsen kehitystaso eivät kohtaa, voi hyvästä tarkoituksesta syntyäkin syrjäytymisen siemen (Keltikangas-Järvinen, 2018).”

Hän on myös vaatinut kasvatuksen ja psykologian asiantuntijoiden vahvempaa kuulemistä koulutusuudistuksia tehtäessä. Näin ei vaan tapahdu, kun päättäjiä ei kiinnosta.

OAJ:n uusi puheenjohtaja Katarina Murto toteaa: ”Inkluusio ei toimi, koska rahat eivät riitä (HS 31.12.2022).” Tämän olisi kyllä tiennyt jokainen kasvattaja ja opettaja jo ennen kuin päätös inklusiosta tehtiin.

Inkluusio eli erilaisten oppijoiden yhdenvertainen opiskelu samassa luokassa tai ryhmässä muiden oppilaiden kanssa on ajatuksena kaunis ja kannatettava. Suomalainen koulu ei saa olla kokeilulaboratorio, jonka epäonnistumiset vaikuttavat lastemme ja nuortemme koko elämään ja tulevaisuuteen.

Kaija Sääski
Yrityspalvelujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Tammikuu on tavoitteita tulvillaan

11.1.2023

Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu

Tammikuu on usein uudistumisen aikaa. Siinä muuttuu konkretiaksi, ainakin vähäksi aikaa, henkilökohtaiset tavoitteet, mutta myös organisaatioissa tapahtuu uudistumista. Vuoden vaihtuminen koetaan jollakin tavalla uudeksi aluksi.

Henkilökohtaiset tavoitteet liittyvät usein oman elämän hallintaan, hyvinvointiin ja uusiin harrastuksiin. Henkilökohtainen uusi voi tarkoittaa myös uutta ammatillista suuntaa tai työpaikan vaihtamista. Mahdollisuuksien kartoittaminen ja tarkastelu on helpompaa, kun uusi vuosi lähenee ja ajatuksissa on, mitä uusi vuosi tuo tullessaan.

Knowledge at Whartonin artikkelin mukaan (2014) Scrantonin yliopiston tutkimuksessa on todettu, että vain 8 % ihmisistä saavuttaa uuden vuoden tavoitteensa. Jokin merkitys tavoitteiden asettamisella juuri uuden vuoden kynnyksellä kuitenkin on. Selkeä rytmi asettaa tavoitteita ja myös mahdollisuuden tarkastella niiden toteutumista, auttaa havainnoimaan tapahtumia ja onnistumisia sekä myös avaa tilaa uusille tavoitteille. Näin toteavat myös Whartonin professorit Schweitser ja Milkman samassa artikkelissa.

U.S.News:n artikkelissa (2015) psykologi Lucianin mukaan jopa 80 % ei pidä uuden vuoden lupauksia ollenkaan. Tavoitteita asetetaan usein isoina lohkeina, kun niitä voisi olla järkevämpi pilkkoa pienemmiksi palasiksi. Haluamme näkyviä tai tuntevia muutoksia heti. Tavoitteet ovat usein epärealistisia kerralla tapahtuviksi.

Uuden vuoden alussa LinkedIn ilmoittaa useita onnitteluviestin lähettämisen mahdollisuuksia verkoston jäsenten aloittaessa uusissa työtehtävissä tai uusissa työpaikoissa. Tämä tarkoittaa myös osaamisen liikkumista ja organisaatioiden uudistumista. Myös monia uusia suunnitelmia tai toteutuksia startataan organisaatiotasolla heti tammikuussa.

Toisaalta Harvardin yliopiston opettajan tohtori Campoksen mukaan, ihminen voi aloittaa alusta milloin vain uutta alkua varten ja palata tarkastelemaan tätä ajankohtaa (New York Postin artikkeli 2018). Tämähän on aivan totta, mutta kyllä uuden vuoden alkaessa 1. tammikuuta on oma taikuutensa ja voimansa.

Jenni Toivanen
Jatkuvan oppimisen johtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Mitä mukanaan tuo huominen

18.1.2023

16

Tiilikjärven kansallispuiston laajennusesitys on vastuullisuusteko. Kuva: Jyri Wuorisalo

Tuuli muuttuu kylmemmäksi
Aurinko on verenpunainen
Taivas kasvaa synkemmäksi
Mitä mukanaan tuo huominen
Kuiskauksia kuuluu maailmalta
Kuin tukahdutettuja tuskanhuutoja
Kevyt värinä tuntuu jalkojen alla
Tuleeko tulivuorenpurkauksia
Pelle Miljoona, Juokse villi lapsi (1980)

Maailman talousfoorumin viime viikolla julkistettu riskiraportti on hurjaa luettavaa; elämme poikkeuksellisen epävakaata aikaa. Samaan aikaan Sitra julkisti megatrendikatsauksen, joka tulkitsee globaalien muutosilmiöiden suuntia; elämme vahvojen yllätysten aikaa.

Maailman talousfoorumin keskeisimmät riskit seuraavalle kahdelle vuodelle:

- Elinkustannuskriisi
 - Luonnonkatastrofit ja äärimmäiset sääilmiöt
 - Geoeconomiset konfliktit
 - Epäonnistuminen ilmastokriisin torjumisessa
 - Sosiaalisen yhteenkuuluvaisuuden rapautuminen.
-

Talousfoorumin mukaan kymmenen vuoden aikana riskit kietoutuvat entistä enemmän ilmastonmuutoksen ja luontokadon ympärille:

- Epäonnistuminen ilmastokriisin torjumisessa
- Epäonnistuminen ilmastokriisiin sopeutumisessa
- Luonnonkatastrofit ja äärimmäiset sääilmiöt
- Luontokato ja ekosysteemin romahdus
- Laajat muuttoliikkeet (pakolaisuus).

Sitran Megatrendit 2023 -katsaus tarjoaa kokonaiskuvan kehityssuunnista, jotka kuvaavat muutoksen laajoja kaaria ja tuovat esiin ympärillämme tällä hetkellä korostuvia ilmiöitä:

- Luonnon kantokyky murenee
- Hyvinvoinnin haasteet kasvavat
- Demokratian kamppailu kovenee
- Kilpailu digivallasta kiihtyy
- Talouden perusta rakoilee.

Riskien tarkastelu megatrendien kautta konkretisoi uhkien ja riskien kanssa toimimista. Megatrenditarkastelu auttaa kysymään mikä on jo muuttunut, miten tämänhetkiset muutokset kytkeytyvät toisiinsa ja mihin on mahdollista vaikuttaa?

Globaalit riskit vaikuttavat elämään myös Pohjois-Savossa, emme ole irrallinen saareke ilmiöistä ja kehityskuluista, jotka kietoutuvat keskenään kaikkialla. Kysymys kuuluukin olemmeko valmistautuneet miten hyvin kotikulmilla jatkuvaan muutokseen, osaammeko ennakoida oikeasti alueemme kehitystä irrallaan jatkuvan kasvun unelmista ja teemmekö kaiken voitavan yhdessä paremman tulevaisuuden eteen, tulevaisuuden jota ohjaa vihreä siirtymä.

Olisikin mielenkiintoista tarkastella megatrendien kautta Pohjois-Savon tulevaisuutta, jossa on huomioitu globaalit riskit. Meidän on uskallettava laittaa sivuun nykymaailmaa kuvastavat maakuntasuunnitelmat ja -ohjelmat ja tartuttava tulevaisuuden rakentamiseen yhdessä entistä rohkeammalla ja realistisemmalla otteella. Epävarmuuden ajassa kun unelmat ja realiteetit kohtaavat syntyy epätoivo. Tätä pitää välttää kaikin keinoin. Mitä jos meillä olisikin Pohjois-Savon vastuullisuusohjelma, joka luotsaa toivottuun tulevaisuuteen?

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)
Savonia-ammattikorkeakoulu

Muutos on mahdollisuus

25.1.2023

18

Osaamisen kehittäminen on avain muutoskyvykkyyteen. Kuva: Shutterstock

Maailmamme tämänhetkinen kompleksisuus ja vallitseva epä tietoisuus lähitulevaisuuden muutoksista luovat harmaan alueen, jossa pyrimme suunnistamaan kohti vakaampia aikoja. Globaalit megatrenditkään eivät vakauta tilannetta vaan pikemminkin sekoittavat kompassimme. Koronavirusepidemia, Ukrainan sota ja sähkökriisi, entä mitä seuraavaksi? Elämme historiallisesti merkittäviä aikoja.

Kun ajat ovat haastavat, on tällä suuri vaikutus markkinoihin ja tätä kautta yritysten kykyyn kehittää toimintaansa. Tämä vaatii yrityksiltä kykyä sopeutua ja muuttua. Tämän tulee tapahtua niin organisaatio- kuin yksilötasollakin. Voimme puhua, jopa selviytymistaistelusta. Se on kuin evoluutiomme kehityskaari, jossa vain ne pystyvät selviytymään, jotka kykenevät kehittymään ympäristön luoman paineen alla.

Apuna yritysten kohtaamiin haasteisiin on muutoskyvykkyys ja sen tehostaminen. Tällä tarkoitetaan yrityksen kykyä uudistua nopeasti muuttuvassa markkina- ja kilpailutilanteessa. Tärkeintä on ensinnäkin luoda kyky havaita ja ymmärtää muutosta sekä tunnistaa sen luomat vaatimukset. Organisaation sisällä tämä vaatii aktiivista muutosjohtamisen kykyä.

Uudistuminen on aina haastavaa ja vaatii resursseja sekä aitoa motivaatiota. Koko organisaation henkilöstön on seistävä muutoksen takana, muutoin toiminnalla voi olla negatiivisia seurauksia. Pahimmassa tapauksessa voi syntyä siiloutumista organisaation sisällä, joka ikään kuin rampauttaa yrityksen toimintakyvyn.

Yrityksestä tulee kuin haavoittunut gaselli savannilla, joka lopulta päättyy muiden lounaaksi. Muutoksen tulee olla yhteinen mahdollisuus, ei rasite.

Puhumme paljon yritysten strategisesta kehittämisestä ja siitä, kuinka missio, visio sekä määritetyt arvot ohjaavat toimintaa. Nämä ovatkin nyt kriisiaikana nousseet vahvasti keskiöön ja keskustelun aiheeksi. Tämä on olennaista, sillä juuri arvojen ja niihin pohjautuvan toiminnan peruspilareiden kehittäminen on muutoskyvykkyyden taustalla. Yrityksen tulee edustaa sitä, mitä se aidosti haluaa olla.

Mielestäni organisaatio on aina työntekijöidensä osaamisen summa. Heidän tietotaitonsa heijastuu kaikkeen laadulliseen tuote- ja palvelukehitykseen sekä tuotantoon. Näin ollen muutoskyvykyys lähtee yksilöiden oman osaamisen kehittämisestä ja sen suunnitelmallisesta toteuttamisesta. Tällä tavoin pystytään ylläpitämään toimialan uusinta osaamista sekä ohjaamaan sitä haluttuun suuntaan muutosstrategian mukaisesti. Tämä rakentaa yritykselle kykyä vastata tulevaisuuden haasteisiin.

Pohjois-Savossa esimerkiksi Savonia-amk tarjoaa runsaasti erilaisia täydennyskoulutuksen mahdollisuuksia eri alojen ja kokoluokkien yrityksille. Savonia on mukana osatoteuttajana valtakunnallisessa hankkeessa yhteiskehittämässä mikro- ja pk-yrityksille suunnattujen täydennyskoulutusten määrää, sisältöjä sekä viestintää. Teemoina ovat muutoskyvykyys, vihreä siirtymä sekä digitalisaatio. Hankkeen toteutusaika on 1.11.2022 – 31.12.2023 ja rahoittajina ovat Euroopan Sosiaalirahasto, Etelä-Savon ELY-keskus sekä toteuttajat omarahoituksellaan.

Jaakko Laukkanen
TKI-asiantuntija
Savonia-ammattikorkeakoulu

Kahviautomaatilla hoituu moni työasia – mutta entä kun sen takia myöhästyy palaverista

1.2.2023

Kuva: Pixabay

Tällä kertaa kokosin blogiini satunnaisia ilmiöitä organisaatiokulttuurista. Organisaatiokulttuuri ohjaa sitä, miten organisaatiossa on tapana toimia. Se on sekä ulospäin näkyvää käyttäytymistä ja huumoria että syvälle juurtuneita uskomuksia, joita on hankala tehdä näkyväksi tai muuttaa.

Männä viikolla odoteltiin työkaveria etäpalaveriin Teamsiin. Samassa työhuoneessa odoteltavan kanssa työskentelevä kollega tiesi kertoa, että tulossa on, mutta jäi kahviautomaatilla suustaan kiinni.

Niinpä niin, me odottelijat totesimme hyväksyvästi, kahviautomaatin jonossa ja sen tienoilla hoituu nopeasti moni työasia ihan kuin ohimennen. Ei tarvitse sopia palaveria tai kirjoitella sähköpostia, jossa viestin oikeanlainen välittyminen ei ole lainkaan varmaa. Laskimme jopa leikkiä siitä, että jos ei lainkaan käy kahviautomaatilla, jää työpaikalla paljosta paitsi.

Oletko selittelevä vai huomaamaton myöhästyjä?

Täsmällisenä ihmisenä huomasin kuitenkin ajatuksissani häivähtävän myös, kumpi on merkityksellisempää: se että työkaveri saa hoidettua jonkin tärkeän pikkuasian nopeasti ja kätevästi kahviautomaatilla, vai se, että palaveri pääsi alkamaan myöhäs-

sä ja meitä oli useita henkilöitä käyttämässä aikaamme odottaen häntä.

Kumpaa sinä pitäisit tärkeämpänä? Vai onko kysymykseen olemassakaan ”oikeaa” vastausta, koska kysymys on aina tilannesidonnainen? Vaihteleeko suhtautuminen sen mukaan, millainen organisaatiokulttuuri kussakin talossa on... ja sen mukaan, ketä odotetaan?

Korona-aikana monissa organisaatioissa totuttiin etäpalavereihin, ja meilläkin ne ovat päivittäistä arkea. Nykyisin kukaan ei ainakaan korkeakouluissa ajatelle tosisaan, että kaikkiin palavereihin tultaisiin saman pöydän ympärille ihan konkreettisesti.

Onko etä- ja lähipalavereista myöhästymisessä jotain eroja? Myös se nousi esille kahvikeskustelussa viime viikolla. Oli tehty huomio, että etäpalavereihin useimmat tulevat ajallaan, jopa paremmin kuin lähitapaamisiin. Lisäksi myöhästyvät ilmaantuvat etäyhteyksiin useimmiten vaivihkaa ja ilman selittelyä, kun taas lähipalaveriin myöhässä tulija kokee usein tarpeelliseksi selittää, miksi on myöhässä. Näin hän vie kaikkien muiden aikaa vielä lisää.

Uudenlaista organisaatio- ja tiimikulttuuria kokeillen

Mutta jätetään myöhästymiset sikseen ja katsotaan eteenpäin. Savoniassa on käytössä tiimiorganisaatio. Oma tiimini on pieni, alle kymmenen henkilöä, ja se on vasta vakiintumassa. Tiimissämme on sekä pitkän työuran tehneitä että juuri aloittaneita. Olemme ennakkoluulottomasti päättäneet kokeilla aivan uudenlaisia tiimimenettelyjä ja työskentelytapoja.

Tiimikokouksemme ovat tänä vuonna vuoroon perinteisiä asialistallisia kokoontumisia ja vuoroon dialogirinkejä. Asialistallisissa kokouksissa kokeilemme kiertävää puheenjohtajuutta, ja jokainen tuo listalle omaan vastualueeseensa kuuluvat asiat. Kukin ehtii vuoden aikana olla kerran puheenjohtajana, sillä näitä perinteisiä kokouksia on noin kerran kuussa. Kokouksille varataan aikaa aina kaksi tuntia.

Dialogirinkejä on yhtä paljon, ja ne ovat tunnin mittaisia. Niissä kaikki ovat tasavertaisia osallistujia, ei ole puheenjohtajaa eikä asialistaa, ja niissä ollaan aina paikan päällä. Osallistujat ovat ringissä, niin että välissä ei ole pöytää, läppäreitä tai mitään muutakaan, joka veisi huomion aidolta dialogilta. Dialogirinki aloitetaan inspiroivalla herätteellä, joka vie ajatukset pois edellisistä ja tulevista työtehtävistä. Ja sitten kuunnellaan toisia.

Olen innoissani näistä kokeiluista. Me luomme niissä uudenlaista yhteisöohjautuvaa organisaatiokulttuuria. Jotta nuo dialogiringit onnistuvat, tiimissä tulee olla turvallinen olo, niin että voi avoimesti ja rehellisesti sanoa oman kantansa ja ideansa. Ja toisaalta, juuri dialogiringissä kehittyy tiimin jäsenten luottamus toisiinsa ja sitä kautta myös avoimuus ja arvostus. Tuokin pieni asia linkittyy inhimillisen turvallisuuden teemaan, joka on strategiassamme.

Kerron kokeilumme tuloksista lisää myöhemmin keväällä. Olen tiimissämme niitä pitkän työuran tehneitä, ja tällaista ei ole ollut koskaan ennen. Tästä tulee kivaa!

Marja Kopeli
Koulutusasiantuntija, jatkuva oppiminen
Savonia-ammattikorkeakoulu

Monikulttuurisuus – muutakin kuin ratkaisu osaajapulaan

8.2.2023

23

Monikulttuurisessa yhteisössä syntyy uusia näkökulmia ja ideoita. Kuva: Markus Aspegren.

Suomessa on nyt laajasti herätty siihen, että tarvitsemme työ- ja koulutusperäistä maahanmuuttoa. Suomalaiset ikääntyvät, eikä massoittain eläkkeelle siirtyvien tilalle ole riittävästi työkäisiä. Osaajapulalla yksinkertaisuudessaan tarkoitetaan sitä, että tiettyä osaamista, jota markkinoilla kaivattaisiin, ei ole saatavilla. Työyhteisöt tulevat Savossakin muuttumaan jatkossa yhtä monikulttuurisemmiksi, kun osaajapulaan vastataan rekrytoimalla kansainvälisiä osaajia.

Mielenkiintoista on, että keskusteluissa ei juurikaan ole noussut esiin se, että monikulttuurisuus työyhteisössä voi tuoda organisaatioille paljon muutakin kuin ratkaisun osaajapulaan. Kulttuurilliset erot tuovat omat haasteensa, mutta työyhteisön monimuotoisuudella on osoitettu olevan myös useita hyötyjä. Monimuotoisuus vaikuttaa myönteisesti organisaation innovatiivisuuteen ja luovuuteen, sekä auttaa kansainvälistymisessä kohdemarkkinoiden ymmärtämisessä. Esimerkiksi Hydrolinen henkilöstöjohtaja Anne Puttonen totesi Teknologiateollisuuden uutisessa 24.3.2022, että he näkevät kansainväliset osaajat tärkeänä yrityksen tulevaisuuden kannalta – yhtäältä osaajapulasta ja toisaalta yrityksen kansainvälistymistavoitteiden näkökulmasta.

Tutkimusten mukaan monikulttuurisuus edistää organisaation innovatiivisuutta ja luovuutta, kun erilaisista kulttuuritaustoista tulevien ihmisten kohtaaminen synnyttää uusia ajatuksia ja tuoreita näkökulmia. Eritaustaiset ihmiset tuovat mukanaan uudenlaisia ajattelumalleja, näkökulmia ja osaamista, mikä kehittää organisaation työskentelytapoja, tuotteita ja palveluja. Monimuotoisessa työyhteisössä voidaankin parhaimmillaan tuottaa innovatiivisia ideoita ja ongelmanratkaisukeinoja, mikäli vuorovaikutustaitoihin panostetaan.

Monikulttuurisuus on etu etenkin kansainvälisille markkinoille tähtäävälle yritykselle. Kun ulkomaalaistaustainen työntekijä tuntee kohdemarkkinan kulttuuria ja hallitsee sen kieltä, helpottaa se monia asioita, kuten yhteistyökumppaneiden löytymistä kohdemaassa. Samasta kulttuurista tuleva henkilö myös tuntee paremmin asiakkaiden tottumuksia ja voi tarvittaessa käydä keskusteluja heidän kielellään.

24

Monikulttuurisessa työyhteisössä työskentely kehittää myös työyhteisöä monin tavoin. Se laajentaa henkilöstön kielitaitoa ja kulttuurien tuntemusta sekä lisää suvaitsevaisuutta. Monen mielestä kansainvälinen työpaikka on houkutteleva ja monikulttuurisuus voi vaikuttaa myönteisesti organisaation julkisuuskuvaan.

Usein on todettu, että korkein kynnyks organisaatiossa on ensimmäisen ulkomaalaistaustaisen henkilön rekrytointi. Pelätään toisaalta työyhteisön vastaanottokykyä ja toisaalta ulkomaalaisen rekrytointiin liittyviä hallinnollisia haasteita. Monelle yritykselle helpoin ensimmäinen askel kohti monikulttuurista työyhteisöä olisi kansainvälisen opiskelijan palkkaaminen tai ainakin harjoitteluun ottaminen. Tämä varsin riskitön ensimmäinen askel voi johtaa siihen, että huomataan miten monimuotoistuva henkilöstörakenne johtaa uusiin näkökulmiin ja tuoreisiin ideoihin. Sitä kautta rohkeus kehittää työyhteisöä edelleen monikulttuurisemmaksi syntyy. Kilpailussa pärjäävät jatkossa parhaiten ne organisaatiot, joilla on monikulttuurisuuden osaamista. Ilman sitä ei osajapulasta selvitä.

Virpi Laukkanen
Kansainvälisyysjohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Vihreä siirtymä – soittaako kelloja?

15.2.2023

Heikki Suhonen: "Pienpolton hiukkaspäästöt aiheuttavat jopa puolet maailman kaikista hiukkaspäästöistä. Niillä on merkittävä terveydellinen haitta ilmanlaadun heikkenemiseen." Kuva: Nina Hänninen

Olisi syytä soittaa. Osa pankeista vaatii jo yrityksiltä vihreän siirtymän suunnitelmaa lainoitusta hakevilta.

Halusimme tai emme, pikkuhiljaa vihreä siirtymä koskettaa meitä kaikkia. Kyse ei ole yhden puoleen politiikasta, vaan EU-tason linjauksista, joihin myös Suomi on sitoutunut.

Vihreällä siirtymällä tarkoitetaan muutosta kohti ekologisesti kestäväää taloutta ja kasvua, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen ja fossiilisiin polttoaineisiin.

Nykyinen maailmanpolitiikka ja markkinatilanne ilmastonmuutoksessa edellyttää yrityksiltä vihreän siirtymän lisäksi muutoskyvykkyyttä ja digitalisaation hyödyntämistä. Esimerkiksi sähkön hinnan noustessa puunpoltton merkitys on lisääntynyt. Ongelmana ovat puunpoltossa syntyneet pienhiukkaset, jotka kiihdyttävät ilmastonmuutosta, ja vaikuttavat muun muassa sydän- ja hengityssairauksien kehittymiseen.

Yritysten tuleekin muuttaa tuotanto- ja toimintatapojaan, jopa kehittää uusia liikeideoita.

Kuopiolaisen NOETON Oy:n tavoite on tehdä puunpoltosta ympäristöystävällistä ja kestävää. Yrityksellä on kovat kasvutavoitteet ja päämarkkinat ovat Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa.

Uuden liikeidean alkuvaiheessa NOETON osallistui Business Center Pohjois-Savon Draft-ohjelmaan. Kyseessä on liikeideakilpailu, joka järjestetään yhteistyössä Savonia- ja Karelia ammattikorkeakoulujen, Itä-Suomen yliopiston, Savon ja Riveria ammattiopistojen kanssa.

Toimitusjohtaja Heikki Suhosella oli idea ja prototyyppi laitteesta, joka syntyi osana hänen väitöskirjatutkimustaan Itä-Suomen yliopistossa. NOETON sai Draft-ohjelmasta alkupääoman yrityksen perustamiseen, valmennusta ja tärkeitä kontakteja paikalliseen yritysverkostoon.

Menetelmä perustuu havaintoon, että palamisprosessissa syntyvät ionit varaavat savukaasun pienhiukkasia törmäämällä niihin. Tietyssä vaiheessa palamista, tulipesän keski-yläosissa, varausjakauma on tarpeeksi iso, ja hiukkasia voidaan siepata jo tässä vaiheessa soveltamalla tarkoin suunniteltua sähkökenttää.

Kun nokihiukkaset siepataan jo tulipesään, ne palavat pois korkean ympäröivän lämpötilan johdosta, eli laitetta tai sen keräämää hiukkasmassaa ei tarvitse erikseen puhdistaa.

Vihreä siirtymä kuulostaa hurjalta haasteelta pk-yrityksille. Sitä se onkin. Tämän vuoksi Suomen ammattikorkeakoulut toteuttavat yhdessä valtakunnallista React-hanketta, jolla vahvistetaan vihreän siirtymän edellyttämää osaamista. Kuluvan vuoden aika tarjolla on maksuttomia info-, valmennus-, koulutus- ja työpaikatilaisuuksia, verkkokursseja, videoita ja podcasteja. Niihin on helppo osallistua. Ne tulevat olemaan näppärästi opiskeltavissa tai kuunneltavissa.

Kaija Sääsäski
Yrityspalvelujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Savonia-, Karelia ja XAMK-ammattikorkeakoulut muodostavat React Itä-Suomen hankekokonaisuuden, jonka rahoittaa Euroopan Sosiaalirahasto, Etelä-Savon ELY-keskus sekä toteuttajat omarahoituksellaan.

Hyppää sähköpyörän ja tekoälyn kyytiin tänään, koska pääset nykyistä pidemmälle entistä nopeammin

22.2.2023

27

Kuva: Adobe Stock

Tervetuloa tutustumaan kahteen teknologiseen innovaatioon, sähköpyörään ja tekoälyyn, jotka voivat parantaa elämääsi merkittävästi. Molempien teknologioiden käyttö on viime vuosina lisääntynyt ja eritoten tekoälystä puhutaan tällä hetkellä paljon.

Teknologialla nopeutta ja tehokkuutta arkeen

Sekä sähköpyörän että tekoälyn käyttö auttaa ihmistä saavuttamaan tavoitteensa nopeammin ja tehokkaammin. Aloitetaan polkupyöräilyyn liittyvästä arkisesta tilanteesta, joka saattaa kuulostaa tutulta. Nitkutat perinteisellä pyörälläsi mäkeä ylös, pää punaisena ja selkä märkänä, kun sinut ohittaa lähes valonnopeudella selkä suorassa polkeva sähköpyöräilijä. Polkemista helpottavan sähkömoottorin avulla sähköpyöräilijä pääsee aiempaa pidemmällä ja entistä nopeammin (UKK-instituutti 2022).

Tämä samainen hämmästyksen tunne saattaa tulla tutuksi, myös tekoälyn kanssa. Ihmiset, jotka valjastavat tekoälyn henkilökohtaiseksi apurikseen, tulevat toimimaan totuttua nopeammin ja tehokkaammin.

Tekoälyn käyttö arkipäiväistyy

Tekoälykehitys on vähintään yhtä merkittävä ilmiö kuin aikoinaan internetin julkaisu, ja sen käyttö on arkipäiväistymässä. Russell & Norvig (2021) määrittelevät tekoälyn teknologiaksi, jonka avulla tietokoneet voivat suorittaa tehtäviä, jotka vaativat tyypillisesti ihmisen kaltaista älykkyyttä, kuten puheen tai kuvien tunnistamista, päätösten tekemistä ja ongelmien ratkaisemista.

Kyse ei ole enää science fictionista, vaan tekoäly on saapunut kaikkien saataville. Eri-tyyppisen merkittävänä tekoälykehityksen voimannäytteenä toimii marraskuun lopulla julkaistu ChatGPT kielimalli. ChatGPT on OpenAI yrityksen kehittämä internetissä toimiva chattibotti, joka vastaa käyttäjänsä kaikkiin kysymyksiin päätä huimaavalla tarkkuudella. Kyseisen kielimallin käyttäminen on ilmaista ja helppokäyttöistä, joten kuka tahansa voi sitä hyödyntää.

28

Suosittelenkin kaikkia testaamaan ChatGPT kielimallin mahdollisuuksia ja rajoitteita osoitteessa: (<https://chat.openai.com/chat>). Voit aloittaa, vaikka kysymällä, että ”Kuinka voisit minua auttaa”, josta keskustelunne lähtee käyntiin.

Ihminen tekee ja teknologia avustaa

Sekä sähköpyörää että tekoälyä hyödyntäessään ihminen tekee lopulta itse työn ja teknologian roolina on toimia avustajana. Ihmisen ja teknologian yhteistyön lopputulos on enemmän kuin osiensa summa. Esimerkiksi omassa perheessäni sähköpyörän hankkimisen seurauksena olemme pystyneet luopumaan toisesta autostamme, arkiliikunta on merkittävästi lisääntynyt ja hyvinvointi on parantunut.

Samoin tekoälyä hyödyntämällä ihmisen on mahdollista saada tuloksia, jotka olisivat muuten mahdottomia, koska tekoäly pystyy suorittamaan monimutkaisiakin tehtäviä nopeasti ja tarkasti, oppimaan ja sopeutumaan uusiin tilanteisiin.

Globaali näkökulma teknologian hyötyihin

Molemmat teknologiat omaavat potentiaalia parantaa elämäämme myös globaalilla tasolla. Tekoälyä voidaan hyödyntää ilmaston lämpenemisen kriisin ratkaisemisessa, kun taas sähköpyöräily voi auttaa vähentämään fossiilisten polttoaineiden käyttöä ja siten auttaa ilmaston lämpenemisen ehkäisyssä.

Rohkeasti kohti parempaa tulevaisuutta

Tämän kirjoituksen tarkoituksena oli rohkaista sinua ottamaan nämä teknologiat rohkeasti käyttöön, koska ne voivat parantaa elämääsi merkittävästi. Joten, mitä vielä odostat? Hyppää sähköpyörän kyytiin ja pyydä virtuaalista tekoäly avustajaasi soittamaan suosikkikappaleesi.

On aika hurauttaa tulevaisuuteen, joka on nykyisyyttä parempi!

Mikko Myllymäki
Lehtori, terveysala
Savonia-ammattikorkeakoulu

Monikriisiaika

1.3.2023

30

Luonnon monimuotoisuus on elinehto elämän säilymiselle maapallolla. Kuva: Jyri Wuorisalo

Elämme aikaa, jossa moni miettii kenties enemmän kuin koskaan, miten maailman tilannetta tulisi ja kannattaisi hahmottaa. Venäjän käynnistämä sota Ukrainassa, pandemia ja sen pitkät jälkivaikutukset, ilmastonmuutos ja sään ääri-ilmiöt, luontokato, saastuminen, luonnonvarojen liikkakäyttö, energiakysymykset, digitaaliset uhat, sosiaalinen eriarvoistuminen ja huolestuttava talouden kehitys sekä sokerina pohjalla mahdollinen NATO-jäsenyys ja sen seuraukset. Olemme siirtyneet monikriisivaiheeseen, mikä ei tarkoita vain erilaisten riskitekijöiden luettelointia kuten yllä vaan tilannetta, jossa useat kriisit osuvat samaan hetkeen ja kytkeytyvät yhteen vahvistaen toisiaan.

Monikriisiaika asettaa kotoisen kokonaisturvallisuuden toimintamallimme koetukselle. Yhteiskunnan turvallisuusstrategian mukaan suomalaisen yhteiskunnan varautuminen toteutetaan kokonaisturvallisuuden toimintaperiaatteella, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä. Huoltovarmuus on keskeinen osa tätä toimintaa. Perinteisesti on puhuttu häiriötilanteista ja poikkeusolosuhteista, joista palaudutaan normaalioloihin. Monikriisiaikana onkin totuttava uuteen normaaliin.

Sisäministeriö on julkaissut päivitetyn kansallisen riskiarvion. Kansallisessa riskiarviossa kuvataan Suomen toimintaympäristön muutoksia ja näiden muutosten vaikutuksia erilaisiin mahdollisiin kansallisiin uhkiin ja häiriötilanteisiin. Tällaisia riskejä

ovat esimerkiksi informaatiovaikuttaminen, sotilaallisen voiman käyttö, energiahuollon häiriöt sekä terveysturvallisuuteen liittyvät uhat. Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittista toimintaympäristöä vaarantavat ilmastonmuutos, yhteiskuntien digitalisoituminen, hybridivaikuttaminen sekä verkottuneet arvo- ja tuotantoketjut.

Myös EU on lisännyt turvallisuuteen liittyviä ohjauskeinojaan. Joulukuussa 2022 tuli voimaan CER-direktiivi (Critical Entities Resilience), joka parantaa yhteiskunnan kriisinkestävyttä ja jäsenmaiden kansallista turvallisuutta. Direktiivillä pyritään vähentämään kriittisten toimijoiden haavoittuvuuksia ja vahvistamaan niiden häiriönsietokykyä. Kriittiset toimijat tarjoavat keskeisiä palveluja, jotka ovat ratkaisevan tärkeitä yhteiskunnan toimintojen, talouden toiminnan, kansanterveyden ja yleisen turvallisuuden sekä ympäristönsuojelun kannalta. Kriittisten toimijoiden on kyettävä estämään hybridihyökkäyksiä, luonnonkatastrofeja, terroriuhkia ja kansanterveysuhkia, suojaamaan niiltä, reagoimaan niihin sekä selviytymään ja toipumaan niistä.

Monikriisiaikaan varautuminen ja sopeutuminen tarjoaa elinkeinoelämälle uusia liiketoimintamahdollisuuksia, koska yritysten rooli korostuu kaikissa häiriötilanteissa. Monia yhteiskunnan kriittisiin toimintoihin liittyviä palveluita hoitavat yritykset ja suurin osa yhteiskunnan kriittisestä infrastruktuurista on yksityisomistuksessa. Elinkeinoelämän rooli korostuu häiriötilanteissa, kuten esimerkiksi pandemiassa, jossa hallinnan mahdollisuudet perustuvat kansainvälisiin logistiikkaketjuihin.

Pitääkö turvallisuuden kehityskulusta ja turvallisuusilmiöistä olla huolissaan? Ei pidä, jos vain opimme käsittelemään monikriisiä. Toki vaarana on kaiken turvallistaminen, joka tietysti johtaa uhkien ja riskien korostamiseen, ei kannata tehdä yhteiskunnallisista kysymyksistä turvallisuusuhkia. Meillä ei ole elämän turvallisuusmittaria, siksi on parempi puhua sopeutumisesta ja varautumisesta ennakoimattomaan eli resilienssistä.

”Resilienssi on psyykkistä selviytymiskykyä ja joustavuutta. Se on olennainen osa mielenterveyttä. Resilienssi on läsnä sekä yksittäisten ihmisten elämässä että yhteisöjen kyvyssä tukea jäseniään. Resilientti ihminen tai yhteisö pärjää arjen haasteista, stressistä tai muutoksista huolimatta. Resilienssi syntyy vuorovaikutuksessa.”

Mieli ry.

Turvallisuusalan toimijoilla onkin vastuu edistää ihmisten turvallisuuden tunnetta ja inhimillistä turvallisuutta; arjen turvallisuutta ei edistetä uhkakuvilla ja riskilistoilla vaan sillä, miten vahvistetaan elämän mielekkyyttä ottamalla tietoisien ratkaisijan rooli maailmassa.

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)
Savonia-ammattikorkeakoulu

Arvolupaus – Yrityksen brändin selkäranka

8.3.2023

Brändi rakentuu useasta eri tekijästä. Kuvituskuva: Shutterstock

33

Kilpailu yrityskentällä on haastavaa ja vaatii yritykseltä ketterää reagoitua, kameleonttimaista muuntautumista sekä jatkuvaa innovatiivista kykyä kehittää tuotteita ja palveluja. Lopulta kuitenkin menestys on usein asiakkaan käsissä. Yrityksen menestyksen avain on siis piilotettu heidän kohderyhmänsä taskuun. Avaimeen on kaiverrettu teksti; Tässä on sinun yrityksesi brändi.

Mitä tarkoitetaan yrityksen brändillä ja kuinka se rakentuu? Voidaan todeta, että brändi ei varsinaisesti ole mitään nähtävää tai käsinkosketeltavaa. Se ei ole vain yrityksen viestinnällinen ulkoasu tai lennokkaasti heitetty lausahdus. Nämä ovat ainoastaan palasia osana suurempaa kokonaisuutta.

Voidaan sanoa, että brändi on tulos pitkäjänteisestä työstä. Se on ainutlaatuinen mielikuva. Se on syvempi merkitys, joka on muodostunut kohderyhmän sydämissä. Onnistunut brändi herättää myös tunteita rakentuen ikään kuin selkärangaksi läpi koko organisaation. Näin ollen sen rakennuspalikoina toimivat liikeidea, toimintastrategia, arvot, missio, visio ja niin edelleen. Kokonaisuuden ytimessä sykkivät itse työntekijät. Tätä orgaanisesti muotoutuvaa elollista ”mökkyä” voimme kutsua brändiksi. Se elää ja hengittää symbioosissa asiakasrajapinnan kanssa.

Brändin selkärangan ytimenä toimii määritelty arvolupaus, jonka tulee ohjata toimintaa ja heijastua mahdollisimman selkeästi kohderyhmän suuntaan.

Hyvä arvolupaus esittelee asiakkaan ja hänen tarpeensa sekä tarjoaa siihen ratkaisun. Lisäksi se tarjoaa jotain persoonallista, joka erottaa yrityksen kilpailijoista.

Strategisen brändityön alkumetreillä kuuluu aina luoda vahva asiakasymmärrys, joka sisällytetään osaksi liiketoimintasuunnitelmaa ja toimii näin ollen päätöksen teon draiverina. Tämän toteaa myös kirjailija Simon Sinek kuuluisassa teoksessaan *Start with why*, joka keskittyy yrityksen liiketoiminnan peruspilareiden kehittämiseen. ”People don’t buy what you do, they buy why you do it.” Esitetyllä mallilla hän tarkoittaa, että liiketoimintaa luodessa tulisi aina ensiksi esittää toiminnan tarkoitus ja aito motivaatio. Tämän jälkeen rakennetaan kuvaus prosessin toteutuksesta sekä toimenpiteistä ja vasta lopuksi kuvataan syntyvää konkreettista tulosta.

34

Edellä mainittu unohdetaan usein kiirehtien tuote edellä markkinoille. Tästä voi syntyä onnekaasti menestystä, mutta valitettavan usein se kuitenkin päättyy nopeaksi tähdenlennoksi. Yrityksellä oli tuote, mutta ei brändiä. Asiakas saattaa myöhemmin vielä muistaa tuotteen, mutta ei sen takana vaikuttanutta organisaatiota. Silloin liiketoiminnan on mahdoton kehittyä ja skaalautua.

Aloittakaamme Pohjois-Savossa yhteiset bränditalkoot! Kuten tiedämme, meillä on huikeasti osaamista vientituotteeksi!

Jaakko Laukkanen
TKI-asiantuntija
Savonia-ammattikorkeakoulu

Tämän päivän jonnet ovat huomisen boomereita

15.3.2023

35

Kuva: Pixabay

Hiihtoloman hiljaisina hetkinä putkahti mieleen asioita, joita voi tulla mieleen vain pitkään ammattikorkeakoulujen kehitystä seuranneelle. Ne ovat asioita, joita jonnet ei muista. Tiedättehän tuon sanonnan, joka sisältää nostalgiaa ja läpällä hyvántah-toisesti kiusoittelee nuorempia henkilöitä, jotka ovat poissa kartalta jonkin aiemmin tapahtuneen suhteen.

Tässä muutamia mielessä pyörineitä boomer-ihmisen työelämään liittyviä muisteluksia.

Liitutaulusta loikka nettiin ja nyt tekoälyyn

Jonnet ei muista, kun internet tuli. Sitä kehitettiin 1980-luvulla, ja Suomeen se tuli vuosikymmenen lopulla. Läpimurto tapahtui 1995, jolloin sen kaupallinen potentiaali alkoi houkutella mainostajia.

Muistan, kuinka yhdessä 1990-luvun alun opettajainkokouksessa teknologian opettaja meni oman puheenvuoronsa kohdalla vihreälle liitutaululle ja piirsi sinne valkoisella liidulla kolme kaksois-v:tä. Hän kertoi, että tällöinen WWW tulee, pankkaa lyhenne mieleen.

Muistan hämmennyksen, kun yksinkertaisilla aivoilla yritti hahmottaa, mitä tuo kolmen kirjaimen tuleminen tarkoittaisi. Jälkikäteen voi sanoa, että se on tarkoittanut paljon: internet on mullistanut koulutuksen tuomalla jatkuvasti kasvavan ja jo nyt megalomaanisen tietomäärän kaikkien käyttöön, kaikista vaikutuksista yhden mainitakseni.

Tänään – melko tarkalleen kolmekymmentä vuotta myöhemmin – keskustelemme tekoälyn tulemisesta. Nyt ei tarvita liitutaulua, jonne Chat-GPT kirjoitetaan, vaan sen mahdollisuuksia ja uhkia pohditaan joukolla sähköisissä medioissa. Korkeakoulut miettivät kuumeisesti suhtautumistaan siihen. Helppo on ennustaa, että tekoäly tulee muuttamaan korkeakoulutusta. Aika näyttää, miten paljon ja mihin suuntaan.

Bolognasta Pohjois-Savoon, reppujen kautta laatumaaliin

36

Jonnet ei muista myöskään, mitä ovat olleet Bolognan prosessi, saati Q2 ja Serpa. No, 1990-luvun lopussa tehtiin Bolognassa päätös eurooppalaisesta korkeakoulualueesta. Tuon Bolognan prosessiksi kutsutun kehittämisen myötä kunkin maan piti valita, miten osoittaa korkeakoulutuksensa laadukkuus eurooppalaisissa yhteistyöverkostoissa. Suomi valitsi kuuden vuoden välein tehtävät laatuauditoinnit. (Samassa Bolognan prosessissa opintoviikot muuttuivat opintopisteiksi noin 2005, mutta ei siitä tässä yhteydessä sen enempää.)

Silloinen Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu tormasi ensimmäisten joukossa auditointiprosessiin vuonna 2006. Sitä varten tarvittiin tietenkin laatuksikirja, ja käyttöön otettiin Q2. Se oli sähköinen ympäristö, jonne kuvattiin ammattikorkeakoulun yhteiset menettelyt ja prosessit.

Tässä kohtaa pitää muistaa, että ammattikorkeakoulu oli aloittanut toimintansa 1992, ja uusia yksiköitä oli tullut mukaan vielä 1999, joten prosessien ja toimintojen yhtenäistäminen oli pahasti vaiheessa. Siksi Q2:een kuvattiin ensin, miten ammattikorkeakoulutasolla toimitaan, ja sen rinnalla oli Näin meillä -taso, jonne kuvattiin, miten kussakin yksikössä kuitenkin toimitaan yhteisesti sovituista menettelyistä huolimatta.

Kuten arvata saattaa, auditoinnista tuli reput. Uusinta-auditoinnin jälkeisistä auditoinneista on kyllä päästy läpi kehusanoin, viimeksi vuoden 2022 auditoinnissa jopa niin hyvin, että kilvoittelimme Excellence-laatuleimasta, jonka voi saada vain yksi korkeakoulu vuodessa.

Niin, se mainittu Serpa. Se oli Q2:n jälkeen seuraava laatuympäristö. Serpa tarkoittaa erityisesti Himalajan vuoristoalueen opasta, ja sähköisen serpan pitikin johdattaa Savonia turvallisesti laatumaaaliin.

Serpastakin on jo luovuttu, kun olemme huomanneet, että yksinkertainen on kaunista. Nykyisellään Savoniassa toiminnanohjausjärjestelmä toimii laatu-järjestelmänä, ja henkilöstön intra on sen konkreettinen ilmentymä ja dokumenttiympäristö.

Omatekemää paikattiin, kunnes lopulta päädyttiin korkeakoulujen yhteiseen

Jonnet ei muista Symsiä, ei. Minullakin on siitä enää hämäriä muistikuvia. Vanhoja muistioita selatessani huomasin, että helmikuussa 2001 on Pohjois-Savon ammattikorkeakoulussa keskusteltu opiskelijahallintojärjestelmän hankkimisesta. Päätöstä ei ollut tuolloin vielä tehty.

Kas, sen jälkeen astui kuvaan Symsi (=System for Managing Student Information). Se oli tekniikan yksikön omatekemä opiskelijahallintojärjestelmä, jota kohenneltiin monet vuodet vastaamaan aina uusia tarpeita. Lopulta tietohallintopäällikkö kuvaili tilannetta, että järjestelmässä on paikka paikan päällä. Jottain tarttis tehdä!

Rispaantuneen Symsin jälkeen opiskelijahallintajärjestelmää on vaihdettu jo kahdesti. Ensin oli käytössä Primus-Wilma-Kurre useita vuosia. Ja noin vuosi sitten Savoniassa otettiin käyttöön Peppi-järjestelmä, joka on yhteinen kaikille Suomen ammattikorkeakouluille ja muutamille yliopistoillekin.

Silmät, korvat ja tuntosarvet maailmaan

Jonnet ei muista, mitä ovat olleet TEP ja MAP. Tointaako muistaakaan? Nyt eletään nimittäin jatkuvan oppimisen (JO) aikakautta. Jatkuva oppiminen on käsitteenä vallannut korkeakoulut, ja se juontaa juurensa nykyisestä hallitusohjelmasta. Jatkuva oppiminen kantaa huolta suomalaisten työikäisten osaamisen päivittämisestä ja kehittämisestä.

Sitä samaa tekivät aiemmin TEP = Työelämäpalvelut ja MAP = Maksullinen palvelutoiminta. Niitä luonnehdittiin aikoinaan korkeakoulun silmiksi, korviksi ja tuntosarviksi ympäröivään yhteiskuntaan ja työelämään. Nuo aistinelimet lienevät tarpeellisia vieläkin korkeakoulun perustehtävien hoidossa.

Pitää kuitenkin muistaa, että entinen MAP ei ole kokonaan jatkuvan oppimisen toimintaa. Savonialla on myös nykyisin maksullista palvelutoimintaa, joka sijaitsee Savonia yrityksille -brändin alla, sen LAB-toimintana. Jos joku pysyi mukana tässä nimi-, käsite- ja lyhennehurlumheissä, saa huutaa hep!

Jonnet muuttuvat aikanaan boomereiksi

Joskus huomaa miettivänsä, olivatko asiat aiemmin paremmin. Tuskinpa, sillä kehitys kehittyy. Kovin monta järjestelmää, organisaatiomuutosta ja lyhyen aikaa elänyttä lyhennettä on joka tapauksessa jäänyt vuosien varrelle. Pöly on jo hellävaraisesti laskeutunut useimpien ylle.

Ihan samoin mitä ilmeisimmin käy monille nyt pinnalla oleville kehittämismelskeille, joita nykyiset jonnet tulevana boomereina vuosikymmenten päästä muistelevat. Elämässä aina käy niin.

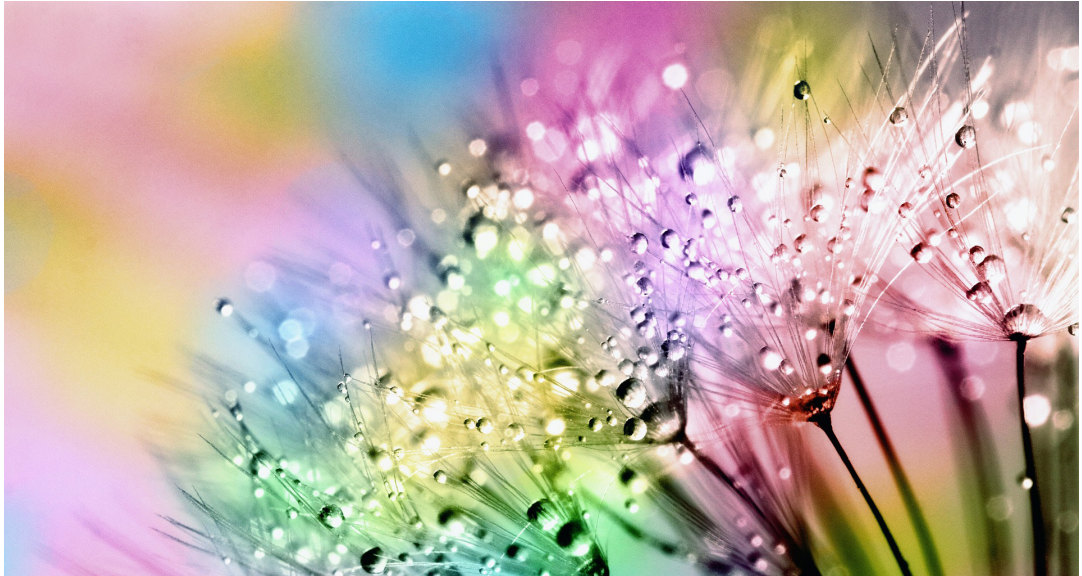
Marja Kopeli

Koulutusasiantuntija, jatkuva oppiminen

Savonia-ammattikorkeakoulu

Luovuus lukossa ja ajatukset ahtaalla

22.3.2023

Kuva: Pixabay

39

Luovuus nähdään nykypäivänä yhtenä tärkeistä työelämätaidoista. Eikä ihme, sillä vastaantulevat työelämän haasteet vaativat usein luovia ongelmanratkaisutaitoja ja erilaisten näkökulmien huomioon ottamista. Luova ajattelu voi auttaa löytämään uusia tapoja ratkaista ongelmia, kehittää toimintaa ja uudistaa käytäntöjä. Nämä ovat tärkeitä asioita minkä tahansa organisaation kilpailukyvyn kannalta.

Luova ja innovatiivinen ilmapiiri voi myös auttaa lisäämään työntekijöiden sitoutumista organisaatioon. Kun työntekijät saavat mahdollisuuden kehittää ja toteuttaa omia ideoitaan, he kokevat, että heidän panoksensa organisaation menestykselle on merkityksellinen ja arvostettu. Henkilöstöllä tulee olla riittävästi vapautta ja joustavuutta työssään, sekä johdon tuki, jotta he pystyvät harjoittamaan luovuuslihaksiaan.

Kiireisten työpäivien ja arjen rutiinien parissa luovuus tuntuu kuitenkin olevan välillä täysin hukassa ja ajattelu pyörii yhä pienevää ympyrää pyrkien löytämään edes jonkinlaisen ratkaisun käsillä olevaan haasteeseen. Luova ajattelu edellyttää tilaa, jota käytännön ongelmilla ja kiireellisillä tekemisillä täytetyissä aivoissamme ei enää juurikaan ole jäljellä.

Usein saatamme käyttää tuntikausia työaikaamme jonkin ongelman pohtimiseen löytämättä siihen kuitenkaan hyvää ratkaisua. Sitten hyvin nukutun yön jälkeen vastaus saattaakin putkahtaa mieleen ilman, että asiaa olisi aktiivisesti enää miettinyt.

Tämä selittänee sen mystisen asian, että monesti parhaat ideat olen saanut aamulla hampaista harjatessani!

Luovuuden kanssa tuntuu olevan vähän sama asia kuin oikean ruokavalion. Teorias-
sa kyllä tiedetään, mikä on terveellistä ja millainen on hyvä ruokarytmi. Mutta käy-
tännön toteutus, se ei vain meinaa millään onnistua! Töissä kiireen tuntu yhdistetään
tehokkuuteen, vaikka tiedetäänkin, että luovuus vaatii hidastamista. Olo tuntuu niin
kovin syylliseltä, jos kesken työpäivän kellahtaa työpaikan sohvalle, sulkee silmänsä
ja antaa aivojen hetken huilata. Kuitenkin näin tekemällä voisi saada uutta virtaa luo-
vaan ongelman ratkaisuun, joka johtaisi oikeasti parempaan tehokkuuteen.

Emeritusprofessori Kari Uusitalo on todennut luovuudesta seuraavasti: Jos luovuut-
ta halutaan kehittää, pitää luoda ilmapiiri, jossa asioita saa tehdä omalla tavallaan:
yrittää ja erehtyä. Kaikista tärkein on ympäristö. Oli se sitten koti, koulu tai työpaikka,
niin ihminen tietää, että täällä saan luoda ja minulla on siihen aikaa. Ei tarvitse tehdä
heti tulosta, vaan voi miettiä, hautoa ja kypsytellä.

Olen samaa mieltä ympäristön roolista, mutta tärkeää on myös se, miten itse annam-
me itsellemme vapautta ja aikaa luovuuteen. Kirjallisuus on täynnä erilaisia ohjeita ja
niksilistoja siitä, miten itse kukin voi edistää, vahvistaa ja herätellä omaa luovuuttaan.

Olen valinnut tähän muutaman oman suosikkini luovuutta herättelevistä keinoista:

- uskalla olla lapsenomaisen utelias ja kiinnostunut erilaisista asioista
- tarkastele asioita monesta eri näkökulmasta
- pyri yllättämään joka päivä
- pidä hauskaa, sillä huumori rentouttaa aivoja..

Ehkä yksi keino voisi olla myös tämä: nuku hyvin ja pese aamulla hampaasi. Ham-
paita pestessä ne parhaat ideat syntyvät.

Virpi Laukkanen
Kansainvälisyysjohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Ensimmäistä kertaa kuopiolaisten ideoille uusi rahoitus – Draft-yrittäjyysohjelma

29.3.2023

41

Kuopiolaisille uusi rahoitus liikeideoille. Kuva: Business Center Pohjois-Savo.

Kuopion kaupunki on ottanut vakavasti sen, että alkuvaiheen liikeideoille ei ole rahoitusta saatavilla, mutta nyt on.

Kuopio rahoittaa itäsuomalaista Draft-yrittäjyysohjelmaa. Kuopiolaiset siis pääsevät hakemaan valmennukseen, joka huipentuu liikeidean esittelyyn tuomaristolle eli pitchaukseen.

Draft Program -ohjelmalla (Draft Program ®) voi saada rahoitusta innovatiivisen liikeidean testaamiseen. Palkintona osallistujalle voi kertyä jopa 4000 € yrityksen kehittämiseen. Ensimmäisessä vaiheessa parhaat ideat palkitaan 1000 eurolla. Draft-ohjelman toisella kierroksella on mahdollisuus saada lisää 3000 euroa idean jatkokehittämiseen.

Draft-yrittäjyysohjelma aloitettiin Kuopiossa vuonna 2018 Business Center Pohjois-Savon palveluna. Tähän asti siihen on voinut hakea viiden itäsuomalaisen oppilaitoksen opiskelijat, henkilöstö ja alumnit eli näistä kouluista valmistuneet. Draft-yrittäjyysohjelma järjestetään yhteistyössä Savonia-ammattikorkeakoulun, Itä-Suomen yliopiston, Savon ammattiopiston, Riveria ammattiopiston ja Karelia-ammattikorkeakoulun kanssa.

Palkittu palvelu kuopiolaisille

Syksyllä 2021 Draft Program -yrittäjyysohjelma sai erikoismaininnan Eurooppalaisen yrittäjyyden edistämisen (EEPA) kilpailussa. Ohjelma sai tunnustusta innovatiivisesta ja luovasta yrittäjyyttä edistävästä toiminnastaan. Draft Program on Karelia-ammattikorkeakoulun hallinnoima.

Draft-ohjelman Kuopion toteutuksen tavoitteena on erityisesti lisätä myönteistä yrittäjyys- ja innovaatiokulttuuria sekä löytää uusia innovatiivisia liikeideavaiheen tiimejä mukaan valmennukseen. Näin pyritään myös lisäämään kaupunkiin syntyvien uusien startup-yritysten määrää.

Kuopion rahoituksen osalta ohjelmaan pääsyn kriteereitä ovat:

- Liikeideatiimissä on vähintään kaksi henkilöä, joista vähintään yksi on Kuopiosta.
- Mahdollisen tai perustettavan yrityksen kotipaikan tulee olla Kuopio.
- Rahoitus on tarkoitettu siihen vaiheeseen, kun yrityksellä ei ole vielä liikevaihtoa.
- Liikeidean tulee olla skaalattava.
- Toiminnan on tähdättävä liiketoimintaan ja sen kasvattamiseen.

Miksi Draft-yrittäjyysohjelma?

Uudet työpaikat Suomessa syntyvät mikro- ja pienyrityksiin. Niiden syntymistä ja kehittymistä on tuettava kaikin keinoin. Erityisessä roolissa Pohjois-Savon maakunnan elinvoimaisuuden kehittämisessä ovat kansainväliseen menestykseen pyrkivät ns. kasvuyritykset, joiden syntyminen on muita yrityksiä vahvemmin ja useammin sidoksissa korkeaan osaamiseen perustuvaan innovaatiotoimintaan.

Pohjois-Savoon ja koko Itä-Suomeen tarvitaan uusia, kasvuun tähtääviä pk-yrityksiä. DraftProgram -yrittäjyysohjelma innostaa ja vauhdittaa osaltaan uusien yritysten syntyä ja kehittymistä.

Draft-yrittäjyysohjelma järjestetään kolme kertaa vuodessa. Tammikuussa mukaan haki 21 tiimiä, joista neljä tiimiä rahoitettiin.

Ensimmäisellä alkurahoituksella palkittiin kaksi hakijaa:

Arja Kirjavainen – Liikeideana on tarjota eläinavusteista neuropsykiatrista valmennusta kaiken ikäisille neuropsykiatrisen oireyhtymän omaaville, sosiaalipedagogista eläintoimintaa sekä ammatillista tukihenkilötoimintaa lapsille ja nuorille.

Terveystieteiden väitöskirjatutkija Iira Tiitta – Liikeideana on tuottaa ja myydä asiantuntijapalveluina koulutusta ja luennointia ilmastonmuutoksen terveysvaikutuksista hoitotyön näkökulmasta sosiaali- ja terveysalalle.

Jatkorahoituksella palkittiin kaksi hakijaa:

Terveystieteiden maisteriopiskelija Elina Partanen – Sosiaali- ja terveydenhuololle suunnattu LGBTIQ+ koulutuspalvelu.

Yrittäjät Susanna Oksanen ja Tiina Haring – Suomen Kuvauskoulu Oy:sta. Suomen Kuvauskoulu Oy on kahden valokuvaamiseen sekä kouluttamiseen intohimoisesti suhtautuvan valokuvaajamestarin, Susanna “Suski” Oksasen ja Tiina Haringin, yhdessä perustama yritys. Kuvauskoulun opetussuunnitelma perustuu yksilöllisen oppimisen menetelmään ja oivaltavaan oppimiseen.

Draftin ensimmäisen vaiheen sekä jatkovaiheen rahoitusvalinnat tekivät Kuopion seudun Uusyrityskeskus ry, Savonia-ammattikorkeakoulun, Savon ammattiopisto ja Itä-Suomen yliopiston yrittäjyysasiantuntijoiden monialainen tiimi.

(Seuraava Draft-haku on auki. Haku päättyy 27.4. Hakuohjeet löytyvät ohjelman verkkosivuilta osoitteesta: <https://draftprogram.com/kuopion-haku/>)

Kaija Sääski
Yrityspalvelujohtaja
Business Center, Savonia-ammattikorkeakoulu

Savonia alueellisena vaikuttajana

5.4.2023

44

Savonian juhluvuosi avattiin näyttävästi pinkillä valaistulla Puijon tornilla. Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu

Ammattikorkeakoulujärjestelmä täytti viime vuonna 30 vuotta. Mullistus oli melkoinen, koska monet yksiköt olivat paikkakunnillaan, 100-vuotiaita brändejä, kuten Kuopion Muotoiluakatemia tai Kuopion kauppaoppilaitos.

Aikanaan opistoasteen oppilaitoksia Suomessa oli noin 500. Monet niistä olivat pieniä ja kouluttaminen opiskelijaa kohden maksoi kohtuuttomasti. Koulutusuudistuksessa yksiköt koottiin saman sateenvarjon alle.

Vuosikymmenien aikana on tapahtunut paljon. Yksi merkittävimmistä oli kampuksen rakentaminen Savilahden. Kyseessä on ainutlaatuinen oppimisympäristö, joka pitää sisällään muun muassa maailmanluokan tutkimuslaboratorioita, yhteisiä olohuoneita, moderneja luokkahuoneita ja opiskelijakunta Savotan baari-kahvilan, harvinaisesti A-oikeuksilla.

Savonian kampus on osa Savilahden osaamiskeskittymää, jossa on noin 10 000 opiskelijaa. Samalla alueella on tiiviissä kokonaisuudessa Itä-Suomen yliopisto, Savon ammattiopisto, kuusi tutkimuslaitosta ja yli 200 yrittäjäyritystä.

Juhlavuotta vietettiin monin tavoin. Vuosi aloitettiin hienosti Puijon tornin valaisulla. Tornin valaisu alkoi päivittäin iltahämärissä ja kesti läpi yön. Valaisulla haluttiin ilahduttaa kuopiolaisia ja samalla tuoda esiin Savonian keskeistä roolia Pohjois-Savossa.

Juhlavuoteen liittyi uusia avauksia. Savonia oli Suomen suurimman yhteiskunnallisen festivaalin SuomiAreenan pääyhteistyökumppani. Kyseessä oli historiallinen kumppanuus, sillä ensimmäistä kertaa kyseisen kunnian sai ammattikorkeakoulu. MTV Oy:n ja Porin kaupungin järjestämä SuomiAreena nostaa esiin tekoja, jotka vievät suomalaista yhteiskuntaa kohti parempaa. Yhteiskunnallisena tekonaan Savonia tarjosi kaikille avoimen opintojakson ja jakoi tietoa ilmastonmuutoksen vaikutuksista väestön terveyteen, tuoden aihetta koskevat ratkaisut keskusteluun.

Kevyempääkin mahtui vuoteen. Savonian synttärinä opiskelijoiden osalta huipentuivat viime syksynä Kuopion torille, jota tähdittivät lukemattomista hiteistään tunnettu Teflon Brothers. Torin valloitus alkoi värikkäänä kulkueena Microkadun kampukselta kauppatorille. Tuhansien ihmisten juhlakulkue oli vaikuttava näky Kuopion katukuvassa.

Savonian iso kuva näkyy kuitenkin numeroina. Oppilaitoksesta on valmistunut 30 vuoden aikana liki 30 000 osaaajaa. Valmistuneiden vaikutus alueelle on merkittävä, sillä yli 60 prosenttia heistä on jäänyt ammattilaiseksi Pohjois-Savon alueelle.

Jouni Vornanen
Tiedottaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Kuumeneminen uhkaa hyvinvointia

12.4.2023

46

Kuumeneva ilmasto aiheuttaa pysyvää tuhoa monille lajeille ja luonnonympäristöille. Kuva: Jyri Wuorisalo

Ilmaston ennennäkemättömän nopea kuumeneminen uhkaa ihmisen hyvinvointia. Voiko tämän enää selkeämmin sanoa. Yksi maailman suurimmista tieteellisistä yhteisöistä eli YK:n alainen Hallitustenvälinen ilmastonmuutospaneeli IPCC julkaisi keväällä arviointiraportin, joka koostaa yhteen tiedeyhteisön käsityksen maapallon ilmaston tämänhetkisestä tilasta ja tulevaisuuden näkymistä.

Taustalla on sarja raportteja, jotka IPCC on julkaissut vuosina 2021-2023. Ensin meitä perehdytettiin ilmastonmuutoksen luonnontieteelliseen, fysikaaliseen taustaan, sitten meille tarjoiltiin näkymiä ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, sopeutumiseen ja haavoittuvuuteen ja lopuksi lyötiin pöytään faktat ilmastonmuutoksen hillintään.

Ensimmäisen raportin viesti oli jo selkeä: ”Ihmisten toiminta on aiheuttanut ennennäkemättömän laajoja ja nopeita muutoksia ilmastossamme.” Kasvihuonekaasupäästöjen vaikutus oli jo osittain peruuttamatonta ja vahinkoa aiheuttavien sääilmiöiden todennäköisyys oli kasvanut. Oli tieteellisesti todistettu, että lämpötila ja merenpinta kohoavat ja jäätiköt vetäytyvät nopeammin kuin tuhansiin vuosiin. Tuolloin käsitettiin, että ilmastonmuutos on jo heikentänyt globaalisti ruokaturvaa kun helle- ja kuivuusjaksot sekä tulvat ovat haitanneet elintarvikkeiden tuotantoa, toimitusketjuja ja elintarviketurvallisuutta. Tuolloin ymmärrettiin Ilmastonmuutoksen vaikuttavan tulviin ja kuivuuteen myös Suomessa.

Toisen raportin viesti ”ilmastonmuutos on vaikuttanut vakavalla tavalla luontoon ja ihmisiin – vaikutukset jakautuvat epätasaisesti” herätti meidät tajuamaan, että ilmastonmuutos on myös uhka kansainväliselle rauhalla ja turvallisuudelle; yli kolme miljardia ihmistä asuu erittäin haavoittuvissa olosuhteissa. Raportin myötä lisääntyi keskustelu siitä, että ilmastonmuutoksen vaikutukset ja riskit ovat monimutkaisia ja niitä on vaikea ennakoida täsmällisesti. Alkoi myös laaja yhteiskunnallinen keskustelu luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien turvaamisesta. Raportti nosti vahvasti esille sen, että sopeutumisen ja hillinnän toimet pitää räätälöidä paikallisiin ja alueellisiin olosuhteisiin sopiviksi.

Kolmannessa raportissa totuus sitten iski päin naamaa: ”Nykyiset toimet eivät riitä ilmaston lämpenemisen rajaamiseen 1,5 asteeseen”. 1,5 astetta on merkittävä raja. Puoli astetta lisää tarkoittaa entistä voimakkaampia helleaaltoja, pidempiä lämpimiä jaksoja, lyhyempiä kylmiä jaksoja ja merkittäviä muutoksia sateisuudessa. 1 aste haittaa merkittävästi ihmisten ruoantuotantoa ja nostaa lämpötiloihin liittyviä terveysuhkia. 1,5 asteen lämpenemistä pidetään suurimpana terveysuhkana maailman väestölle.

Nykyinen päästökehitys johtaa noin kolmen asteen lämpenemiseen vuosisadan loppuun mennessä ilman nopeita ja vaikuttavia päästövähennystoimia seuraavan kahden vuosikymmenen aikana. Tämä tarkoittaisi mm. hallitsematonta ilmastopakolaisuutta kun isot alueet maapallolla muuttuisivat asuinkelvottomaksi.

Nyt julkaistu arviointiraportti osoittaa sen, että vuoteen 2030 mennessä tehtävien päätösten kanssa eletään jopa tuhansia vuosia. Nykyisilläkin markkina- ja sääntelyvälineillä voidaan tukea tehokkaita päästövähennyksiä ja edistää ilmastokestäviä innovaatioita. Poliittisilla päättäjillä on valtava vastuu, myös Suomessa.

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)
Savonia-ammattikorkeakoulu

Ideanikkarista tuli myyntitykki

19.4.2023

Onnistunut myyntipuhe on usean eri elementin summa. Kuvituskuva: Adobe Stock.

Yllättäen syntyy lyhyt impulssi, sykäys, joka herättää huomiomme. Pysähdymme ja päämme päälle syttyy kirkkaana loistava hehkulamppu, kuten kuuluisalle Pelle Pelottomalle konsanaan. Saimme uuden idean!

Idea voi muodostua aivan yllättäen keskellä arkea havaittuamme jonkin ongelman tai tarpeen. Ihminen on kehittynyt tuhansien vuosien aikana luontaisilta ominaisuuksiltaan taitavaksi luomaan siihen ratkaisun. Se on geneettisessä perimässämme. Idean muodostuminen voi pohjautua myös omaan osaamiseemme ja sieltä kumpuvaan tietotaitoon.

On tärkeää muistaa, että idea on vasta jonkin uuden lähtölaskenta, josta kehitysprosessi vasta käynnistyy. Pelkästään karkealla idealla ei ole arvoa kuin lähinnä sen keksijälle itselleen. Lihaa luiden ympärille alkaa muodostua, kun ideaa aletaan suunnittelemaan tarkemmin tiedonhankinnan ja konkretian kautta.

Tärkeää on määritellä selkeäksi kuvaukseksi ongelma sekä keksitty ratkaisu ja kuinka tämä on toteutettavissa. Kohderyhmälähtöinen ajattelu on kaiken ytimessä, koska lopulta sieltä syntyvät myös onnistunut käytettävyys ja liiketoiminnan mahdollisuudet. Pelle Pelottoman on ymmärrettävä ohittaa omat tunteensa idean suhteen ja osattava katsoa kokonaisuutta loppukäyttäjän silmin. On olemassa rakastumisen vaara, joka sokaisee kehittäjän ongelmakohtien näkemiseltä.

On kyseessä sitten liikeidea, tuoteinnovaatio tai työyhteisöä kehittävä toimintamalli, täytyy idea aina myydä, jotta siitä tulee totta. Sama pätee myös eri alojen suunnittelehtävissä toimiville henkilöille, jotka esittelevät uusia konsepteja asiakkailleen. Se, kuinka hyvin pitchaat eli myyt ideasi, vakuuttaa yleisön idean toimivuudesta.

Pitchaus on klassista hissipuhetta pidempi presentaatio, jonka tarkoituksena on myydä esitetty idea yleisölle muutamassa minuutissa. Käsité on yleistynyt Suomesa startup-kulttuurin myötä. Onnistunut kokonaisuus ei välttämättä nojaa pelkkään uutuusarvoon ja lavakarismaan, vaan kokonaisuuden tulee olla selkeä, laadukkaan visuaalinen sekä innostavan vuorovaikutteinen yleisön suuntaan. Tärkeää on, että idean ydin esitetään ymmärrettävästi ja mielenkiintoisesti. Esittäjän tulee näyttää innostuksensa ja seisoa aidosti asiansa takana. Tämä sitouttaa yleisön kuuntelemaan ja rakentaa uskottavuutta.

Laadukkaan pitchauksen runko rakentuu usein portaittain draamankaaren tavoin. Selkeiden ja rauhallisten alkuesittelyjen jälkeen tulisi yleisölle tarjoilla jokin koukku, joka herättää mielenkiinnon. Tämän jälkeen luodaan kokonaiskuva aidosta ongelmasta tai tarpeesta, jotka vaativat korjausta. Seuraavaksi on aika esittää ratkaisu ja perustella sen ainutlaatuisuus sekä kuvata tarkoin kenelle se on tarkoitettu ja kuinka idea toteutetaan. Kun tärkein on hoidettu, esityksen loppu viimeistelee kokonaisuutta kuvaten markkinoita, liiketoimintamahdollisuuksia sekä rakentaa kokonaiskuvan suunnitelman aikaikkunasta. Tärkeää on myös se, millaisella viimeisellä iskulla kokonaisuus päätetään.

Aihe on ajankohtainen. Viime viikolla allekirjoittanut sai olla mukana todistamassa taidokkaita pitchauksia sekä innovatiivisia liikeideoita Tahkolla järjestetyssä Tahko Ski Lift Pitch -verkostoitumistapahtumassa. Tunnelma oli mitä mainioin luoden uutta ajattelua, kohtaamisia sekä yhteiskehittämisen henkeä alueellisen rakentamisen tueksi. Suuri kiitos kaikille ja nähdään taas ensi vuonna!

Jaakko Laukkanen
TKI-asiantuntija
Savonia-ammattikorkeakoulu

Palaveriletkajenkkaa miten vain – etäillen, kävellen tai hybridisti

26.4.2023

Kuva: Pixabay

Katselen huvikseni tämän viikon työkalenteriani ulkopuolisen uteliaan silmin. Mitä se kertoo korkeakoulussa jatkuvan oppimisen parissa työskentelevän asiantuntijan työstä?

Ensimmäinen huomio on, että palavereita riittää kalenterin täydeltä. Suurin osa niistä on etäpalavereita joko Zoomissa ja Teamsissa. Noin puolet on oman organisaation sisäisiä ja toinen puoli sellaisia, joihin osallistuu usean eri organisaation edustajia. Jälkimmäiset ovat useimmiten yhteistyöverkostojen kokoontumisia. Asiantuntijan työ on mitä suurimmassa määrin verkostoissa toimimista ja yhteiskehittämistä.

Palavereiden paljoutta selittää osin ehkä se, että näin etäkokousaikana palaverin järjestäminen on helppoa. Kun kalentereista löytyy yhteinen aika, kutsu vain menemään ja ta-dam! pian on palaveri pystyssä. Kenellekään ei tarvitse varata aikaa fyysisiin siirtymisiin tai matkusteluihin.

Paheksuttava on muuttunut pakolliseksi

Kaikki osallistunevat nykyisin palavereihin läppärit edessään. Kymmenen vuotta sitten oli toisin, kun elettiin vielä lähitapaamisten aikaa. Muistan, miten tuolloin vierustoverini supatti paheksuntansa korvaani kesken palaverin, kun yksi osallistujista tarkisti epäselväksi jääneen asian nopeasti sosiaalisen median parviälyllä. Paheksuntaa aiheutti, että osallistuja ei koko ajan kuunnellut käytävää keskustelua, vaan naputti puhelintaan kesken kaiken.

Entä nyt? Tunnustatko sinä kesken kokouksen välillä tsekkaavasi sähköpostia, etsiväsi tietoa puheena olevasta asiasta tai hoitavasi jotain muuta mielen päällä olevaa akuuttia asiaa? Minä ainakin nostan käteni, kyllä! Tuo on sitä uuvuttavaa multitaskaamista, josta meitä asiantuntijatyötä tekeviä alinomaa varoitellaan. Mutta siinä on kyllä myös puolensa.

Digitalisaatiosta on paljon hyötyä. Kun kaikilla on läppärit tai kännykät edessään, on tosi kätevää, jos kaikki – myös paikan päällä olevat – tulevat hybridikokouksessa samaan etäosoitteeseen. Silloin kenenkään ei tarvitse lähettellä tiedostoja jaettavaksi tai jopa muistitikulla toimittaa niitä kokouksen järjestäjälle. Yksi Savonian tiimi jo vuosia sitten sopi, että tiimikokouksessa toimitaan noin: etäosoitteeseen tulevat paikan päältäkin kaikki ne, joilla on jotain jaettavaa kokouksen aikana.

Palaveerata voi kävellenkin

Kalenterissani näkyy olevan kaksi palaveria, joille on varattu fyysinen tila. Lisäksi on kolmas, joka olisi kävelykokous ulkona, mutta en pääse osallistumaan siihen päällekkäisen kalenterivarauksen vuoksi.

Siitä tullaankin päällekkäisiin kalenterivarauksiin. Päällekkäisiä varauksia näyttää olevan tälläkin viikolla yhteensä usean työpäivän verran. Tuollainen kalenteritilanne vaatii priorisointia, ihminen ei voi jakautua moneen paikkaan. Juuri vertailtiin työkaaverin kanssa kalentereita, ja hänellä oli ollut kuusikin yhtäaikaista varausta. Hän vei voiton, sillä minulla taitaa ennätys olla neljä tai viisi eri varausta päällekkäin.

Palaan mainitsemaani kävelykokoukseen. Ainakin yksi tiimeistämme on alkanut käyttää niitä säännöllisesti. Kävelykokouksen järjestäminen tiimille, jossa on 15 – 20 jäsentä, vaatii etukäteissuunnittelua ja -ohjeistuksen toimiakseen. Ei voi vain lähteä kävelemään luontoon, kun samalla pitää myös edistää asioita.

Maksaako face-to-face-tapaaminen vaivan?

Viikolle näkyy mahtuvan yksi sellainen useiden korkeakoulujen välinen tapaaminen, jonne osallistujat saapuvat paikan päälle. Tuollaiset ovat nykyään harvinaisia ja sel-laisena vaihtelun vuoksi ilahduttavia. Korona-aikahan vähensi tämäntyyppisiä tapaa-misia selvästi.

Kun on tottunut etätapaamisiin, face-to-face-tapaamisen järjestäminen tuntuu jopa vähän rasittavalta. Pitää muistaa löytää ja varata sopiva (ja edustava) tila, sopia ja

tilata tarjoilut sekä informoida tulijoita pysäköintimahdollisuudesta ja joskus myös majoittumismahdollisuuksista paikkakunnalla.

Ja syödäkin pitäisi ehtiä

Niin, kalenterissani näyttää olevan viikon aikana kolme tuntia, jolloin ei ole etukäteen sovittua tapaamista. Sinä aikana pitäisi tehdä kaikki se työ, joka myös työnkuvaan kuuluu. Ja käydä lounaalla. Syömättä ei tässä verkosto- ja palaverimylläkässä pitemmän päälle jaksaa. Ja onneksi kaikki viikot eivät ole ihan yhtä huikeisia.

Marja Kopeli
Koulutusasiantuntija, jatkuva oppiminen
Digivision pilottikoordinaattori
Savonia-ammattikorkeakoulu

Kaukoviisautta kehiin!

3.5.2023

Kuva: Ursula Arsiola

Korkeakoulut elävät strategiakausien rytmissä, aina neljän vuoden välein strategiaa uudistetaan. Elämme taas aikoja, jolloin uutta strategiakautta (2025–2028) aletaan valmistella ja pyrimme parhaamme mukaan ennakoimaan miten asioita tulisi kehittää. Vaikeaksi tämän tekee se, että koulutussektorilla pitäisi nähdä vielä muutama askel pidemmällekin. Nyt tehdään päätöksiä siitä, millaista koulutusta tarjotaan opiskelijoille, jotka valmistuvat työelämään 2030-luvulla!

Tämä sai minut pohtimaan tulevaisuuden ennakoinnin hankaluutta. Miten hienoa olisikaan, jos käytössämme olisi Havukka-ahon ajattelijan tunnetuksi tekemää kaukoviisautta: “Se on sitä, että asiat harkitaan etukäteen ja kuvitellaan tapaus sikseenkin elävästi, että kun se kerran tapahtuu, on reitit selvät”. Havukka-ahon ajattelijan kirjoittaja Veikko Huovinenkin tunnisti, että kaukoviisautta on harvalle suotu ja siihen liittyy kaksi pahaa vikaa: “Asia jää huvikseen tapahtumatta tai se sattuu eri tavalla”. Niinpä.

Koulutuksen tulevaisuuteen vaikuttavat jo laajasti tunnistetut muutostrendit, kuten digitalisaatio, työn murros ja monimuotoistuminen, demograafinen kehitys, ilmastonmuutos ja globalisaatio. Koulutus nähdään yhä tiiviimpänä osana työelämää ja siellä tapahtuvaa osaamisen hankintaa. On myös todettu, että osaamisen merkitys kasvaa edelleen, mutta tutkintojen merkitys ei. Jatkuvan oppimisen tarve korostaa opetusteknologian ja yhteisten, jopa globaalien, oppimisalustojen merkitystä. Puhutaan myös personoidusta oppimisesta, niinpä opetussuunnitelmien on oltava jatkossa entistäkin joustavampia.

Sitra julkaisee vuosittain kuvauksen megatrendeistä. Tänä vuonna julkaistut megatrendit eivät anna kovin positiivista kuvaa tulevaisuudesta; luonnon kantokyky murenee, hyvinvoinnin haasteet kasvavat, demokratian kamppailu kovenee, talouden perusta murenee ja kilpailu digivallasta kiihtyy. Koulutuksessa joudutaan miettimään, miten rakennamme rehellistä kuvaa maailman tilasta, mutta samalla vahvistamme nuorten uskoa toisenlaisiin tulevaisuuksiin ja tulevaisuuteen vaikuttamiseen. Opiskelijoille tulee kehittää valmiuksia haasteiden kohtaamiseen, mutta myös toisenlaisen, paremman tulevaisuuden rakentamiseen.

Ovatko nämä tulevaisuuden muutostrendejä, vai asioita, joiden keskellä jo elämme? Miten pystymme varautumaan sellaisiin muutoksiin, joista ei vielä ole näkyvissä selkeitä merkkejä? Kansainvälisen koulutuksen kenttätyössä on väkisinkin oppinut, että vaikka miten yrittäisit lukea muutostrendejä, niin yllätyksiltä ei voi välttyä. Kukapa meistä olisi osannut ennakoida koronapandemian tai Ukrainan sodan syttymisen etukäteen? Tulevaisuus ei yleensä yllätä siksi, että tietoa ei olisi riittävästi saatavilla, vaan koska tietoa ei pystytä riittävästi kytkemään nykyelämämme arkeen ja todellisuuteen.

Miten siis pystyisimme paremmin näkemään tulevaisuudessa odottavia mahdollisuuksia ja uhkia? Sitran heikkoja signaaleja käsittelevässä raportissa on todettu, että tuijottamalla vain trendejä voi jäädä meneillään olevien muutosten vangiksi ja sokeutua yllätyksille. Meidän tulisi kiinnittää yhä enemmän huomioita heikkoihin signaaleihin, jotka tuovat yllättävämpiä kehityskulkuja tarkasteluun. Trendit ohjaavat kysymään ”mitä seuraavaksi”, kun taas heikot signaalit korostavat epäjatkuvuutta ja kannustavat kysymään ”mitä jos”.

Heikko signaali on merkki nousevasta asiasta, eräänlainen ensioire tulevasta muutoksesta. Heikot signaalit ovat yllättäviä, nykyistä ajattelua haastavia ja outoja. Usein ne herättävät kummastusta, huvittuneisuutta tai jopa ärsytystä. Jos tarkastelemme ympäristöämme uteliaasti ja avoimesti, heikkoja signaaleja voi tulla vastaan uutisissa, sosiaalisessa mediassa tai vaikka kadulla kävellessä. Kannattaa pohtia, mikä on viime aikoina tuntunut yllättävältä, naurettavalta tai jopa pöyristyttävältä. Futuristi Elna Hiltusen mukaan juuri silloin olet saattanut törmätä heikkoon signaaliin. Monet tulevaisuuden tutkimukseen keskittyneet sivustot myös keräävät systemaattisesti heikkoja signaaleja, yksi esimerkki tästä on The Futures Centre -sivusto (thefuturescentre.org/signals-insights/).

Menneisyyden jossittelu on turhaa, mutta tulevaisuuden osalta “mitä jos?” on erinomainen kysymys! Heikkojen signaalien havaitseminen ja tulkinta kannattaa siis aloittaa ajattelun avartamisella, jonka jälkeen outojen ja uusien signaalien havaitseminen helpottuu. Samaan teemaan liittyviä signaaleja voi ryhmitellä yhteen ja miettiä, millaisesta mahdollisesta muutoksesta ne kertovat. Tulkinnasta voi kehittää tulevaisuustarinoita, eli kuvauksia vaihtoehtoisesta tulevaisuudesta. Näin voimme saada tähän päivään ymmärrystä siitä, miten meidän pitäisi toimia nyt, jotta rakentaisimme tulevaisuutta myönteiseen suuntaan.

Virpi Laukkanen
Kansainvälisyysjohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Uusi yrittäjäsukupolvi murtaa myyttejä

10.5.2023

Uusi yrittäjäsukupolvi panostaa osaamiseen ja hyvinvointiin. Kuva: Kaija Sääski

”Työmme on niin intensiivistä aivotyötä. Ei tule tulosta, jos tekee enemmän työtä ajallisesti. Työajan lisääminen ei lisää tehokkuutta ja tuottavuutta.”

”Lomista pidetään kiinni, pitkät lomat ja palautumien ovat tärkeitä palautumiseen kunnolla. Lomaa pidämme 2 kk-2,5 kk vuodessa.”

”Elämässä on muutakin kuin työ. Ajankäyttö menee aalloissa. Aikaa ja henkistä kapasiteettia tulee olla.”

Näin kuvaavat yrittäjyyttään pohjoissavolaiset nuoremman polven yrittäjät ja johtajat.

Yrittäjät ja johtajat kertovat usein työpäivien olevan erittäin kiireisiä. Aikaa ei jää uusien asioiden selvittämiseen, opiskeluun eikä kehittämiseen. Savonia-ammattikorkeakoulun tekemän teemahaastattelun perusteella näin ei välttämättä ole ainakaan melko nuorissa ja pienissä yrityksissä.

Haastatellut yrittäjät ovat erittäin hyvin tiedostaneet työhyvinvoinnin merkityksen omassa työssään ja jaksamisessaan. Työpäivän pituutta rajoitetaan ja vältetään liikaa ilt- ja viikonlopputyötä. Tauoista, lounasajoista ja lomista pidetään kiinni. Lähes kaikki olivat tyytyväisiä omaan ajankäyttöönsä.

Pääosa yrittäjistä suunnittelee ja rytmittää työtään eri työtehtävien suhteen työpäivän ja työviikon aikana. Lähes kaikki priorisoivat asiakastyöhön ja asiakkaisiin liittyvät tehtävät tärkeimmäksi tehtäväkseen. Yrityksen hallinto-, markkinointi-, tuotteistamis- ja kehittämistehtävät olivat toiseksi tärkein kokonaisuus.

Ajankäytön puollonkauloiksi yrittäjät nostivat seuraavat asiat: nopeasti muuttuvat yllättävät tilanteet, kilpailutuksiin valmistautuminen, asiakkaiden kiire, pieni henkilöstö ja tiedonkulku.

Ajankäytön pullonkauloja yrittäjät ratkaisevat henkilöstön lisäämisellä, verkostojen paremmalla hyödyntämisellä, kouluttautumisella, ennakoinnilla, avoimuuden ja keskustelun lisäämisellä.

Savonian toteutti osana React-hanketta kymmenen pk-yrittäjän teemahaastattelun. Teemat olivat: yrittäjän ajankäyttö, vihreä siirtymä, muutoskyvykyys ja digitalisaatio. Haastattelut tehtiin alkukeväästä 2023.

Haastateltavista 80% oli palvelualoilta ja 20% teollisuudesta. Palvelualoilta, suunnittelu- ja konsulttipalveluista oli lähes 2/3 vastaajaa, hyvinvointi-, sosiaali- tai terveystalvituista neljäsosa ja kaupan alalta yli kymmenesosa.

Yli puolessa yrityksistä työntekijöitä oli korkeintaan kaksi henkilöä. Viidesosassa yrityksistä oli kolmesta viiteen työntekijää ja kuudesta kymmeneen henkilöä. Myös yli 11 henkilöä oli viidesosassa yrityksistä.

Viidesosan yrityksen liikevaihto oli vuonna 2022 alle 50 000 euroa. Kymmenesosalla liikevaihtoa oli 100 000 – 200 000 euroa. Kolmanneksella liikevaihtoa oli 200 000 – 500 000 euroa ja yli miljoona euroa oli lähes puolella yrityksistä.

Kaija Sääsä
Yrityspalvelujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Hankkeen tiedot: Yritysten muutoskyvykyys, vihreä siirtymä ja digitalisaatio (React Itä-Suomi). Toteuttajat: Savonia-ammattikorkeakoulu, Karelia-ammattikorkeakoulu, Kaakkois-Suomen Ammattikorkeakoulu. Kesto: 1.11.2022-31.12.2023. Rahoittaja: Ete-lä-Savon ELY-keskus/React ESR.

”Kaikki virtaa, mikään ei pysy paikallaan”

17.5.2023

Nerokkaat ideat syntyvät kuitenkin silloin, kun katsellaan järven tyyntä pintaa, tuijotetaan autuaana kattoon tai muuten vain hullutellaan. Kuva: Jouni Vornanen

Vain muutos on pysyvää, sanotaan. Jo antiikin filosofi Herakleitos (noin 535-475 eaa.) ajatteli, ettei aineellisessa todellisuudessa voi olla mikään pysyvää. Hänelle kaikki oli liikkeessä, kuten hänen tunnetuimmassa aforismissa todetaan: kaikki virtaa, mikään ei pysy paikallaan.

Aikojen saatossa tavat muuttuvat. Aristoteles kuvaa Nikomakhoksenetiassa, että kyky kävellä hitaasti on suurisieluisen merkki. Tänä päivänä menestyjän brändi on alituisen kiire. Luovuuden tutkijat jättäisivät aikaa ideoinnille, mutta tehokkuutta vaativa työelämä ei unelmointia kaipaa.

Laisuudella on perinteisesti nähty olevan pahan juuret. Jos on loppoaikaa, kaiken maailman mieliteot ottavat vallan. Piikojen ja renkien luovuutta ei aina katsottu hyvällä, seurauksista puhumattakaan. Laiskuuteen kutoutuu monia sananparsia, kuten: ei makaavan kissan suuhun hiiriä tule.

Nerokkaat ideat syntyvät kuitenkin silloin, kun katsellaan järven tyyntä pintaa, nautitaan pitkistä tauoista tai tuijotetaan autuaana kattoon. Työnsankari ei ole keksinyt kaukosäädintä, robotti-imuria tai leipäkonetta.

Monet tavat ovat syntyneet jonkun tyhjätoimittajan päähänpistosta, jota on matkittu ja ihailtu pitkin Eurooppaa. Esimerkiksi keskiajalla ritarit laittoivat naisen kulkemaan edellä siltä varalta, jos nurkan takana sattui vaanimaan katala murhaaja. Liekö suomalainen vastine ollut tähän ”naiset edellä vaikka heikoille jälle”.

Muutos lähtee usein tarpeesta ja parhaimmillaan kestää aikaa hyvin. Onhan meillä suomalaisia keksintöjä kuten astiankuivauskaappi, äitiys- ja lastenneuvolajärjestelmä tai ilmainen kouluruokailu. Menestystarina on myös Afrikan tähti -peli, jota on myyty miljoonia kappaleita.

Nykyisin muutoksissa on sankaritarinoita. Suosittuja aiheita ovat muun muassa laihdutus- ja elämäntapamuutokset. Media on kirjoittanut paljon, kuinka kaupankassasta nousee pääministeriksi. Tarinat antavat voimaa ja toivoa jostakin paremmasta.

Kuten sanottua, vain muutos on pysyvää ja jokainen meistä on oma aikansa lapsi. Muutoksen kauppamiehet uskottelevat, että maailma muuttuu ennennäkemättömällä vauhdilla, vaikka muutoksen voima oli huomattavasti rajumpaa, kun keksittiin auto tai puhelin, puhumattakaan suurista vallankumouksista tai kahdesta maailmansodasta.

Jouni Vornanen
Tiedottaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Luonnon kantokyky murenee – oletko valmis

24.5.2023

60

Tulokas- ja vieraslajit tuovat oman haasteensa luonnon monimuotoisuudelle. Kuva Jyri Wuorisalo

”Tämä maapallo, maa ja maakunta tarvitsevat enemmän kokonaiskestävyyteen perustuvaa sivistystä. Pohjois-Savossa tahdomme hidastaa luontokatoa ja sopeutua ilmastonmuutokseen edistämällä luonnon monimuotoisuutta ja luonnonvarojen kestävää käyttöä.”

Näin linjaa julkilausumassaan 16.5.2023 Puijo Summit – ihmisen ja luonnon yhteisellä polulla -tapahtuman järjestäjät Savonia-ammattikorkeakoulu, Kuopion kaupunki, Pohjois-Savon ELY-keskus, Pohjois-Savon liitto ja Europe Direct Kuopio. Se on vuosittain toukokuussa järjestettävä tapahtuma, joka haluaa herättää keskustelua ilmastoto- ja ympäristöturvallisuudesta sekä hyvinvoinnin edistämisestä Pohjois-Savossa.

Puijo Summitin taustalla vaikuttaa huolestuttava kehityskulku, joka tiivistyy Sitran alkuvuodesta julkaisemassa Megatrendit 2023 -selvityksessä vahvaan viestiin luonnon kantokyvyn murenemisesta ja talouden perustan rakoilemisesta. Luontokato on maailmanlaajuinen ilmiö, mutta toimenpiteet ja ratkaisut sen torjumiseksi ovat paikallisia. Meidän on ymmärrettävä, että vihreä siirtymä on talouskehityksen edellytys. Luontokadon torjuntaan tarvitaan entistä enemmän markkinatalouden keinoja ympäristönsuojelun lisäksi.

Eeva Furman, Kestävän kehityksen toimikunnan pääsihteeri konkretisoi mitä luonnon kantokyvyn mureneminen tarkoittaa: ”Suomen luontotyypeistä 48 % on uhanalaisia”. Luonnonvarojen käytön ja maankäytön ohjaaminen ovatkin avainasemassa.

Tämä tarkoittaa sitä, että meillä täällä Pohjois-Savossakin voidaan vaikuttaa murenemisen syihin, joita ovat mm. metsien uudistamis- ja hoitotoimet, ojitus, pellonraivaus, rakentaminen ja vesien rehevöityminen.

Furman nosti esille myös turvallisuusnäkökulman: ”Luonnon monimuotoisuus ja toimivat ekosysteemit vaalivat turvallisuutta.” Ekologisen turvallisuuden uhkana on käynnissä oleva ekologinen sekasorto, jota kiihdyttävät erityisesti ilmastonmuutos, biodiversiteetin rappeutuminen ja saasteet. Tämä luo ennennäkemättömiä haasteita ihmisille. Tämän vuoksi ekologinen turvallisuus on otettava entistä vahvemmin huomioon alueellisessa ja paikallisessa politiikan suunnittelussa, koska sillä on suora vaikutus ihmisten hyvinvoinnille.

Puijo Summitissa oli esillä meille itäsuomalaisille niin ajankohtainen vesiluonnon monimuotoisuus, josta kertoi sisävesivastaava Jenny Jyrkänkallio-Mikkola WWF Suomi -järjestöstä. Esimerkiksi syyt vaelluskalojen ahdinkoon ovat olleet esillä julkisuudessa. Ihmisen rakentamat padot, siltarummut ja muut esteet tukkivat kalojen reitit lisääntymisalueilleen. Padot ovat suurin syy vaelluskalojen uhanalaisuuteen. Hieno esimerkki ratkaisusta vesiluonnon monimuotoisuudelle on Varkauden Ämmäkosken säännöstelypatto, jonka ohi rakennettiin syksyllä 2022 ohitusuoma, joka on mahdollistanut kalojen nousun padon ohi. Samalla koskialue kunnostettiin lisääntymisalueeksi kaloille.

Julkisuudessa on ollut myös Heinävedellä sijaitsevien Palokin koskien tulevaisuus. Palokin koskien pienvesivoimatuotannon lopettaminen ja yhdeksän kosken ennallistaminen ovat ratkaisevassa roolissa arvokkaan järvitaimenkannan turvaamisessa ja äärimmäisen uhanalaisen Saimaan järvilohikannan pelastamisessa.

Miten saamme aikaan alue- ja paikallistasolla muutoksia, jotka vaikuttavat luonnon kantokykyyn? ”Suunnitteluosallisuuden ohella on tärkeää vahvistaa toimintaosallisuutta. Asukkaat tulee nähdä omaan ympäristöönsä vaikuttavina aktiivisina toimijoina. Jatkuvaa vuorovaikutusta tulee vahvistaa. Kaikki ikäryhmät on otettava mukaan. Luonnon monimuotoisuutta ei saa ajatella pelkästään ihmisten tarpeiden kannalta. Luonnolla on itseisarvo.” Näin vastaa Puijo Summit -julkilausuma.

Lue Puijo Summit -julkilausuma kokonaisuudessaan: <https://puijosummit.fi/>

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)
Savonia-ammattikorkeakoulu

Suunnittelijan älykäs työkalupakki

31.5.2023

62

Kuvituskuva: Adobe stock

Vuosikymmenet olemme saaneet nauttia elokuvien, tv-sarjojen ja kirjallisuuden maailmista tulevaisuuden visioista. Tieteisfiktio on luonut maailmoja, joista kertoviin tarinoihin olemme voineet heittäytyä pakoon harmaasta arjesta. Kuten tiedämme, enää ne eivät ole vain tarinoita vaan voimme todeta, että tulevaisuus on täällä.

Viime vuosikymmenen hurja teknologinen kehitys on vienyt sivilisaatiotamme eteenpäin suurin harppauksin. Nyt 2020-luvulla olemme päässeet vihdoin pisteeseen, jossa aidosti seuraavan askeleen ottaminen on historiamme merkittävin. Teknologia on oppiva, se osaa reagoida, se osaa tuottaa omaa sisältöä. Tekoäly on rantautunut osaksi toimintamallejamme.

Tiedon ja uudistuvan teknologian tarjoamat mahdollisuudet tehostavat toimintaamme, tuottavat kustannussäästöjä sekä parantavat palveluiden tarjontaa, saatavuutta, laatua sekä asiakaskokemusta. Tekoäly ja kehittynyt robotiikka muodostavat selkärankaan, jonka avulla koneet, laitteet, sovellukset ja järjestelmät toimivat entistä suorituskykyisemmin. Tekoäly mahdollistaa myös entistä kyvykkäämmän autonomisuuden.

Tekoälyä on olemassa hyvin monitasoista kuluttajasovelluksista aina tuotantotasoisiin teollisuuden ja tutkimuksen prosesseihin saakka. Kuluttajatasolla se on ollut käytössämme jo viime vuosikymmenen esimerkiksi integroituna puhelimiin ja ohjelmistoihin. Tekoäly on ollut osana arkeamme Google-hakukoneen moottorina tai esimerkiksi Applen puhelimesta tutun Siri-avustajan muodossa. Lisäksi suoratoistopalvelujen suositusjärjestelmät perustuvat tekoälyyn.

Viime aikoina paljon keskustelua ovat herättäneet niin sanotut generatiiviset tekoälyt kuten ChatGPT sekä luovaa visualisointikuvaa tuottavat sovellukset kuten Midjourney sekä Stable Diffusion. ChatGPT on lyhyesti kuvailtuna algoritmiin pohjautuva botti, joka etsii tietoa verkosta ja kokoaa niistä vastauksia sille esitettyihin kysymyksiin. Botin kanssa voi myös keskustella tai pyytää sitä tuottamaan tekstiä. Koulutuksen ja oppimisen näkökulmasta ajateltuna ChatGPT herättää paljon kysymyksiä. Toisaalta se nähdään vahvana työn tuottavuutta tehostavana työkaluna esimerkiksi markkinointiviestinnässä.

Visualisoinnin, muotoilun sekä digitaalisen taiteen tuottamisen tukena tekoäly on loistava lisä osaksi suunnittelijan työkalupakkia. Tekoälyllä voidaan luoda niin kuvaa kuin animaatiotakin. Lisäksi se voidaan integroida osaksi suunnitteluohjelmistojen ja prosessien työnkulkua, joka uudistaa ammattimaisen sisällöntuotannon. Aikaisemmin visualisointikuvien rakentaminen koostui itse tuotetuista valokuvista, 3D-malleista sekä kuvapankkien materiaaleista, mutta nyt tekoäly tuo uuden ulottuvuuden rajattomalla luovuudellaan. Toki on tärkeää muistaa, jotta työ olisi harkittua, on tekijän itse istuttava kuskin paikalla. Voidaan todeta, että tekoäly luovassa tuotannossa on erinomainen renki, mutta huono isäntä. Tekoälyä tulee käskyttää oikein ja harkitusti eli niin sanotusti ”promptata”.

”Prompti” eli kehote on lyhyt kuvaileva teksti, joka syötetään tekoälylle ja tämä tuottaa tekstin kuvaksi. Kehotteet voivat olla hyvinkin yksityiskohtaisia ja näin ollen vain mielikuvitus on rajana. Kehotteessa kuvaillaan aiheen visuaaliset elementit, kuvituksen tyyli, värit, tunnelma ja niin edelleen. Tekoälylle voi myös syöttää tekstin lisäksi kuvia ohjeeksi ja tätä kautta opettaa sitä tuottamaan haluttua lopputulosta vastaavaa materiaalia. Harjoittelun kautta tekniikka integroituu saumattomasti osaksi ammattimaista kuvallista tuotantoa luoden loputtomat mahdollisuudet esimerkiksi yritysten brändin visuaalisen ilmeen kehittämisessä.

Suunnittelijan työkalupakkiin integroituvien tekoälypohjaisten työkalujen laadullinen kehitys on viimeisen parin vuoden aikana ollut hurjaa. Esimerkiksi Adoben ohjelmistokokonaisuus tulee kokemaan mullistavia uudistuksia nimenomaan tuotannollista

työtä tehostavien ominaisuuksien ansiosta, kun nyt beta vaiheessa oleva Firefly-tekoäly ja sitä hyödyntävät työkalut saadaan valmiina käyttöön. Elämme erittäin mielenkiintoisia aikoja.

Jaakko Laukkanen
TKI-asiantuntija
Savonia-ammattikorkeakoulu

Suomen kieli ja positiivinen psykologia kiinnostavat nyt AMK-kesäopintoina

7.6.2023

65

Kuva: Pixabay

Kesäkuu alkoi, joskin koleahkona, ja perinteiseen tapaan lapset ovat kaikonneet kouluista kesän viettoon. Korkeakoulujen toiminta ei kuitenkaan hiljenny kokonaan, sillä osa opiskelijoista tekee opintoja myös kesällä. Puhutaan ympärivuotisesta opiskelusta, joka omalta osaltaan mahdollistaa yksilöllisiä opiskelupolkuja.

Kesäisin on käytännön syistä tarjolla pääosin verkko-opintoja.

Kesäopintojen suosio lisääntyi nopeasti ristiinopiskelun mahdollistuttua

Kesäopintojen tarjonta alkoi ammattikorkeakouluissa pienimuotoisesti kahdeksisen vuotta sitten. Suoritusmäärät lähtivät nopeasti kasvuun, kun opiskelijat löysivät kesän ja ympärivuotisen opiskelun mahdollisuudet. Kesäopintoja alkoivat tarjota paitsi oma kotikorkeakoulu myös muut korkeakoulut valtakunnallisesti.

Vuoden 2018 kesällä suoritettiin ammattikorkeakouluissa ristiinopiskeluna koko Suomessa jo lähes 55 000 opintopistettä. Ristiinopiskelu tarkoittaa sitä, että korkeakouluopiskelija tekee opintoja toisesta korkeakoulusta osana omaa tutkintoaan.

Vuonna 2018 amk-ristiinopiskelu kaiken kaikkiaan ympärivuotisena lähti huimaan nousuun campusonline.fi-palvelun ja -portaalin myötä. Kesän suorituspäämäärät ovat pysyneet 50 000 opintopisteen kieppeillä vuodesta toiseen.

Avointen opintojen kesähitti tänä vuonna on suomen kielen alkeet

Savonia-ammattikorkeakoulun kesäopintoihin ilmoittautuminen päättyi pääosin toukokuussa. Edelleen on kuitenkin tarjolla joitakin nonstop-tyyppisiä opintoja, jotka voi aloittaa omaan tahtiin heinäkuun puoliväliin asti.

Kesäopintoja on tutkinto-opiskelijoille suunnatun tarjonnan lisäksi tarjolla myös avoimena opintoina.

Savonian tarjoamista kesän 2023 avoimista opinnoista selvästi eniten kiinnostusta on suomen kielen opintoihin. Tarjolla oli yhteensä viisi eritasoista ja eri kohderyhmille suunnattua suomen kielen kurssia, joihin tuli yhteensä lähes 800 ilmoittautumista. Suosituin oli suomen kielen alkeiden kurssi, jossa tukikielenä on venäjä. Siihen tuli yli 400 ilmoittautumista, ja jonoonkin jäi useita satoja.

Muuten kesän avoimista opinnoista kiinnostivat eniten johtamiseen liittyvät opinnot ja sosiaalilainsäädäntö.

Positiivinen psykologia ponkasi keulille ristiinopiskelijoiden keskuudessa Ristiinopiskelijoita eli muiden ammattikorkeakoulujen tutkinto-opiskelijoita Savonian amk-tasoisesta kesätarjonnasta kiinnostivat eniten erilaiset johtamisosaamisen opinnot, google-markkinointi ja alkoholiuomien perusteet. Ihan uutena suosituksi nousi yamk- eli maisteriopintojen tasoinen positiivisen psykologian opintojakso.

Positiivisen psykologian suosion ymmärtää hyvin, sillä se istuu hyvin nykyiseen työelämään auttamalla työyhteisön hyvinvoinnin kehittämisessä. Kesäopintojen suosio näkyy muutoinkin noudattelevan yhteiskunnassa olevia ilmiöitä. Nousussa aiempiin vuosiin verrattuna näyttäisi olevan univerveyteen liittyvä ja laskussa sijoitustoimintaan liittyvä osaaminen.

Kesäopiskelu voi olla myös tutkinnon kieliopintoja, harjoittelua tai oppimätytetyön tekemistä

Savonian tutkinto-opiskelijoita kiinnostivat kesän verkko-opinnoista eniten omaan tutkintoon kuuluvat pakolliset opinnot. Kieliopintoja, sekä englantia että ruotsia, on

tarjolla verkkomuotoisina kesällä mm. tekniikan alalla ja sosiaali- ja terveystalalla. Verkko-opintoryhmät tulivat täyteen, eivätkä kaikki halukkaat edes mahtuneet mukaan.

Verkko-opintojen lisäksi on hyvä muistaa, että monilla aloilla amk-opiskelijat suorittavat tutkintoon kuuluvia harjoitteluja kesäaikaan. Jotkut ahkeroivat samalla tai pelkästään opinnäytetyönsä parissa.

Ympärivuotinen opiskelu on ammattikorkeakouluissa monille toden totta täyttä totta.

Marja Kopeli
Koulutusasiantuntija, jatkuva oppiminen
Savonia-ammattikorkeakoulu

Miten turvataan terveydenhuollon työvoima?

14.6.2023

Yleisempiä syitä alanvaihdon harkitseville olivat muun muassa: parempi palkka, psyykkinen kuormitus, kuten kiire tai riittämätön tuki. Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu

Työnantajat käyvät armotonta kilpailua yhä pienenevästä työvoimareservistä. Väitettään, että ne alat menestyvät parhaiten, jotka kykenevät muuttamaan työympäristöä entistä joustavammaksi, viihtyisämmäksi ja yksilöllisemmäksi. Huomispäivän raatajalle ei enää riitä turvattu työpaikka eläkeikään saakka, mikä hämöttää hamassa kaukaisuudessa.

Sisar hento valkoinen -myytti ei pure nykynuoreen, joka on hyvin koulutettu ja tottunut itsenäiseen elämään. Tämän päivän nuorilla ei ole samanlaista rajun rakenneuutoksen elämäntaustaa kuin hänen esivanhimmillaan sodan jälkeen.

Sodan jälkeinen sukupolvi oli tottunut niukkuuteen: elämänodotukset eivät olleet näin korkeat. Näissä oloissa naiset olivat hoitaneet kotona sekä lapset että vanhukset. Oli luonnollista, että naiset siirtyivät teollistumisen myötä kaupungeissa huolto- ja hoitotyöhön. Naiset tyytyivät vaatimattomaan palkkaan, koska aikaisemmin he eivät saaneet samanlaisesta kotityöstä korvausta lainkaan.

Nykynuori elää yhteiskunnassa, jossa käydään kilpailua muun muassa urakehityksestä ja taloudellisista arvoista. Tällä hetkellä nuorille avautuu useita väyliä ammatinvalinnalla, vaikka joustavasti opiskelua työn ohessa ja eri elämänvaiheissa.

Tilanne on huolestuttava. Pari vuotta sitten Tehyn kyselyssä lähes kaikki nuoret hoitajat ovat harkinneet vaihtavansa alaa. Yleisempiä syitä alanvaihdon harkitseville olivat muun muassa: parempi palkka, psyykinen kuormitus, kuten kiire tai riittämätön tuki.

Yhtälö alkaa olla vaikea. Valtionvarainministeriön vuonna 2020 tekemän arvion mukaan 15 seuraavan vuoden aikana sote-alalla tarvitaan jopa 200 000 uutta käsiparia. Tämä on kokoluokaltaan sellainen määrä ihmisiä, ettei sitä ratkaista edes ulkomaalaisilla rekrytoinnilla.

Jos kiivas keskustelu huonoista palkoista, kehnosta alan arvostuksesta jatkuu, nuori työvoima alalta kaikkoo ja siihen ei ole varaa. On aika ottaa huomioon maailman murros, nuorison ihanteiden muuttuminen ja työn arvostaminen palkkauksessa.

Jouni Vornanen
Tiedottaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Kasvuyritys alkuun tuhannella eurolla

21.6.2023

Kevät oli yrittäjyyden riemua. Ilmianna pohjoissavolaisia yrittäjyyden edistäjiä voittamaan Kasvu Kuikka -palkinto. Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu / Miina Ikävalko

Kevät oli yrittäjyyden riemua. Näin ainakin Business Center Pohjois-Savolla. Yli 160 asiakastapaamista tuotti 25 uutta ideaa tai innovaatiota. Niistä kahdeksan on potentiaalista kasvuyritystä.

Kuopion kaupunki rahoitti ja palkitsi ensimmäistä kertaa alkavia liikeideoita Draft-ohjelmassa. Draft:ssa (Draft Program ®) voi saada rahoitusta liikeidean kehittämiseen ja testaamiseen yhteensä jopa 4000 euroa.

Asiakkaidemme kokemukset kannustavat

Muutama esimerkki siitä, miten muutamalla tonnilla on merkitystä yrittäjyyden alkumetreillä:

Yrityksen perustamisen aikaan osallistuimme Draft-ohjelmaan tammikuussa 2021. Pääsimme mukaan myös jatkokierrokselle saman vuoden toukokuussa.

Invested-mobiilisovellus tarjoaa matalankynnyksen keinon osakesijoittamisen opiskeluun yhdistämällä hyödyn ja viihteen yhteen pakettiin. Teknologian IPR myytiin vuoden 2023 keväällä ja jatkossa sovellus toimii uuden brändin alla.

Sparraus, kontaktit ja taloudellinen apu Draft-ohjelmasta olivat tärkeässä roolissa erityisesti yrityksen alkuvaiheessa.

Uskon, että edellä mainituilla seikoilla on ollut iso merkitys onnistuneeseen exit:iin projektissamme (eli IPR-myyntiin).

Jani Järvinen, CEO & Co-Founder, Invested Group Oy

Osallistuimme Draft-ohjelmaan, josta tiimimme voitti 4000 € liiketoimintamme edistämiseen. Yritys perustettiin vasta Draft-ohjelman jälkeen.

Marginiumin teknologia edistää syöpäkirurgien tuloksellisuutta kudosten fluoresenssia tunnistavilla monitorointitekniikoilla. Visiomme on luoda kirurgian johtava fluoresenssin spektrianalysiratkaisuja tuottava yhtiö.

Business Centerin neuvot yrityksen perustamisen suhteen olivat arvokkaita. Lisäksi saadut vinkit soveltuvien rahoittajatahojen suhteen olivat merkityksellisiä. BC-kontaktiverkostoista on ollut myös apua erilaisten verkostointitapahtumien tunnistamisessa. Yrityksemme osalta olemme erittäin tyytyväisiä.

Samu Lehtonen, CEO & Co-Founder, marginum.com

Minulla oli idea ja prototyyppi laitteesta, joka oli kehitetty Itä-Suomen yliopistossa osana väitöskirjatutkimustani. Olimme co-founderini kanssa päättäneet lähteä työstämään ideaa yritykseksi ja ensimmäinen toimenpiteemme oli osallistua Draft-ohjelmaan.

NOETON kehittää ratkaisua puun pienpolton hiukkaspäästöjen vähentämiseksi. Visiomme on tehdä poltosta ympäristöystävällisempää ja siten auttaa taistelussa ilmastonmuutosta vastaan.

Draft-ohjelmista saimme alkupääomat yrityksen perustamiseksi ja rahallista apua mm. yrityksen visuaalisen ilmeen kohentamiseksi. Lisäksi saimme sparrausta, hyviä kontakteja paikalliseen yritystukiverkostoon sekä tietysti arvokasta kokemusta pitkästä.

Heikki Suhonen, CEO, noeton.fi

Toukokuun Draft-liikeideaohjelmaan haki 19 tiimiä, joista rahoitusta sai seitsemän tiimiä. Pohjoissavolaiset osallistujat olivat monipuolisesti Kuopiosta, Savonia-ammattikorkeakoulusta (Savonia), Itä-Suomen yliopistosta (UEF) ja Savon-ammattiopistosta (Sakky). Kuopion tiimejä oli viisi.

Alkurahoituksen tuhat euroa sai viisi hakijaa:

- Savonian opiskelijan Eija Hyvösen idea liittyy koirien suojavälineisiin.
- Petri Kuuselan (UEF) idea on uudelleen betonirakenteiden kosteuden mittaamiseen.
- Hannu Matilaisen (Sakky) Särös NY:n liikeidea on tuottaa maiseman- ja luonnonhoitopalveluita monipuolisesti. Liiketoiminnan alueisiin kuuluvat esimerkiksi retkeilyreittien rakenteet ja niiden ylläpito sekä huoltotyöt.
- Tero Puustisen (UEF) liikeidea on uusi lääketieteellinen analyysiohjelma, joka enustaa aortan laajentumis- ja repeämisriskiä.
- Kuopiolaisen Pekka Tolvasen idealla luodaan työvaatemarkkinoille uusi ammattikäyttäjän työtakin tuotekonsepti, jossa yhdistetään uutta teknologiaa.

Kolmen tuhannen euron Draft-jatkorahoituksen sai kaksi hakijaa:

- Irma Komulaisen Oneturva Oy myy palo- ja väestönsuojasuunnitelmia, erilaisia pelastus- ja turvallisuuspalveluja sekä lakiasiantuntijuutta yksityisille, yrityksille, yhteisöille ja taloyhtiöille.
- Sari Husson EaseSafeMed-tiimin idea tarjoaa kokonaisvaltaista asiantuntijapalvelua lääkitysturvallisuuden edistämiseksi ikääntyneiden ja kehitysvammaisten palveluja tuottaville sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioille.

Seuraava Draft-haku päättyy 19.9.2023. Lisätietoja: <https://draftprogram.com/kuopion-haku/>

Yrittäjyys- ja innovaatiokasvatusta – Kasvun Kuikka

Kannustamme Kasvun Kuikka -palkinnolla. Business Center palkitsee vuosittain henkilöitä, toimijoita kuten kuntia tai kuntalaisia, kouluja, opettajia tai yrittäjiä yrittäjyyden edistämisestä Pohjois-Savossa. Palkitsemme neljä aktiivista toimijaa.

Palkinnon saajia haetaan Pohjois-Savon alueelta ilmiantoperiaatteella: ihmiset voivat ilmiantaa osallistujia omasta lähikunnastaan ja työympäristöstään. Nyt aktiivisesti ilmiantamaan.

Ilmiannot eli ehdokkaat ilmoitetaan tämän sähköisen linkin kautta: <https://link.webropolsurveys.com/Participation/Public/e46e6fe8-4bd2-4cad-be32-cf8601b0802f?displayId=Fin2847850>

Palkintojen voittajat julkistetaan 26.10.2023.

Business Center – Ideasta liiketoimintaa tarjoaa monipuoliset palvelut liikeidean kehittämiseen yrityksen kasvuun ja uudistumiseen. Kannattaa käydä uusilla verkkosivuillamme: <https://bcpohjois-savo.fi/>

Idearikasta kesää kaikille!

Kaija Sääski
Yrityspalvelujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Moni nuori syrjäytymisvaarassa

28.6.2023

Lukevat nuoret saavuttavat todennäköisesti hyvän koulutustason ja menestyvät muutenkin työelämässä.
Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu

Koulutusjärjestelmämme on edelleen maailman huippua. Lukutaitomme on miltei sataprosenttia. Housunpunteja ei kuitenkaan parane liikaa nostella: varsin moni nuori mies on syrjäytymiskierteessä.

Syyttävä sormi osoittaa usein some ja älypuhelimia, jotka sekoittavat keskittymiskykyä. Muutama napin painallus ja taas mennään. Älypuhelimella on helppo olla yhteydessä kavereihin, mutta samalla vuorovaikutus kapeutuu, koska ilmeet, eleet ja äänensävyt jäävät pois.

Muutama vuosi sitten Yle teki kyselyn opettajille. Vastanneista opettajista selvästi suurin osa oli sitä mieltä, että oppilaiden keskittymiskyky oli huonontunut selvästi viiden viime vuoden aikana. Tikunnokassa olivat erityisesti pojat. Opettajat kuvailivat vastauksissa tuntemuksiaan muun muassa näin ”oppilaat kaipeavat koko ajan viihdettä ja kestävät huonommin tylsyyttä”.

Nuorten syrjäytyminen on vakava ongelma. Lukevat nuoret saavuttavat todennäköisesti hyvän koulutustason ja menestyvät muutenkin työelämässä. Lukutaito on monissa tutkimuksissa yhdistetty yleiseen elämässä menestymiseen.

Muutama vuosi sitten arvioitiin, että moni nuorimies on syrjäytymisvaarassa. Jopa viidesosa nuorista on rotkon reunalla. Kuilun partaalla hämöttää yksinäisyys, päihitteet, mielenterveysongelmat ja työnsaannin haasteet. On arvioitu, että työmarkkinoiden ulkopuolella on noin 70 000 alle 30-vuotiasta.

Ulkopuolisuus on kallista lystiä. Syrjäytynyt maksaa valtiolle yli miljoona euroa, jos syrjäytyminen jatkuu koko työiän, puhumattakaan inhimillisestä kärsimyksestä. Koulutuksessa on puhuttu pitkään omasta vastuusta. Tavoite on hieno, mutta onko osajoukosta liian kehittymättömiä ottamaan vastuuta tietyssä herkkyyden vaiheessa?

Lukutaito on suomalaisen yhteiskunnan demokraattisuuden tae ja vakuutus. Lukutaito on välttämätön, jotta ihminen pärjää tietoyhteiskunnassa ja ylipäättään alati kehittyvässä työelämässä. Lukutaito ei merkitse mekaanista oppimista, vaan kykyä omaksua tietoa monelta eri näkökulmalta.

Jouni Vornanen
Tiedottaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Digitaalinen kehitys humanitaarisissa kumppanuuksissa

5.7.2023

Suomalaiset digiyritykset haluavat olla ratkaisemassa globaaleja ongelmia. Kuva: Jyri Wuorisalo

Digitalisten tuotteiden ja palveluiden rooli kriisitilanteissa on entistä merkittävämpää. Yhteydenpito on oleellinen osa elämäämme ja kun arki menee sekaisin ja muuttumattomalta näyttänyt murtuu, digitaalisista palveluista tulee tärkeämpiä kuin koskaan. Digitaalinen kehitys on ratkaisevan tärkeää humanitaarisista kriiseistä kärsiville ihmisille, jotta he voivat rakentaa uudelleen elämänsä ja toimeentuloaan käyttämällä mm. internetin koulutus- ja tietopalveluja.

Savonia-ammattikorkeakoulu, Business Finland ja Team Finland -verkosto järjestivät kesän kynnyksellä Sveitsin Genevessä YK:n Humanitarian Networks and Partnerships Week eli humanitaaristen verkostojen ja kumppanuuksien viikolla seminaarin The role of digitalisation in emergency response and post-war recovery. Seminaari oli osa Suomen delegaation toimintaa, delegaatiota johti sisäministeriö yhteistyössä ulkoministeriön kanssa.

Seminaarissa suomalaiset digitaalisia palveluita tuottavat yritykset, ammattikorkeakoulut, ilmatieteen laitos ja rauhanteknologioiden (peacotech) asiantuntijat mm. Ukrainasta pohtivat sitä, kuinka digitaaliset teknologiat voivat auttaa yhteisöjä ja organisaatioita kehittämään tehokkaita menetelmiä, jotka vahvistavat erilaisten ryhmien välisiä suhteita, modernisoivat sään ääri-ilmiöihin liittyviä ennakkoarvointijärjestelmiä ja edistävät teknologian roolia ihmisten voimaannuttamisessa sekä rauhan ja turvallisuuden rakentamisessa.

Seminaari osoitti, että meidän on panostettava entistä tietoisemmin tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotyöhön kriisien aikana. Elämme aikaa, jossa useat kriisit osuvat samaan hetkeen ja kytkeytyvät yhteen vahvistaen toisiaan, siksi tarvitsemme uusia yhteistyömuotoja digitaalisten teknologioiden ja innovaatioiden hyödyntämiseksi hätätilanteissa ja kriiseistä toipumisessa. Lisäksi digitaalisten palveluiden kehittämisessä tulisi panostaa paljon enemmän kulttuurisiin ja sosiaalisiin vaikutuksiin kuten siihen, kuinka digitaalitekniikat vahvistavat inhimillistä pääomaa ja estävät digitaalista syrjintää.

Iso kysymys tulee olemaan, miten löydetään kestäviä ja oikeudenmukaisia ratkaisuja digitaalisen ja vihreän siirtymän edistämiseen, koska uuden ajan kriisinhallinta ja vihreä siirtymä kulkevat käsi kädessä.

Suomen delegaatio Geneven kansainvälisen humanitaarisen yhteistyön viikolla esit-
täytyy osoitteessa: <https://disaster.fi/>

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)
Savonia-ammattikorkeakoulu

Voimaa valokuvauksesta!

12.7.2023

Kuvituskuva: Adobe stock

Kesä on parhaimmillaan ja lomajaksojen päivälaskurit raksuttavat hurjaa vauhtia. Se kuuluisa, klassikkotermiksi muodostunut ”Suomen kesä” käsittää ajanjaksoa, johon on lomakauden lisäksi ladattu suuria odotuksia. Mielikuvaharjoituksia on aloitettu tekemään jo tammikuun jäisinä iltoina.

Suomen kesä herättää aina keskustelua ja on myös varmasti yksi käytetyimpiä keskustelun avaajia kiusallisen hiljaisuuden rikkojana kesäkauden sukujuhlissa. Kesäsää, -aktiviteetit, remonttiprojektit sekä kulinaristiset grillausvalinnat, kaikki ne sisältyvät tuohon epämääräiseen käsitteeseen. On toki tärkeää, että on suunnitelmia ja tavoitteita lomakauden osalta, mutta tämä voi olla myös kaksiteräinen miekka. Kevään jäljiltä työelämän rakentama stressikuormitus on jo valmiiksi painava, jonka luomaa lastia tulisi kesän kuluessa purkaa, ei rakentaa lisää.

Yksi hyvä keino on laskea oma luovuutensa valloilleen valokuvauksen keinoin. Unoh-taa arki ja heittäytyä maailmaan, jonka hahmotat kameran läpi. Jotta tämä onnistuu, se vaatii hieman harjoittelua ja heittäytymistä aiheeseen. Silmä kehittyä havaitsemaan yksityiskohtia ympäristöstä sekä hahmottamaan ennakoiden ympäristössä tapahtuvaa liikettä.

Kynnys aloittamiselle on pieni, kuten tiedämme, kamera löytyy meidän kaikkien taskuista. Tietysti kuvaaminen saa aivan erilaisen luonteen, kun älypuhelin vaihde-

taan järjestelmäkameraan. Maallikkokin voi aloittaa kuvaamisen ”järkkärillä” upeasti toimivien automatiikkaominaisuuksien ansiosta. Rohkaisen kuitenkin mahdollisimman pian heittämään automatiikan pois ja aloittamaan säätää asetuksia itse. Silloin kuvaaja päättää kuvan lopputuloksen, ei kamera.

Oli kamerakalusto mikä vain, kuvan syntyminen rakentavat neljä tekijää. Kaiken taustalla vaikuttaa valkotasapaino, eli asetus, jolla säädetään kameralaitteen kennoa vastaamaan vallitsevan valon värilämpötilaa, jolloin saadaan oikea värintoisto. Seuraavaksi tulee säätää harkitusti kennon herkkyys (ISO-arvo) vastaanottaa valoa. Tulee huomioida, että korkea herkkyys tuottaa kuvaan kohinaa eli rakeisuutta. Kennosta, joka aikoinaan korvasi kinofilmin, siirrymme muokkaamaan objektiivissa sijaitsevaa aukkoa (f-luku). Se määrittää kennolle pääsevän valon määrän ja vaikuttaa kuvan terävyysalueeseen. Viimeiseksi tulee säätää suljinaika. Eli aika, jonka valo pääsee kennolle ja luo liikkeen pysähtymisen kuvaan. Liikkeen hallinta kuvassa sekä syväterävyydellä oleellisten asioiden korostus taustaa ja etualaa sumentaen ovat valokuvauksen voimakkaimmat tehokeinot visuaalisesti. Syväterävyyteen aukon lisäksi vaikuttavat tarkennusetäisyys sekä objektiivin polttoväli, eli kuva-alan laajuus.

Kun valokuvaamisen tekniikka on kunnossa, kuvaaminen on mielestäni näkemistä ja näkemystä. Eli sitä, kuinka hahmotat maailman kaikkine hienoine yksityiskohtineen ja sitä, kuinka tulkitset sitä oman persoonasi ja näkemyksesi kautta. Kuinka sisäistät näkemääsi ajan kontekstissa? Tilannetta, joka kestää vain sekunnin murto-osan, voi olla kauneinta ja ihmeellisintä ikinä. Entä kuinka vangita elämän aidot tilanteet niin, että kuvat ikään kuin elävät vielä vuosien jälkeen?

On tärkeää malttaa rauhoittua ja syventyä kuvattavaan tilanteeseen ja kohteeseen. Käytä kameraa tutkimusvälineenä. Havainnoi ja tulkitse. Kiertele ja vaihda kuvakulmaa. Taasen ihmisiä kuvattaessa tulee kuvattavaan luoda vuorovaikutus, jotta vältytään ikäviltä pönötyksiltä. Henkilökuvauksessa tulisi aina pyrkiä saamaan kuvattavan persoonallisuus esiin kuvassa. Lisäksi on hyvä muistaa, että sommittelu ja kuvan harkittu rajaaminen ovat aina merkittävässä roolissa.

Näin digitalisaation valtakaudella filmiä ei enää tarvitse säästellä, eli kameraa tulee niin sanotusti ”laulattaa”. Voisi sanoa, että aloita kuvaaminen ikään kuin luonnostellen oikeaa kuvakulmaa hakien. Kuvamäärät tulee olla runsaita, jotta tämän avulla löytää aidosti ne huippuotokset, joita on palkitsevaa katsoa vielä vuosien päästä.

Lasten riemukkaat vesisodat, ystävien railakkaat festaritunnelmat, kastehelmien kimallus ja niissä kylpevä pääsky aamuauringossa, voidaan todeta, että kauneus on

katsojan silmässä. Mitä ikinä kauneus sinulle tarkoittaakaan, on palkitsevaa löytää se ja tallentaa muistoksi. Valokuvaus on erittäin palkitsevaa ja jopa terapeutista, puhutaan esimerkiksi voimauttavasta valokuvauksesta. Ihminen on perusluonteeltaan luova ja sitä tulee ruokkia. Näin ollen se on erittäin hyvä harrastus kesäloman aktiiviteettien lisäksi. Se myös harjaannuttaa silmää ja tapaa katsoa sekä luo näkemystä kuvallisesta ilmaisusta.

Tästä on suurta hyötyä myös horisontissa häämöttävään arkeen, kun ajatellaan yritysviestinnän kärjen kehittämistä syksyille ja kohti vuoden 2024 markkinoinnin avausta. Kuvausharrastuksen kautta yrittäjä hahmottaa myös oman viestintänsä ja tavat esittää tuotteet ja palvelut kohderyhmälleen aivan uudella tavalla.

Luovaa ja ikimuistoista kesää!

Onko kesäloman jälkeen elämää?

19.7.2023

Kuva: Marja Kopeli

Työkaveri totesi aikoinaan, että työn ja loman suhteen on kahdenlaisia ihmisiä: niitä, jotka ovat lomalla, jotta jaksavat taas tehdä töitä, ja niitä, jotka ovat töissä, jotta pääsevät taas lomalle. Oma suhtautumiseni lomaan on muuttunut vuosien mittaan.

Lomalla saa olla ja vain olla

Istun veneen takaterassilla suojaisessa poukamassa, tuuli viuhuu ohi vierestä. Rannan haavat taipuvat ja kahisevat puuskatuulen antamassa tahdissa. Peräpoiju heijaa kevyesti, telkkäpesue sukeltelee rannan kortteissa. Tuulen lisäksi kuuluu vain aaltojen liplatus veneen laitoihin.

Olen ollut vajaat neljä viikkoa täydellisesti lomalla, veneilemässä Kallavedeltä Saimaalle ja takaisin. Aika seisoo. Aamu-uinnin virkistävä vaikutus on häipynyt helteen alle. On hetki, jossa ihminen voi kellua ja olla vain. Lomaveneilijäihminen on onnellimmillaan.

Veneessä asuessa voi helposti irrottautua omaan maailmaansa. Twitteriä ja muuta somea selaamalla pysyy toki tietoisena oman kuplansa taustakohinasta, globaaleista melskeistä, sisäpolitiikan tuoksinasta ja pienemmistäkin tapahtumista. Viestien voi kuitenkin antaa lipua ohi ilman syvempiä pohdintoja ja muistijälkiä jättämättä.

Onnellisuuteen sekoittuu tummia sävyjä

Joskus twiittivirrassa on viesti, joka pysäyttää. Viime lauantaina uutisoitiin, että lasten- ja nuortenkirjailija Sari Peltoniemi on kuollut. Mitä? Opiskelimme Sarin kanssa samaan aikaan 1980-luvulla Jyväskylässä, istuimme samoilla lauseopin luennoilla Fennicumimuseoiduilla puupenkeillä.

Sari oli mukana Noitalinna huraa! –suomirockyhtyeessä laulajana ja sanoittajana. Yhtye teki opiskeluaikana 80-luvulla hitiksi nousseen Pikkuveli-kappaleen: ”Pysy aina pikkuveljenä ja lintuna...” Sanat ovat Sarin. Sarilla oli punkkari-look ja kauniisti luomia poskessa.

Outo kouraisu käy loma-utuisessa mielessä. Muistoja opiskelua ajoilta tulee mieleen, on kuin osa itsestäni olisi kiskaistu liikkeelle. Muistiin kiertyy myös, että toinen opiskelukaveri sairastaa parantumaton tautia. Soittelimme hänen kanssaan keväällä. ”Tumma on taivas ja pimennetyt puut...”

Rannan haavat kahisevat, tuuli tuntuu yltyvän. Havahdun ajattelemaan, että tuuli kahisuttaisi puita edelleen, vaikka minua ei enää olisi kuuntelemassa. Onnellisuuteeni sekoittuu melankolinen sävy, josta kuitenkin oudosti pidän. Kaikkine tunteineni saan kuitenkin olla vielä täydesti elossa.

Vuoden ympäri merkityksellistä elämää

Alussa mainitsemaani työkaverini kysymykseen olisin vuosikymmeniä sitten vastannut eri tavalla kuin tänään. Nuorena innokkaana työntekijänä kuuluin ensimmäiseksi mainittujen joukkoon, ja saatoin lomalla jopa odottaa töiden alkamista.

Nyt monia lomia myöhemmin ajattelutapani on muuttunut enemmän jälkimmäiseksi. Yritän kuitenkin löytää lomaan ja työhön suhtautumisessa keskitietä, että osaisin koko vuoden ympäri nähdä päivien merkityksellisyyden, eikä niin, että osa vuodesta menisi toista osaa odotellessa.

Horatius jo aikoinaan muotoili tuon periaatteen tutuksi *Carpe diem* -tiivistykseksi.

Marja Kopeli

Koulutusasiantuntija, jatkuva oppiminen

Savonia-ammattikorkeakoulu

Kulttuuritarjonta voimaannuttaa yksilöä ja yhteiskuntaa

26.7.2023

Kuva: Olavi Rytkönen

Kesälomalla on ollut aikaa nauttia Suomen kesäsäästä, joka alkaa ilmaston lämpenemisen myötä olla yksi todellisista matkailijoita houkuttelevista kilpailuvalteista. Täällä eivät vielä yli 50 asteen lämpöaallot riivaa, ja satunnaiset kesäsateet virkistävät mukavasti.

Kesäloma antaa myös mahdollisuuden tutustua monipuoliseen kulttuuritarjontaan, ja on ollut ilo huomata, miten runsaasti väkeä ovat houkuttaneet niin kesäteatteri-esitykset, taidenäyttelyt kuin musiikkitapahtumatkin. Tällainen monipuolisesti eri ikäluokkia houkutteleva tarjonta voimaannuttaa ja virkistää sekä ihmisiä että aluetta. Monissa musiikki- ja kesäteatteritapahtumissa esiintymässä on ollut sekä harrastajia että ammattilaisesiintyjä. Myös tämä kertoo siitä monipuolisesta hyödystä, jota kulttuuri tarjoaa. Osalle meistä tärkeintä on päästä katsojana ja kuulijana nauttimaan muiden osaamisesta, ja toisille taas on hienointa kokea esiintymisen mukanaan tuoma ilo ja jännitys.

Kuten todettua, monet kesän kulttuuriesitykset ovat pitkälti harrastajavoimin toteutettuja. Kulttuuriharrastukset parantavat harrastajan sosiaalista hyvinvointia ja koettua elämänlaatua, sekä kehittävät heille tärkeitä taitoja. Esimerkiksi harrastajateatterissa osallisuus on toiminnan ytimessä ja yhdessä tekeminen ja yhteinen tavoite koetaan voimaannuttavana.

Kulttuurilla on myös suuri työllistävä vaikutus. Luovien alojen esiintyvät ammattilaiset ovat yksi merkittävä ja suuri työntekijäryhmä, ja heistä todella monet ovat työllistäneet itsensä freelancereina tai oman yrityksen kautta. Mutta kulttuurita-

pahtumien myötä taloudellinen vaikuttavuus tulee vielä paljon laajemmallekin, kun asiakkaat matkustavat, syövät, juovat, majoittuvat ja nauttivat muista palveluista. Konkreettisesti vaikutuksen pystyy näkemään esimerkiksi, kun menee Kiuruvedelle Iskelmäviikkojen, Sonkajärvelle Eukonkantojen tai Vesannolle Reiskafutiksen MM-ki-sojen aikaan. Silloin on vilinää näissä oman erityislaatuisen tapahtumansa luoneissa pitäjissä.

Itse kuulun siihen laajaan joukkoon, joka viihtyy paremmin yleisön puolella kuin esiintymislavalla. Myös meille kuluttajille kulttuurilla on suuri merkitys jaksamiselle ja mielenterveydelle. Jaettujen kulttuurielämysten on todettu vähentävän stressiä, suojaavan henkiseltä uupumukselta ja lisäävän yhteenkuuluvuuden tunnetta. Tämän olen omakohtaisestikin huomannut tänä kesänä niin parissa kesäteatteriesityksessä, lukuisilla musiikkikeikoilla kuin myös ajatuksia herättäneessä luontokuvien näyttelyssä Kuopion museolla.

84

Kulttuurielämyksen jälkeen hyvä olo ja positiiviset vaikutukset jatkuvat vielä pitkään. Niitä tehostavat porukalla koetun esityksen tai tapahtuman yhdessä jakaminen ja kokemuksen kertaaminen. Usein täysipainoisen keikan, konsertin tai näyttelyn kruunaa puhelias jälkipeli vaikkapa illallisen tai lasillisen äärellä.

Virpi Laukkanen
Kansainvälisyysjohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Sänkykaupoilla – kokemus myyntityöstä

2.8.2023

Vaikka sänkyjä on moneen lähtöön, kasvava kilpailu tekee kuitenkin asiakkaasta kuninkaan tai kuningattaren.

Kuva: Kaija Sääsä

Marssimme pojan kanssa sänkykauppaan, kun alennusmyynnit ovat nyt vauhdissaan. Kerroin myyjälle, että tarvitsemme kaksi sänkyä. Miesmyyjän kysymys yllätti. Hän kysyi, mitä niillä on tarkoitus tehdä? Ihmeissäni vastasin: ”Nukkua vai mitä ajattelit?”

Olimme kiinnostuneita tarjouslehtisen edullisista sängyistä. Myyjää ei lainkaan kiinnostanut ne tuotteet, joista kyselimme, vaan hän esitteli tomerasti kolmea muuta mallia. Niiden hinnat olivatkin nelinkertaiset verrattuina tarjouspeteihin.

Sen verran paljon on tullut nukuttua elämän aikana hyvinkin monenlaisissa sängyissä tai niiden korvikkeissa, joten luonnollisesti ymmärsin: mitä kalliimpi sänky, sitä laadukkaampi ja parempi kuorsata. Tarve oli nyt halvoille petialustoille.

Eikä tässä vielä kaikki. Varmuuden vuoksi tarkastin kuljetusliikkeestä, tuleeko sänkyimme juuri sinä päivä, jonka myyjä kertoi. Firmassa ei ollut hajuakaan tilaukses-tamme. No sitten vaan suoraan huonekalukauppaan ottamaan tiukka katsekontakti myyjään, ja kysymys, missä mättää? Otin varmuuden vuoksi myös mieheni mukaan reklamaatiokohtaamiseen, niin saimme tuplattua palvelua vaativan energian.

Viimein selvisi, että sängyt lähtevät Pirkanmaalta Savoon vasta viikon kuluttua. Ja meiltä oli myös peritty liikaa vanhojen kalusteiden kierrätysmaksua. Tilille palautet-

tiin viisikymppinen ja toimitusaikakin alkoi vihdoinkin hahmottua. Hyvitystäkin toimituksen myöhästymisestä on tulossa. Myyjän runsaiden anteeksipyyntöjen jälkeen päästimme hänet piinasta. Myyjän ammattitaito ratkaista valitus vaati pelisilmää.

Myyjän toiminta oli kuin klassisesta Henkilökohtainen myyntityö -teoksesta (Pekkari-
nen, Sääski, Vornanen, 1997). Miten kauppaan pettyneen ja turhautuneen asiakkaan
kokemus saadaan viime tingassa hoidettua asiallisesti, jopa niin, että loppujen lopuk-
si asiakas olikin ihan tyytyväinen.

Kasvava kilpailu tekee asiakkaasta kuninkaan tai kuningattaren. Erot yritysten ja
hintojen välillä ovat usein pieniä, joten menestyksen ratkaisee taitava henkilökunta.
Käytännössä se merkitsee henkilökohtaista huomiota, kuuntelutaitoa, pientä huo-
maavaisuutta, ystävällistä sanaa.

Hyvästä käytöksestä ei rangaista – tapojen puute huomataan

9.8.2023

Kohteliaisuus tai toisen kunnioittaminen ovat edelleenkin kovaa valuuttaa yhdentyvässä maailmassa.

Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu

Kun julkisuudessa puhutaan kansainvälisyydestä, esille nousee helposti kielikysymykset. Epäilemättä tärkeitä asioita, mutta myös ihmisenä olemisen pätevyysvaatimukset ovat kasvaneet. Kohteliaisuus tai toisen kunnioittaminen ovat edelleenkin kovaa valuuttaa yhdentyvässä maailmassa.

Suomalaiset ovat maailman aktiivisimpia sähköisten vempaimien käyttäjiä. Ilkeimmät väittävät, että älypuhelimet sopivat suomalaiseen kansanluonteeseen. Metsäsuomalainen haluaa pitää yhteyttä kanssasisariinsa, mutta ei välttämättä tavata heitä hajuetaisyydellä. Ehkä kyseessä on enemmänkin ujous kuin haluttomuus tavata lajitovereita.

Todellisia kontakteja luodaan oikeassa elämässä, usein nenäkkäin. Toisen ihmisen kulttuuriperineet, uskonto tai poliittinen tausta saattavat huomattavasti poiketa, joten näiden ihmisten kanssa työskentelyyn tarvitaan niin sanotusti kulttuurista herkkyyttä.

Yhdentyvässä maailmassa olemme helposti siinä uskossa, että kaikkialla juodaan Coca-Colaa, käytetään samanlaisia muotifarkkuja tai popsitaan hampurilaisia hyvällä ruokahalulla. Kulttuurierot ovat yhä kuitenkin olemassa.

Esimerkiksi aasialaisille kasvojen menetys on melkein pahinta mitä voi tapahtua. Jos neuvotteluissa on saanut vastapuolen lytättyä yhdessä tilanteessa, luottamuksen rakentaminen voi olla haastavaa jatkokeskusteluissa.

Vaikka Japani on hyvin modernisoitunut ja varsinkin suurkaupungit ovat länsimaalaisia, monet tavat ovat vielä kuitenkin suomalaisten silmin erikoisia. Välttämättä haarukoita ei ole helposti saatavilla, joten syömäpuikkojen käyttöä kannattaa harjoitella jo kotimaassa. Japanilaisten sanotaan ymmärtävän, jos tekniikka ei ole ihan täysin hallussa.

Kansainvälisten työmarkkinoiden menestyjältä vaaditaan kulttuurientuntemusta ja ihmissuhdetaitoja. Jos tekijä ei pysty käyttäytymisellään vakuuttamaan toista osapuolta, muillakaan taidoilla ei ole suurta merkitystä. Hyvästä käytöksestä ei rangaista, mutta tapojen puute huomataan.

Jouni Vornanen
Tiedottaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Itämerelle

16.8.2023

2020-luvulla Itämeren puolustukseen ei riittä enää linnoitukset. Kuva: Jyri Wuorisalo

89

Meidän on syytä löytää Itämeri uudestaan. Itämeren alueella asuu noin 90 miljoonaa asukasta, joten markkinat ovat valtavat. Itämeren alue kuuluu myös korkeasti koulutettuine väestöineen Euroopan kärkeen. Noin 40 prosenttia Suomen vientikaupasta käydään Itämeren alueen maiden kanssa. Lähes puolet Suomeen tulevista matkailijoista saapuu Itämeren alueelta ja me matkustamme saman verran näihin maihin. Opiskelija- ja kulttuurivaihto on vilkasta alueella, ja työvoimaa liikkuu maiden välillä.

Mutta onko Pohjois-Savo hereillä Itämeren kanssa ja olemmeko me aktiivisesti mukana alueen maiden kanssa yhteistyössä? Turvallisuuskysymyksissä Itämeren alue on entistä kiinnostavampi ja jopa kriittinen kun kehitämme meidän kokonaisturvallisuutta. Turvallisuutta ei kehitetä omaan napaan tuijottamalla.

Itämeren turvallisuustilanne on jatkuvassa muutoksessa. Itämeri on yksi maailman herkkimmistä ja saastuneimmista meristä, jota uhkaa rehevöitymisen ohella ylikalastus, öljykuljetukset, lisääntyvä laivaliikenne ja ilmastomuutos. 1200-luvulta 1500-luvulle Itämeren alueella oli vahva rantakaupunkien yhteistyö, Hansaliitto. Kylmän sodan aikaan Itämeri oli enemmän erottava kuin yhdistävä tekijä. Itämeren alueen turvallisuustilanne muuttui radikaalisti kun Venäjä aloitti hyökkäyssodan Ukrainassa 2022.

Nyt on hyvä hetki tiivistää yhteistyötä Itämerellä kun Suomi aloitti Itämeren valtioiden neuvoston (Council of the Baltic Sea States, CBSS) puheenjohtajamaana 1. heinäkuuta 2023. Vuonna 1992 Itämeren alueen demokraattista ja taloudellista kehitystä edistämään perustettuun neuvostoon kuuluvat Suomi, Ruotsi, Tanska, Norja, Islanti,

Viro, Latvia, Liettua, Saksa ja Puola. Itämeren valtioiden neuvoston työ on keskeinen osa EU:n Itämeri-strategian toteuttamista EU:n makroalueellisena strategiana.

Meidän on syytä löytää Itämeri uudestaan. Ei riitä, että olemme Savossakin rakentaneet identiteettimme Itämerensuomalaisten mytologian eli itämerensuomalaisten kansojen runolaulusta, shamanismista ja suullisesti periytyvästä uskonnosta. Yhteistä kulttuuriperintöämme pitää päivittää 2020-luvulle monikriisiaikaudella. Ja se tapahtuu parhaiten yhteistyöllä ja luomalla yhteisiä tavoitteita, joilla Itämeren alue on entistä turvallisempi elää ja olla ilmastonmuutoksen, luontokadon ja konfliktien ristipaineessa.

Päivän uutinen: Savonia-ammattikorkeakoulu mukaan Itämeren alueen turvallisuusyhteistyöhön: <https://www.savonia.fi/uutiset/savonia-mukaan-itameren-alueen-turvallisuusyhteistyohon/>

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)

Savonia-ammattikorkeakoulu

Asiakasta etsimässä

23.8.2023

91

Tuotteet yhtenäistyvät kiihtyvällä vauhdilla, joten palvelusta tulee kilpailutekijä numero yksi.

Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu

Asiakaslähtöisyydestä on puhuttu iät ja ajat. Menestyvä yritys rakentuu luonnollisesti tyytyväisille asiakkaille, jolloin he ostavat uudestaan ja suosittelevat tuotteita naapureillekin. Myynti ei siis merkitse sitä, että asiakasta painostetaan tai hänelle tyrkytetään väkisin tuotetta.

Asiakkaan tulee tuntea, myyjä haluaa todella asiantuntemuksensa hänen käyttöönsä. Sillä ei ole merkitystä, miten hyvänä itse yritys koee palvelunsa, jos asiakkaan näkemys on erilainen.

Legendaarisessa näytelmässä ”Kauppamatkustajan kuolema” ikääntynyt Willy Loman kertaa elämäänsä. Ihmissuhteitaan hän on hoitanut samalla tavalla kuin asiakkaita, yksipuolisesti ja manipuloiden. Valitettavasti monella on tämä mielikuva asiakastyöstä.

Kuluttajat eivät ole tyhmiä, joten tarpeita ei kannata keksiä. Tuotteen ja kaiken toiminnan sen ympärillä on oltava kunnossa. Vähän aikaa sitten kävin ostoksilla elektronisen alan kaupassa.

Vaikka myyjiä oli vapaana, sain hyllyjen välillä turhaan haahuilla ilman asiakaspalvelijaa. Ongelma oli kuitenkin helppo ratkaista: kävelin naapurikauppaan, jossa ostokset syntyivät käden käänteessä.

Loppukesästä kaikki ei mennyt putkeen huonekalukaupassakaan. Sovittu aikataulu ei pitänyt paikkaansa ja mökiltä reissuttiin turhaan odottamaan mööpeleitä. Liike tuli korvauksissa tyylikkäästi vastaan, mutta pienenä myyntivinkkinä rahan sijasta olisi kannattanut antaa lahjakortti samaiseen kauppaan. Näin asiakassuhde olisi säilynyt kaikesta kompuroinnista huolimatta tiiviimpänä.

Asiakaspalvelua tapahtuu yllättävissäkin tilanteissa. Entinen pääministeri Paavo Lipponen (82) jäi ilman lippua ja istumapaikkaa loppuunmyydylle katsomolle KuPS vastaan SJK. Pikkuisen paremmalla tiedonkululla moni olisi varmaan mielellään antanut oman paikkansa arvovieraalle.

Teknologia mahdollistaa sen, että hienoinkin keksintö on muutamassa sekunnissa maapallon toisella puolella. Tuotteet yhtenäistyvät kiihtyvällä vauhdilla, joten palvelusta tulee kilpailutekijä numero yksi.

92

Markkinointi on tietenkin tärkeää, mutta myyjän työ alkaa siitä, kun asiakas saapas-telee sisälle liikkeeseen tai klikkaa itsensä verkkokauppaan. Tuote ei osaa puhua, joten tunne tuotteesi, usko siihen ja myy sitä innostuneesti. Mikään ei käännyttä potentiaalista asiakasta nopeammin kuin tietämätön myyjä.

Jouni Vornanen
Tiedottaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Entä jos olisi jatkuvan oppimisen verkkokauppa – no, sehän on tulossa!

30.8.2023

93

Kuva: Pixabay

Suomalaisilla korkeakouluilla on meneillään kunnianhimoinen työ. Sitä aloitettiin pari vuotta sitten, kun korkeakoulut – kaikki Suomen korkeakoulut, sekä yliopistot että ammattikorkeakoulut – kirjoittivat osallistumissopimuksen. Ja hommaa riittää tämän vuosikymmenen loppuun.

Kyseessä on Digivisio 2030.

Digivisio 2030 linkittyy edellisen hallitusohjelman lanseeraamaan jatkuvaan oppimiseen. Työelämä muuttuu hurjaa vauhtia, ja jokaisen pitää jatkuvasti omaksua uusia taitoja. Digivision tavoitteena on, että vuonna 2030 jatkuva oppiminen ja osaamisen täydentäminen ovat luonteva osa yhteiskuntaa ja korkeakoulujen tarjonnasta on helppo löytää itselle sopivat mahdollisuudet.

Luvassa laadukasta ja joustavasti suoritettavaa tarjontaa

Tuota isoa yhteiskunnallista tavoitetta varten Digivisiossa rakennetaan palvelua, joka on ikään kuin jatkuvan oppimisen verkkokauppa. Palvelu julkaistaan näillä näkymin loppuvuodesta 2024 tai alkuvuodesta 2025.

Palvelussa voi etsiä ja joustavasti suorittaa juuri omiin tarpeisiin sopivia opintoja eri korkeakoulujen tarjonnasta ja kehittää osaamistaan esimerkiksi avoimen korkeakoulun kurssien avulla.

Tai siellä voi selailla kehittämishankkeiden tuoreinta webinaari-, tapahtuma- ja podcast-tarjontaa ja osallistua tai seurata kiinnostuksen mukaan.

Kaikki tarjonta on laadukasta ja joustavasti suoritettavissa tai itseopiskeltavissa. Sen takaavat yhteisesti sovitut laatukriteerit ja erilaiset oppijat huomioon ottava toteutus-tapa ja pedagogiikka.

Tekoäly auttaa ihmistä Digivisio-palvelussa

Digivision keskiössä on tavallinen ihminen, niin kuin sinä tai minä tai kuka tahansa naapurin täti tai kolmekymppinen perheenisä. Jokainen meistä on teinivuosien jäl-keen jatkuva oppija. Mitä Digivision valmisteilla oleva palvelu meille tarjoaa? Palve-lussa oppija

- näkee korkeakoulujen koulutukset ja muun tarjonnan yhdessä paikassa ja voi vertailla niitä keskenään
- tunnistautuu palveluun helposti yhdellä kansallisella identiteetillä
- voi hyödyntää Minun tietoni -palvelua (MyData) määrittämällä sinne toiveitaan ja kiinnostuksen kohteitaan sekä seurata osaamisensa kertymistä
- saa toiveidensa pohjalta tekoälypohjaista ohjausta, joka auttaa löytämään sopivia koulutuksia ja itseopiskeluaineistoja
- voi ilmoittautua koulutuksiin ja maksaa sujuvasti.

Eikö kuulostakin ihan verkkokaupalta?

Tähtäimessä vuosi 2030

Kaikki nuo palvelun osa-alueet eivät välttämättä ole valmiina, kun palvelu lanseera-taan reilun vuoden päästä, mutta kuten alussa tuli esille, Digivisiossa tähdätään vuo-teen 2030. Tuolloin Digivision tavoitteiden mukaisesti Suomessa on kansainvälisesti arvostettu oppimisen malli ja ekosysteemi, joka hyödyttää koko yhteiskuntaa.

Vuoteen 2030 on aikaa seitsemän vuotta. Vanhassa tarinassa on ensin seitsemän li-havaa vuotta ja niitä seuraa seitsemän laihaa vuotta. En osaa sanoa, ovatko seuraavat vuodet korkeakouluille lihavia vai laihoja, mutta niiden aikana korkeakoulut tekevät kovasti yhdessä työtä jatkuvan oppimisen, suomalaisen korkeakoulutuksen ja koko yhteiskunnan hyväksi Digivisio 2030 -hankkeessa.

Lisätietoja Digivisio 2030

Marja Kopeli

Koulutusasiantuntija, Digivision pilottikoordinaattori

Savonia-ammattikorkeakoulu

Osaamisen kieli on kansainvälinen

6.9.2023

Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu

Itäinen Suomi potee yhä pahenevaa osaajapulaa monella toimialalla. Tästä syystä kansainvälisten opiskelijoiden ja maahanmuuttaneiden osaamista tulisi pystyä hyödyntämään entistä paremmin alueemme kehittämisessä.

Pohjois-Savossa on noin 1000 kansainvälistä korkeakoulututkinto-opiskelijaa Savonia-ammattikorkeakoulussa ja Itä-Suomen yliopistossa. Alueellamme on myös maahanmuuttaneita, jotka ovat tulleet tänne muista syistä kuin opiskelemaan, mutta joilla on jo korkeakoulutus lähtömaasta. Liian monet näistä kansainvälisistä osaajista lähtevät alueeltamme opintojensa jälkeen, koska he eivät löydä koulutustaan ja tulevaisuuden urasuunnitelmiaan vastaavaa työtä.

Yksi mahdollinen kansainvälisen osaajan urapolku on oman yrityksen perustaminen. Yrittäjyyden polku ja motiivit ovat jokaisella ainutlaatuisia, ja näitä paremmin ymmärtääkseni haastattelin neljää ulkomaalaistaustaista yrittäjää. Yksi haastatelluista sanoi: ”Perustin yrityksen, koska pidin sitä ainoana mahdollisuutena saada kunollinen työ”. Mutta myös positiivisempia motiiveja yrityksen perustamiseen nousi esiin, kuten aikaisempaan työkokemukseen perustuvan liiketoimintamahdollisuuden havaitseminen.

Ulkomaalaistaustaisten yrittäjien polulla näyttäytyy erityisiä haasteita. Tyypillinen haaste on taloudellisten resurssien puute. Yrityksen käynnistysvaiheessa lainan saaminen on monelle vaikeaa, ja nämä yrittäjät kohtaavat toisinaan myös ei-suomalaiseen taustaansa liittyviä ennakkoluuloja. Ulkomaalaistaustaiselle yrittäjälle voi

omien taitojensa ja yrittäjyysmotivaation osoittaminen olla haasteellisempaa kuin suomalaissyntyiselle. Tämä lause toistuu näiden yrittäjien tarinoissa: ”Olen joutunut vakuuttamaan yhä uudelleen ja uudelleen, että minulla on tarpeeksi osaamista”.

Maahanmuuttaneet saavat neuvontaa paikallisilta yrityskehittäjiltä, ja he pitävät sitä erittäin arvokkaana. Kuitenkin ilman hyvää suomen kielen taitoa ei ole aina helppoa löytää tietoa kaikista mahdollisista tuista, joita yrittäjät voisivat käyttää. Esimerkkinä eräs yrittäjä kertoi menettäneensä hyvän starttirahoitusmahdollisuuden, koska kuuli vasta jälkepäin, että tällaista rahoitusta olisi pitänyt hakea ennen yrityksen perustamista.

Pohjois-Savossa tarvitaan lisää aloittavia yrityksiä ja maahanmuuttaneet ovat yksi suuri potentiaalinen ryhmä näitä perustamaan. On siis erittäin tärkeää, että tietoa yritysten aloittamisen ja kehittämisen tukimahdollisuuksista jaetaan laajasti myös maahanmuuttaneille ja englannin kielellä.

Alueellamme on käynnissä ja käynnistymässä hyviä tukitoimia kansainvälisten osaajien ja yrittäjien tueksi. Talent Hub -toiminta laajentuu Itä-Suomen laajuiseksi, kun Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan korkeakoulut ja ammattiopistot yhdistävät voimansa tukeakseen kansainvälisten opiskelijoiden jäämistä alueellemme. Pohjois-Savon Business Center vahvistaa puolestaan kansainvälisten osaajien yrittäjyyspolkujen kehittymistä tarjoamalla Draft-yrittäjyysohjelmaa ja yrittäjyyspolkuopintoja myös englannin kielellä.

Itä-Suomessa on jo lähitulevaisuudessa valtava pula ammattitaitoisesta työvoimasta. Paljon puhutaan siitä, että ulkomaalaistaustaisten pitää oppia suomen kieltä voidakseen työskennellä alueellamme, ja vastavuoroisesti työnantajilla pitää olla kykyä ja kielitaitoa ottaa vastaan kansainvälisiä osaajia. Tämä on tietenkin totta, mutta ehkä kaikkein tärkeintä on avoimuus kohdata erilaisuutta ja halu tunnistaa osaaminen, vaikka emme puhuisikaan äidinkielenämme samaa kieltä. Osaaminen on loppujen lopuksi tärkeintä.

Virpi Laukkanen
Kansainvälisyysjohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Ilmianna aktiivinen yrittäjyyden edistäjä

13.9.2023

Business Center Pohjois-Savon Kasvun Kuikka -palkinnon saajat iloitsevat heidän yrittäjyyskasvatustyönsä huomioimisesta. Riikka Nissilä (vas.), Matti Laitinen, Kaija Sääski, Jari Ukkonen, Tiina Hartikainen, Sanna Runsala, Tomi Tuovinen.
Kuva: Business Center Pohjois-Savo

Katso ympärillesi ja mieti, kuka tai ketkä tekevät lähiyhteisössäsi tärkeää työtä lasten ja nuoren elämäntaitojen vahvistamiseksi. Ilmianna hänet tai heidät Kasvun Kuikka -kilpailuun viimeistään 15.10.

Elämönhallintataidot ja elinikäisen oppimisen taidot ovat samoja kuin yrittäjyydessä tarvittavat tiedot, taidot ja asenne. Tärkeitä ja kaikkien opittavissa olevia taitoja ovat muun muassa: aloitekyky, luovuus, innovointi, riskien ottaminen. Suunnittelutaitoja, projektin- ja ajanhallintaa on myös hyvä treenata, kun haluaa viedä omia ideoitaan eteenpäin tavoitteellisesti.

Kasvun Kuikka -palkinto on tunnustus ja uniikki, hopeinen muotoilutuote, jonka on suunnitellut Savonia-ammattikorkeakoulusta valmistunut muotoilija Martta Holma. Klikkaa ja ilmianna: <https://bcpohjois-savo.fi/ilmianna-kasvun-kuikka-2023/> Innoituksena palkinnolle toimii www.tulevaisuudenosaajia.fi -sivulla oleva kuikka. Visualisoitu kuikka tuo esiin Pohjois-Savon maakuntalinnun modernilla otteella. Se kuvaa maakunnan kulttuuria, jossa jokaisella annetaan mahdollisuus kulkea omaa tietään sekä kasvaa täyteen luovaan mittaansa.

Sivusto tarjoaa tarvittavat työkalut yrittäjyys- ja innovaatiokasvatuksen toteuttamiseksi, tukien opettajia ja oppilaitoksia sekä muita sidosryhmiä kasvatuksen kehittämisessä.

Kasvun Kuikka -palkinnon idea on palkita vuosittain toimija, esimerkiksi kunta tai kuntalainen, koulu, opettaja tai yrittäjä, jotka ovat tehneet ennakkoluulotonta työtä yrittäjyyden edistämiseksi. Palkitseamalla kannustetaan maakunnan asukkaita uuden keksimiseen ja tuetaan yrittäjyyskasvatusta.

Kasvun Kuikka jaetaan lokakuussa jo kolmatta kertaa.

Vuonna 2021 palkittiin seuraavat henkilöt ja toimijat:

- Riikka Nissilä, opinto-ohjaaja, opettaja Savon ammattiopisto, Varkaus
- Savon Yrittäjät ry, Paula Aikio-Tallgren ja tiimi
- Niina-Marika Lahnavik-Hoffren ja Anni Hoffren, yrittäjät, Kuopio Ravintola King's Crown,
- Atte Hartikainen, yrittäjä, Aten Apu, Nilsinä.

Viime syksynä 2022 palkittiin:

- Jari Ukkonen, Kallaveden lukion historian, yhteiskuntaopin ja yrittäjyyden lehtori
- Jouni Ortju, yrittäjä, Kuopio
- Varkaus Nyt -toimintaryhmä
- Tiina Hartikainen, kasvu- ja kansainvälistymispäällikkö, Kuopion alueen kauppakamari

Business Centerin yksi tehtävä on nostaa Pohjois-Savon yrittäjyyskasvatuksen arvostusta.

Kaija Sääski

Yrityspalvelujohtaja

Business Center Pohjois-Savo, Savonia-ammattikorkeakoulu

Nukumme huonommin kuin koskaan

20.9.2023

Uniapnea on ikävä sairaus mutta hyvin hoidettavissa. Kuva: Kaija Sääsä

Uni ja unettomuus ovat polttava puheenaihe ja nämä kysymykset herättävät runsaasti kysymyksiä maailman laajuisesti. Uni vaikuttaa terveyteemme enemmän kuin haluamme uskoa. Unihäiriöt ovat nykyisin jo kansansairaus.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) mukaan joka viides suomalainen kärsii pitkäaikaisesta uniongelmosta. Puolet aikuisista kokee olevansa väsynyt arkisin. Yli 300 000 ihmistä popsii säännöllisesti unilääkkeitä.

Kaikkien Suomessa käytössä olevien unilääkkeiden teho perustuu väsyttävään vaikutukseen. Ne eivät korjaa itse syytä, vaan laittavat ihmisen kemialliseen uneen.

Esimerkiksi uniapnea tekee tuhojaan entiseen malliin lääkkeitä huolimatta. Uniapneaan liittyvät hengityskatkokset saattavat olla jopa pidempiä, ja niitä voi esiintyä useammin unilääkkeen vaikutuksen aikana. Ongelma koskettaa monia, sillä uniapneaa sairastaa noin 10-15 prosenttia aikuisväestöstä eli 250 000 – 300 000 suomalaista.

Ylipaino on uniapnean merkittävän yksittäinen riskitekijä, vaikka sairaus voi olla myös hoikalla ihmisellä. Uniapnea on ikävä sairaus mutta hyvin hoidettavissa. Esimerkiksi ammattiautoilijalle jo lievemmistä uniapnean aiheuttamasta vireystilan laskusta aiheutuu ajokielto.

Hyvänä uutisena on se, että ajokielto on poikkeuksesta tilapäinen. Koska uniapneaan on olemassa tehokkaat hoidot, säännöllisen hoidon myötä kuljettajan ajokielto on varsin lyhyt.

Hoitamaton uniapnea on myös merkittävä työtaturmien riskitekijä. Lisäksi uniapnealla on havaittu useissa tutkimuksissa olevan selvä yhteys metabolisiin sairauksiin, kuten tyyppin 2 diabetekseen, kohonneeseen sydän- ja verisuonisairastavuuteen ja kuolleisuuteen.

Unettomuus on tämän ajan suurimpia terveysongelmia ja sen kustannukset ovat suuret. Arviolta viidesosaan sairauspoissaoloista ja niistä aiheutuvista kustannuksista liittyy unettomuuteen.

Jouni Vornanen

Tiedottaja

Savonia-ammattikorkeakoulu

100

Lähde: Nukkumalla menestykseen, Henri Tuomilehto, Jouni Vornanen (Tammi 2019). Kirja äänestettiin Fit Awards 2020 vuoden hyvinvointikirjaksi.

Ilmastoriskien hallinta

27.9.2023

Ilmastoriskien hallinta on edellytys kasvavalle retkeilylle. Kuva: Jyri Wuorisalo

Hallitus tavoittelee Heinäveden Palokin padon purkua saimaanlohen ja -taimenen auttamiseksi viestittää Yle. 30 tuulivoimalan puisto näkyisi laajasti Kallavedelle – ”Näkyvyysalueella on myös muun muassa Riuttalan perinnemiljö” otsikoi Savon Sanomat. Nämä ovat pieniä mutta merkityksellisiä viestejä muutoksesta, jonka keskellä elämme.

Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, ympäristön saastuminen sekä luonnonvarojen ja energian liikakäyttö haastavat koko ihmiskunnan tulevaisuutta ja kestävä elämäntapaa. Ilmastonmuutoksen hillintä on saanut tasavertaisen kumppanin ilmastonmuutokseen sopeutumisesta ja varautumisesta. Olemme viimein ymmärtäneet, että ihmisten hyvinvoinnin ja ympäristön tilan keskinäisriippuvuutta on tarkasteltava uusista näkökulmista.

Ilmastoriskien hallinta näkyy entistä enemmän alue- ja kuntatasolla kun rakennamme sopeutumista elinympäristöömme uhkaaviin muutoksiin ja varaudumme ennakoimattomaan. Ilmastoriskien hallinnasta hyvänä esimerkkinä Pohjois-Savon ELY-keskuksen julkaisema ilmastonmuutoksen riskianalyysi ja kuntakohtaiset riskikortit Pohjois-Savon kunnille. Riskianalyysi auttaa maakuntaa ja kuntia varautumaan sekä sopeutumaan ilmastonmuutokseen. Kuntakohtaisissa riskikorteissa on tunnistettu merkittävimpiä ilmastonmuutoksen aiheuttamia riskejä sekä tarvittavia toimenpiteitä sopeutumisen kannalta.

Kuntien on varauduttava uudella tavalla kun sateisuus lisääntyy, talviolosuhteet muuttuvat ja myrskyt jylläävät aiheuttaen riskejä esimerkiksi tiestön kunnolle, kiinteistöille sekä viemäri- ja hulevesiverkoston kuormitukselle. Maatalouden sadot ja metsien puustot kohtaavat tuhoja ja vaurioita. Lämpötilan nousu vaikuttaa kaikkeen; terveyshaitat ja ruoantuotannon uudet haasteet sekä vieraslajit ja tuholaiset muodostavat kokonaisuuden, jota on vaikea hallita.

Ilmastoriskien hallinnassa liian vähälle huomiolle on jäänyt siirtymäriskit eli vihreän siirtymän vaikutukset talouden toimintaan. Euroopan keskuspankki jakaa ilmastonmuutoksen vaikutukset talouden toimintaan: 1) fyysisiin riskeihin, joita aiheuttavat erilaiset ilmaston muuttumisesta johtuvat ympäristökatastrofit, kuten tulvat, kuivuus ja myrskyt ja 2) siirtymäriskeihin, joita syntyy, kun siirtyminen päästöttömään talouteen muuttaa toimintaympäristöä. Ilmastoriskit vaikuttavat inflaatio- ja talouskehitykseen, rahoitusvakauteen ja omaisuuserien arvoon.

102

Kuopion ja Tervon rajamaille suunnitteilla oleva tuulipuisto sekä Palokin pato ovat oivia esimerkkejä siirtymäriskeistä. Vihreän siirtymän edellyttämä muutos saattaa tehdä vanhat toiminnot kannattamattomiksi tai/sekä kestäättömiksi, mikä aiheuttaa uudenlaisia riskejä yrityksille ja rahoitusorganisaatioille. Palokin kohdalla kyse myös vihreän siirtymän sisällä tapahtuvasta siirtymäriskistä kun uusiutuvaa energiaa tuottava laitos edistää luontokatoa. Tulemme tarvitsemaan enemmän ihmisten iholle menevää ilmastoviestintää ja eri intressiryhmiä yhdistävää ilmasto- ja ympäristösovittelua myös Itä-Suomessa.

Ilmastoriskien hallintaan kuuluu myös se, että vihreä siirtymän hankkeiden rahoituksen ehtona on ”ei merkittävää haittaa” -periaatteen noudattaminen (Do No Significant Harm, DNSH). Hankkeet eivät saa heikentää esimerkiksi ilmastonmuutoksen hillintää, kiertotalouteen siirtymistä tai biologisen monimuotoisuuden suojelua. Ilmastoriskien hallinta ansaitsee laajan yhteiskunnallisen keskustelun. Tarvitsemme reilua siirtymää ilmasto- ja ympäristökriisin ratkaisemiseksi. Reiluuteen kuuluu sosiaalisen oikeudenmukaisuuden nostamista vihreän siirtymän keskiöön, mikä on tärkeää sekä siirtymän hyväksyttävyyden että ketään ei jätetä -periaatteen toteuttamiseksi.

Tervetuloa kuuntelemaan asiantuntijoita ja keskustelemaan reilusta siirtymästä:

Pohjois-Savon ilmastofoorumi 16.11.2023: Ilmastonmuutokseen sopeutuminen – hyvinvointia ja turvallisuutta muuttuvassa ilmastossa

<https://hiilineutraalipohjoissavo.fi/pohjois-savon-ilmastofoorumi-16-11-2023-ilmastonmuutokseen-sopeutuminen-hyvinvointia-ja-turvallisuutta/>

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)

Savonia-ammattikorkeakoulu

Digimarkkinointi – Yrittäjän sielukas viesti asiakkaalle

4.10.2023

Kuvituskuva: Adobe Stock

Mainonnan kärki on vahvasti siirtynyt verkkoon muiden medioiden jäädessä taka-alalle. Tämä on asettanut yrittäjälle jatkuvaa tarvetta pysyä aktiivisesti trenditietoisena markkinoinnin suuntauksista sekä alustojen kehityksestä, jotta voi tavoittaa kohderyhmänsä, ja varsinkin, jos haluaa laajentaa markkina-aluettaan.

Digimarkkinoinnin aallonharjalla surffaaminen vaatii todella aktiivista otetta sekä heittäytymistä yrityksen strategisen viestinnän kehittämiseen pitkäjänteisesti. Pelkkä tekninen osaaminen ei riitä, sillä on pystyttävä sanoittamaan ja kuvittamaan liiketoiminnan muodostavista tuotteista ja palveluista kokonaisuuksia, jotka aidosti kiinnostavat kohderyhmäänsä. Viestinnässä tulee olla jatkumo, joka äänensävyltään ja visuaalisuudeltaan säilyy yhtenäisenä sekä erottuu edukseen kilpailijoista. Viestin tulee herättää huomiota ja tunteita, asiakkaan tulee samaistua viestiin.

Onnistuneessa digimarkkinoinnissa tulee ensimmäiseksi laittaa oma kotipesä kuntoon, eli varmistaa yrityksen verkkosivun hakukoneoptimointi sekä yleinen responsiivinen toiminnallisuus hyvälle tasolle. Sivuston sisään syötetyillä avainsanoilla on suuri merkitys Google-näkyvyyden kannalta. Tulee muistaa, että ne täytyy kohdentaa hakukoneen käyttäjille, ei ainoastaan itse hakukonetta varten, näin ollen yrityksen sivusto löydetään paremmin.

Käyttäjäkokemus on kaiken keskiössä, eli verkkosivustojen tulee skaalautua moitteetomasti eri mobiililaitteille, toimia sujuvasti sekä olla rakenteeltaan selkeitä ja informatiivisia. Verkkosivustoilla törmäämme usein myös botteihin. Chatbotit ovat erittäin suosittuja ja mahdollistavat sivustolla reaaliaikaisen viestinnän sekä keräävät tietoja asiakkaan käyttäytymisestä. Niissä piilee kuitenkin myös riski, sillä huonosti toimimaan, ne saattavat pilata asiakaskokemuksen.

Osana vahvaa digimarkkinointia toimii myös vanha kunnon sähköpostimarkkinointi yhtenä erittäin hyvänä keinona, sillä se on kohdennettavissa suoraan asiakkaille heidän mielenkiintonsa mukaisesti. Sama pätee myös some-viestinnän perinteisiin kanaviin, kuten Facebook sekä LinkedIn, joissa mainontansa kärjen saa tarjoiltua haluamalleen verkostolle tehokkaasti. Tosin on hyvä muistaa, että sosiaalisen median viestintää tulisi suunnitella lineaarisesti pitkänä jatkumona, ei ainoastaan kertaluontoisina päivityksinä. Mielenkiintoinen trendi, varsinkin nuoremman sukupolven osalta, on ollut hyödyntää esim. TikTokia ja Instagramia tiedonhaun alustoina. Tämä luo uusia mahdollisuuksia viestinnän laajentamiseen ja kohdentamiseen näiden kanavien kautta.

Tiktok yritysviestinnän välineenä voi luoda uusia mahdollisuuksia perinteisen digimarkkinoinnin tueksi. Ensinnäkin videoformaatin käyttö viestinnän välineenä on kasvanut räjähdysmäisesti viime vuosien aikana. Tähän ovat reagoineet myös alustojen kehittäjät. Tehokas videosisältö on tiivis ja informatiivinen, hyvin kohderyhmäänsä puhutteleva. Useasti mainonnan tehokeinona on hyvän käyttäjäkokemuksen korostaminen.

Vaikuttajamarkkinointi on myös yksi paikkansa ottanut digimarkkinoinnin erittäin tehokas keino. Viimevuosina se on ollut enemmän kuluttajamarkkinoinnin työkaluja, mutta nyt sen oletetaan laajenevan vahvasti myös B2B -markkinoilla. Vaikuttajamarkkinoinnilla tarkoitetaan julkisuudesta tuttujen, tietyn luotettavan tai ihailtavan statuksen omaavien henkilöiden hyödyntämistä yrityksen viestinviejänä markkinoinnin kärjessä.

Erityisesti kuluvan vuoden aikana digimarkkinoinnin osa-alueella on puhuttanut tekoäly ja sen hyödyntäminen yritysviestinnässä. Generatiivisen tekoälyn valjastaminen osaksi viestinnän tuotantoa niin kuvan, videon kuin tekstinkin osalta, tulee muuttamaan lähitulevaisuudessa tapaamme viestiä ja luoda viestintää. Edistyneet kielimallit sekä visualisointityökalut ovat kehittyneet kuluvan vuoden aikana hurjasti ja kykenevät tuottamaan laadukasta jälkeä hyödynnettäväksi mainonnassa. Tekoäly tulee olemaan todella tehokas työkalu visuaalisen sisällöntuotannon lisäksi esimer-

kiksi viestinnän kohdentamisessa asiakkaasta ja hänen käyttäytymisestään kerätyn datan perusteella. Silti voi todeta, että edelleen on äärettömän tärkeää, että kuskin paikalla istuu aito ihminen. Viestin merkitys katoaa, kun siitä puuttuu empatia ja sie- lukkuus. Geneerinen viesti jää vaille aitoa sisältöä, ontoksi tarkoitukseltaan.

Jaakko Laukkanen
TKI-asiantuntija
Savonia-ammattikorkeakoulu

Kissakin nostaa häntänsä itse, mikset sinä osaamistasi

11.10.2023

107

Kuva: Pixabay

Tuntuisiko helpolta kuvata omaa osaamista vaikkapa kuvitellussa työhaastattelussa? Tuollaisessa tilanteessa alkaa usein kertoa omasta työhistoriastaan, luetella organisaatioita ja tehtävänimikkeitä. En sano, että menee vikaan, mutta onko tuolla tavalla kuvaten kuitenkin kyseessä osaaminen?

Verrataanpa. Otan itsestäni esimerkin. Olen työskennellyt Savonia-ammattikorkeakoulussa lehtorina, suunnittelijana, asiantuntijana, projektipäällikkönä ja koulutus-päällikkönä eri vaiheissa pitkän työuran verran. Tuo lista kertoo, että työkokemusta ja erilaisia nimikkeitäkin on ehtinyt kertyä.

Jos taas kuvaisin, että osaan työskennellä yhteisöllisesti, olen oma-aloitteinen ja innovatiivinen, pystyn dialogiseen kehittämiseen ja siedän kehittämiseen liittyvää epävarmuutta, niin antaisinko erilaisen kuvan osaamisestani? Tuollaisen listan tekeminen tuntuu ainakin itsestäni vaikeammalta.

En muuten keksinyt noita osaamisia omasta päästäni, vaan lunttasin saamastani digitaalisesta osaamismerkistä. Sain osaamismerkkin aikanaan yhdestä valtakunnallisesta hankkeesta, ja merkki on edelleen mm. sähköpostin allekirjoituksessani.

Osaamista mietitään suorituskeskeisesti

Keskeinen haaste työelämässä on, että omaa osaamista tunnustetaan huonosti. Sitran 2021 järjestämässä osaamisen tunnistamiseen liittyneissä haastatteluissa kävi ilmi, että osaamista mietitään lähinnä erilaisissa arviointi- ja kilpailutilanteissa, kuten työtä, apurahaa ja opiskelupaikkaa haettaessa. Osaamista peilataan usein suhteessa erilaisiin suorituksiin, vaikka se voitaisiin määritellä myös sujuvan työn ja arjen kautta.

Osaamista myös karttuu koko ajan. Jos oman osaamisen edellisestä sanoittamisesta on kulunut jo vuosia, on paikallaan päivittää tilanne. Osaamista kertyy pikkuhiljaa, ja siitä tulee helposti itsestäänselvyys, jota ei arjessa edes huomaa.

Omaa osaamistaan voi tarkastella myös ns. Joharin ikkunan avulla. Joharin ikkunas-
sa on neljä ruutua: avoin, kätkeyty, sokea ja tuntematon. Avoin ruutu on sitä osaamis-
ta, jonka henkilö itse ja myös toiset tunnistavat. Kätkeyty on toisilta piilossa syystä
tai toisesta, ja sokea on osaamista, jonka toiset huomaavat mutta jota itse ei tunnista
tai osaa sanoittaa. Tuntematon taas on kaikilta piilossa, mutta sen ruudun takana voi
olla paljon potentiaalia.

Osaaminen näkyviin -viikko toi esiin toisten osaamista, ei omaa

JOTPA eli jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus järjesti lokakuun alussa Osaaminen näkyviin -viikon. Teemaviikko järjestettiin jo kolmannen kerran, ja sen tavoitteena oli nostaa piilossa olevaa osaamista näkyviin. Tänäkin vuonna lähes 300 yritystä, yhteisöä ja organisaatiota oli ilmoittautunut mukaan.

Myös Savonia-ammattikorkeakoulu useiden muiden korkeakoulujen tavoin osallistui Osaaminen näkyviin -viikkoon. Henkilöstöä kannustettiin tuomaan esille omaa ja toisten osaamista. Kampuksilla oli ns. kehuseinä, johon saattoi käydä kirjaamassa lapuille omaa erikoisosaamistaan tai nostamassa esiin työkaverin osaamista.

Kissan häntä piilossa ja kynttilä vakan alla

Suomalainen on huono kehuaan itseään tai tuomaan esille omaa osaamistaan. Jotain oman osaamisen esille nostamisen vaikeudesta kertonee se, että kehuseinälle kertyi runsaasti työkaveria tai työkavereita kehuvia ja kiittäviä lappusia, mutta omaa osaamista toivat esille vain harvat. Löytyi sentään joku hyvä uimari, karjalan kielen taitaja ja ääntään vihellysperin korvaajana käyttävä.

Suomalainen ei hevillä kehu itseään. Vanha kansa sentään totesi, että kukas sen kissan hännän nostaa ellei kissa itse. Tai ettei pidä panna kynttiläänsä vakan alle. Nuo neuvot sopivat hyvin myös tämän päivän työelämään. Pidetään osaaminen mielessä ja kielessä.

Marja Kopeli
Koulutusasiantuntija, jatkuva oppiminen
Savonia-ammattikorkeakoulu

Peitto korville vai uteliaasti maailmalle?

18.10.2023

Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu

Olemme tänä vuonna saaneet kuulla maailmalta erittäin karuja uutisia, ja varmasti itse kullakin tulee välillä tunne, että haluaa vetää peiton korviin ja sulkea silmänsä ulkomaailmalta. Monissa Euroopan maissakin on poliittinen ilmapiiri muuttunut sulkeutuneempaan suuntaan. Tämä saa pohtimaan, onko tällaisessa maailmanpoliittisessa tilanteessa oikea toimintatapa rakentaa henkisiä muureja ja sulkeutua, vai pitäisikö juuri nyt pyrkiä entistä vahvemmin kansainväliseen yhteistyöhön?

Myös täällä pohjoisessa Suomessa ja Savossa ympärillämme on yhä enemmän monenlaisista kulttuuritaustoista tulevia ihmisiä, ja siksikin on tärkeää panostaa kansainväliseen osaamiseen, moninaisuuden arvostamiseen ja monikielisiin vuorovaikutustaitoihin. Kansainvälisyysosaaminen on monipuolinen laji, johon liittyy kielitaidon lisäksi ymmärrys erilaisista kulttuureista ja yhteiskunnista. Kansainvälisyysosaaminen on nykyään yksi perustaito, jota pitäisi löytyä meiltä kaikilta.

Alkuvuokosta suomalaisille tuli suru-uutinen todellisen kansainvälisyysosaajan, entisen presidenttimme Martti Ahtisaaren, poismenosta. Hän toimi aktiivisesti rauhanneuvottelijana eri puolilla maailmaa, mutta hän osasi myös asettaa sanansa viisaasti ja inhimillisesti meille oman maansa kansalaisille. Hän muistutti, että meidän on

omaksuttava luonnollinen suhtautuminen ihmisiin, joilla on erilainen kulttuuritausta, ulkonäkö ja kieli. Ahtisaaren sanoin: “Mielestäni on tärkeää, että jos suvaitsemattomuuteen liittyviä ilmiöitä esiintyy, me otamme niihin selkeän kannan. Jokaisen on heti reagoitava eikä oltava hiljaa. Ihmisissä täytyy olla sellainen herkkyyks, että tajuaa, mikä on väärin. Siitähän on loppujen lopuksi kysymys.”

Viime vuosina on vahvasti panostettu eurooppalaiseen yhteistyöhön, ja suomalaiset korkeakoulut ovat aktiivisesti hakeutuneet mukaan eurooppalaiset yliopistot -allianssiyhteistyöhön. Eurooppalaiset yliopistot kehittävät huipputasoista koulutusta lisäten yhteyksiä tutkimukseen ja innovaatiotoimintaan. Allianssit etsivät ratkaisuja yhteiskunnallisiin haasteisiin ja toimivat esimerkkeinä muille korkeakouluille. Savonia on mukana EU4DUAL-allianssissa, jossa kehitetään erityisesti työelämäläheistä korkeakoulutusta ja yhteistä tutkimus- ja kehittämistoimintaa.

Allianssissa on tavoitteena myös merkittävästi lisätä kansainvälistä liikkuvuutta, ja luoda siihen uudenlaisia muotoja perinteisen opiskelijavaihdon rinnalle. Tämä onkin tarpeen, sillä suomalaisten nuorten halukkuus lähteä pitkiin, yli 3 kk kestäviin opiskelijavaihtoihin on selkeästi vähentynyt viime vuosina. Sen sijaan kiinnostusta on lyhyempiin intensiivijaksoihin.

Yhtenä syynä kiinnostuksen vähenemiseen opiskelijavaihtoja kohtaan on arveltu olevan se, että nuorilla on nykyään mahdollisuuksia matkustella vapaa-ajallaankin, ja ulkomaille matkustamisen glamour on sen myötä hiipunut. Useamman kuukauden tai jopa vuoden kestävä vaihto-opiskelu tai harjoitteluvaihto antaa kuitenkin opiskelijalle sellaisia kokemuksia ja oppimista, jota turistimatalla ei pysty saamaan. Ulkomailla asuminen ja eläminen, sekä eteen tulevista haasteista selviäminen avartavat ymmärrystä erilaisista kulttuureista, ja kasvattavat samalla luovaa ongelmaratkaisukykyä. Kielitaito kasvaa kuin itsestään, kun sitä käyttää päivittäisessä kanssakäymisessä. Vaihto-opiskeluaikana luodaan usein ystävyysuhteita, jotka jäävät pysyväksi osaksi elämää. Oman arkiympäristön ulkopuolella kasvavat myös sitkeys ja itsevarmuus.

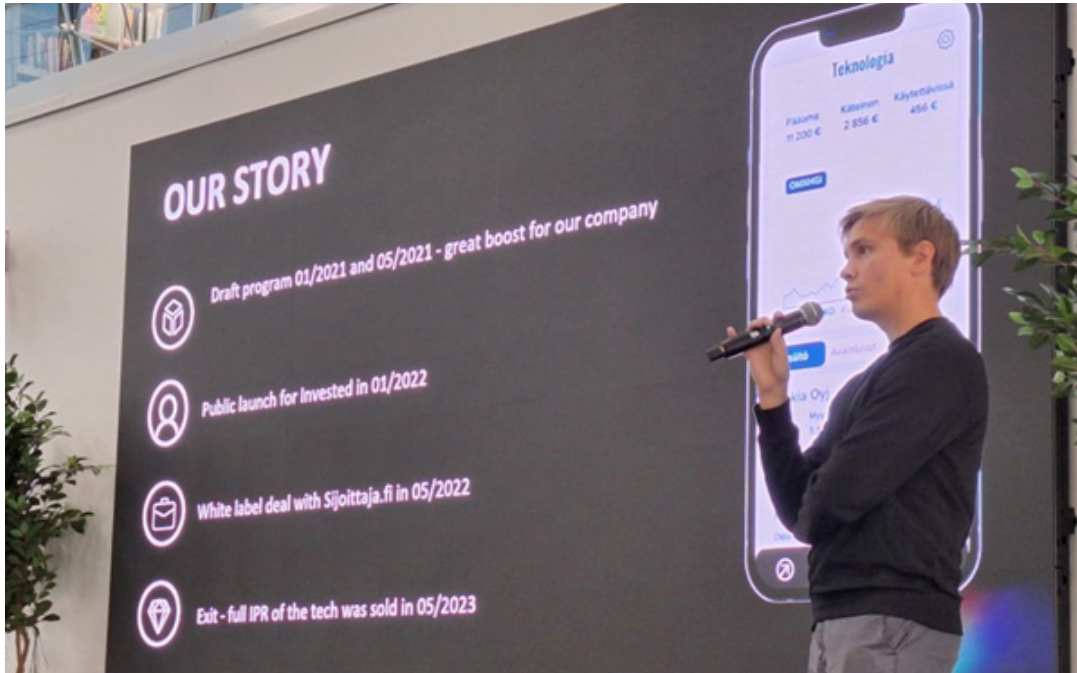
Oman lapsuuteni ja nuoruuteni elin Kiuruveden maaseudulla. Kun uteliaisuus maailmaa kohtaan alkoi herätä, apu löytyi kansainvälisistä kirjeenvaihtokavereista. Kirjeitä vaihdettiin ahkerasti italialaisen, saksalaisen ja hongkongilaisen kaverin kanssa. Sen myötä kasvoi halu ymmärtää enemmän erilaisista kulttuureista ja motivaatio oppia paremmin kieltä, jolla pystyi kommunikoimaan eri puolille maailmaa.

Nykypäivänä on tarjolla paljon monipuolisempia tapoja kansainväliseen kanssakäymiseen. Vaikka keinot ovat muuttuneet, säilykseen uteliaisuus edelleen.

Virpi Laukkanen
Kansainvälisyysjohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Pohjois-Savon kunnat aktivoimaan yrittäjyyttä

25.10.2023

113

”Sparraus, kontaktit ja taloudellinen apu Draft-ohjelmasta olivat tärkeässä roolissa erityisesti yrityksen alkuvaiheessa”, korostaa yrityksen perustaja Jani Järvinen. Kuva: Kaija Sääski

Nyt jos koskaan on aika kunnissa kokeilla erilaisia tapoja edistää yrittäjyyttä, erityisesti uusia liikeideoita. Kuopio on rahoittanut tänä vuonna Draft-yrittäjyysohjelmaa, josta Pohjois-Savossa vastaa Business Center.

Ennen Kuopion mukaan tuloa viiden itäsuomalaisen oppilaitoksen opiskelijat, henkilöstö ja alumnit eli näistä kouluista valmistuneet ovat voineet hakea ja saada rahoitusta liikeidealleen.

Draft Program -ohjelmalla (Draft Program ®) voi saada rahoitusta innovatiivisen liikeidean testaamiseen. Palkintona voi saada jopa 4000 euroa yrityksen kehittämiseen. Ensimmäisessä vaiheessa parhaat ideat palkitaan 1000 eurolla. Toisella kierroksella voi saada lisää 3000 euroa idean jatkokehittämiseen.

Toukokuun Draft:iin haki 19 tiimiä, joista rahoitusta sai seitsemän tiimiä. Pohjoissaaristolaiset osallistujat olivat monipuolisesti Kuopiosta, Savonia-ammattikorkeakoulusta, Itä-Suomen yliopistosta ja Savon-ammattioipistosta. Kuopion tiimejä oli viisi.

Alkurahoituksen, tuhat euroa sai viisi tiimiä, joista yksi oli kuopiolaisen Pekka Tolvasen idea luoda työvaatemarkkinoille uusi ammattikäyttäjän työtakin tuotekonsepti, jossa yhdistetään uutta teknologiaa.

Syyskuun Draft-ohjelmassa rahoitettiin seitsemän tiimin liikeideaa. Kaikkiaan mukaan haki 22 tiimiä, joista kuopiolaisia oli viisi tiimiä. 1000 euron rahoituksen saivat Savonia-ammattikorkeakoulun, Savon ammattiopiston ja Itä-Suomen yliopiston tiimien lisäksi kuopiolaisten ideat:

- **Sampsä Daavitsainen:** uudenlainen, vaihtoehtoinen ratkaisu verkkokauppiaille tuottaa asiakasretentiota.
- **Olli Lappalainen, Ympäri:** verkkokauppa sienirihmastojen- ja valmiiksi ympätyjen sienipölkkyjen kasvattamiseen asiakkaan omana pientuotantona.

114

Kaikkiaan siis kymmenen kuopiolaista tiimiä haki tänä vuonna Draft-rahoitusta ja Kuopio on auttanut eteenpäin rahoituksellaan kolmea uutta liikeideaa.

Kuopiolla Draft-ohjelman rahoituksen tavoitteena on erityisesti lisätä myönteistä yrittäjä- ja innovaatiokulttuuria sekä löytää uusia innovatiivisia liikeideavaiheen tiimejä mukaan valmennukseen. Näin pyritään myös lisäämään kaupunkiin syntyvien uusien startup-yritysten määrää.

Kannustan kaikkia Pohjois-Savon kuntia panostamaan alkavien liikeideoiden kehittämiseen Kuopion malliin.

”Yrityksen perustamisen aikaan osallistuimme Draft-ohjelmaan tammikuussa 2021. Pääsimme mukaan myös jatkokierrokselle saman vuoden toukokuussa.

Sparraus, kontaktit ja taloudellinen apu Draft-ohjelmasta olivat tärkeässä roolissa erityisesti yrityksen alkuvaiheessa. Uskon, että edellä mainituilla seikoilla on ollut iso merkitys onnistuneeseen exittiin projektissamme (eli IPR-myyntiin)”, korostaa Jani Järvinen, CEO & Co-Founder.

Seuraava Draft-haku on jo auki. Haku päättyy 15.1.2024. Hakuohjeet löytyvät ohjelman verkkosivuilta osoitteesta: <https://draftprogram.com/kuopion-haku/>

Kaija Sääsä

Yrityspalvelujohtaja

Business Center Pohjois-Savo, Savonia-ammattikorkeakoulu

Matkailulle uutta buustia

1.11.2023

115

Paikallinen ruoka valmistetaan omalla alueella tuotetuista elintarvikkeista: mausteena käytetään ripaus perinnettä, hyppysellinen kansainvälisyyttä ja häivähdys trendikkyyttä. Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu

Matkailuyrittäjät odottavat buustia alalle uudelta maakunnalliselta Pohjois-Savon Matkailu Oy:ltä. Venäläismatkailijoiden romahdettua katseet on suunnattu muun muassa Viroon, Baltiaan ja Eurooppaan.

Matkailu on yksi maailman kilpailluimpia aloja, jossa digitalisaatio on vielä tuonut uusia elementtejä kuluttajakäyttäytymiseen. Kysymyksessä on merkittävä teollisuuden ala, joka tuo uusia työpaikkoja ja verotuloja laajasti ympäri Suomea.

”Palveluintoiset tytöt ja pojat toivottavat Teidät tervetulleiksi.” Nämä sanat lausuttiin paikallisen sanomalehden ilmoituksessa, kun Kuopion hotelli- ja ravintolakoulu avasi ovensa reilut viisikymmentä vuotta sitten.

Samaisessa yhteydessä todettiin: ala kasvaa vauhdilla; toisaalta kansainvälistyy mutta toisaalta hakee entistä enemmän osia toimintaansa ympäröivän alueen historiasta, ihmisistä, luonnosta ja raaka-aineista. Vaikka aikaa on kulunut vuosikymmeniä, nämä ajatukset ovat edelleen ajankohtaisia.

Esimerkiksi ruoka ja juomat ovat kasvava trendi matkailussa. Jokainen turisti käyttää ruokapalveluita joka päivä. Ruualla tuodaan matkailijan mieleen elämyksiä ja pysyviä muistijälkiä. Suomen vahvuudet ruokamatkailussa liittyvät paikallisuuteen ja puhtauteen, jotka vetoavat kestäviä arvoja kunnioittaviin matkailijoihin.

Paikallinen ruokakulttuuri kumpuaa alueen omasta maaperästä, niistä raaka-aineista, joita maaperä kasvattaa. Paikallinen ruoka valmistetaan omalla alueella tuotetuista elintarvikkeista. Mausteena käytetään ripaus perinnettä, hyppysellinen kansainvälisyttä ja häivähdys trendikkyyttä.

Onhan ruuasta keskusteleminen eurooppalaista kulttuuria parhaimmillaan. Suomalaiselle voi olla yllätys, kun vieras haluaa pohdiskella edellisen illan makunautintoja. Jos yhteinen ruokakieli löytyy, bisneskin luistaa paremmin.

Ilmastonmuutoksessa on myös mahdollisuuksia matkailulle. Etelä-Eurooppaa ovat piinanneet ennätyshelteet, joten kesäturismi voi siirtyä kohti viileämpiä lomakeitaita. Hellelomalaiset ovat kukaties Suomen seuraava Nokia.

Jouni Vornanen

Tiedottaja

Savonia-ammattikorkeakoulu

Lähde: 30 vuotta – elämyksiä Savoniasta, Jouni Vornanen (Pohjois-Savon ammattikorkeakoulu D 4/2002).

Uusi uljas aluekehitys

8.11.2023

117

Kansalaiset, organisaatiot ja yritykset ovat entistä kiinnostuneempia osallistumaan luontoarvojen turvaamiseen.
Kuva: Jyri Wuorisalo

Ammattikorkeakoulujen toinen päätehtävä tutkintokoulutuksen lisäksi on tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta TKI. Lisäksi aluekehitys on yksi ammattikorkeakoulujen lakisääteisistä tehtävistä. Ja nyt kun elinympäristömme, elinkeinomme ja elintavat ovat muutostilassa, niin TKI-vetoisesta aluekehityksestä on tulossa ratkaisevan tärkeää sille, millaisen alueen jätämme tuleville sukupolville. Tämä TKI vain tuppaa unohtumaan välillä, vaikka vuonna 2021 ammattikorkeakoulut tekivät TKI-toimintaa lähes 240 miljoonan euron edestä.

Olemme siirtyneet aikakauteen, jossa kestävä kehityksen toteuttamisesta tulee entistä enemmän lakisääteistä. Vihreässä siirtymässä eli muutoksessa kohti ekologisesti kestävää taloutta, joka ei perustu luonnonvarojen ylikulutukseen ja fossiilisiin polttoaineisiin emme saa enää aiheuttaa haittaa seuraaville ympäristötavoitteille:

- ilmastonmuutoksen hillintä
- ilmastonmuutokseen sopeutuminen
- vesivarojen ja merten luonnonvarojen kestävä käyttö ja suojeleminen
- siirtyminen kiertotalouteen
- ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen
- biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojeleminen ja ennallistaminen.

Lisäksi EU on julkaissut kestävyysraportointidirektiivin (CSRD, Corporate Sustainability Reporting Directive). CSRD:n yleistavoitteena on edistää yritysten vastuullisuustyötä. Yritykset pystyvät siten ymmärtämään laajemmin vaikutuksensa, riippuvuutensa, risksä ja mahdollisuutensa vastuullisuuteen liittyen ja toimimaan niiden mukaisesti.

Kestävyyteen ja vastuullisuuteen tähtäävä yhteiskunnallinen muutos asettaa kymmene koetukselle; meidän pitäisi tuottaa vaikuttavia ratkaisuja, joilla vihreä siirtymä ottaa isoja loikkia vuosi vuoden perään. Tarvitsemme siis rajoja ylittävää yhteistyötä, jossa tieteidenvälisyys kohtaa TKI-toimijat ja liiketoiminnan kehittäjät. Yritysten, tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen yhteistyö on nostettava uudelle tasolle.

Tähän meillä on Pohjois-Savossa loistavat edellytykset; löytyy yliopiston ja ammattikorkeakoulun lisäksi liuta tutkimuslaitoksia. Tästä on hyvä rakentaa kestävää ja vastuullista TKI-toimintaa, jolla vauhditetaan vihreää siirtymää, vahvistetaan siirtymän sosiaalista oikeudenmukaisuutta, edistetään kiertotaloutta, helpotetaan ilmastoriskeihin varautumista ja vaalitaan elonkirjoa, luonnon monimuotoisuutta.

Mitä meidän sitten pitäisi tehdä Pohjois-Savossa TKI-vetoisen aluekehityksen nostamiseksi uudelle tasolle? Ensimmäinen työ on listata alueemme ilmasto- ja ympäristökriisiä edistävät kehityskulut entistä tarkemmin ja sitten tehdä ongelmiin ratkaisusuunnitelmat. Tässä meillä on jo hyvä pohja eli Pohjois-Savon ilmastotiekartta, joka viitoittaa maakunnan tietä vihreässä siirtymässä. ”Se vaikuttaa aina mahdottomalta ennen kuin se on tehty.” – Nelson Mandela

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)
Savonia-ammattikorkeakoulu

Muotoilujattelu leikkaa läpi toimialojen

15.11.2023

119

Kuvituskuva: Adobestock

Marraskuu on puolimatassa ja juuri on isänpäivän lisäksi juhlistettu vuoden harmainta päivää. Jos joku ihmettelee mistä on kysymys, niin Hartwall lanseerasi vuonna 2018 lonkerojuomansa ympärille mainoskampanjan nimellä Vuoden harmain päivä. Tämä tuotti suuren menestyksen ja siitä lähtien se on vakiinnuttanut paikkansa organisaation viestinnässä. Valtakunnallisesti myös ravintola-alan toimijat hyödyntävät kampanjaa omassa viestinnässään. Kyseessä on yksi Suomen markkinointiviestinnällisistä helmistä.

Kuten todettua, vuosi 2023 lähenee loppuaan ja on aika katsoa kriittisin silmin kulunutta vuotta. Kuinka asetetut tavoitteet ovat täyttyneet? Yrityskentällä paine toiminnan kehittämisessä sekä kilpailukyvyyn parantamisessa on kova. Yritysten muutokkyvykkyyden lisääminen on nostettu entistä näkyvämpään valokeilaan kuluneen vuoden aikana. Varsinkin pk-sektorin yrityksissä tämä vaatii rohkeutta, mutta ennen kaikkea ymmärrystä kohderyhmän tarpeista, toimialan muutostrendeistä sekä markkinakehityksestä. Alueellisesti Pohjois-Savossa kasvuyritysten määrä on aivan liian pieni.

Uskallan väittää, että jos yrityksessä ei ole aitoa ymmärrystä loppukäyttäjän tarpeista, on liiketoiminnan kehittäminen täyttä hakuammuntaa. Tuote- ja palvelukehittämisen ytimessä on aina käyttäjäymmärrys, joka määrittää aidon tarpeen ja ongelmanratkaisun näkökulmasta. Käyttäjäymmärryksestä nousevat yrityksen toiminnan perustat luovat hyvän tukijalan ponnistaa kasvuun. Apua yritystoiminnan kehittämiseen asiakaslähtöisestä näkökulmasta saa muotoiluajattelusta (design thinking). Lyhyesti kiteytettynä siinä keskitytään ymmärtämään ihmisiä, joille tuotteita ja palveluita suunnitellaan. Toisaalta sitä voi hyödyntää myös yrityksen sisäisien prosessien ja työkokemuksen parantamiseen. Muotoiluajattelu luo pohjan kaikelle innovaatiokehittämislle läpileikaten eri toimialat, tuotantoprosessit ja palvelut.

Se on iteratiivinen, jatkumon kaltainen suunnitteluprosessi, jossa tiettyihin kehittämisen vaiheisiin palataan aina kerätyn datan perusteella. Alla oleva listaus on laajennettu markkinointiviestinnällisellä työvaiheella.

120

1. Luo empatialähtöinen asiakasymmärrys.
2. Tulkitse ja määritä asiakkaan tarpeet ja haasteet.
3. Ole rohkea ja haasta sekä ideoi ja luo uutta.
4. Rakenna uutta! Luo toimiva prototyyppi.
5. Testaa prototyyppiä käyttäjillä aidossa ympäristössä ja kerää palautetta.
6. Jatkokehitä kerätyn datan pohjalta valmiiksi tuotteeksi saakka.
7. Tuotteista ja rakenna brändi-identiteettiä tukeva sekä kohderyhmää kiinnostava viestintä.
8. Kerää palautetta ja uudista!

Kehittämisen prosesseissa kontekstiin katsomatta on datan kerääminen ja sen analysointi kaiken keskiössä. On löydettävä aidot kipupisteet, joihin tulee puuttua ja rakentaa niitä paremmiksi. Organisaatiotasoisien toiminnan kehittämisen näkökulmasta on tärkeää, että yrityksen sisällä työntekijät saadaan aidosti innostumaan ja sitoutumaan osaksi prosessia, jotta muutoksen luova kehityskulku alkaa sisältäpäin yrityksen rakenteista ja toimintamalleista. Lopulta kehityskulku kohdistetaan tuote- ja palvelukehitykseen. Tämä mahdollistaa uudistusten kestäväen ja onnistuneen jalkauttamisen osaksi yritystoimintaa. Muotoiluajattelun tulisi rantautua entistä vahvemmin yritystemme toimintakulttuuriin.

Jaakko Laukkanen
TKI-asiantuntija
Savonia-ammattikorkeakoulu

Kurkistaja kurkkaa, innostuja innostuu – avoin korkeakoulu antaa mahdollisuuksia

22.11.2023

Kuva: Pixabay

121

Avoimessa korkeakoulussa opiskelu on inspiroivaa. Avoimet opinnot ovat korkeakoulujen jatkuvan oppimisen tarjontaa. Jatkuvan oppimisen koulutukset on tarkoitettu työelämässä jo oleville, jotka haluavat tai joilla on tarve kehittää osaamistaan edelleen joko syventäen aiempaa osaamista tai laajentaen kokonaan uuteen suuntaan.

Jatkuvan oppimisen koulutuksia tarjoavat toki muutkin tahot kuin korkeakoulut, mutta keskityn nyt korkeakoulujen avoimen koulutustarjonnan näkökulmaan.

Olisitko innostuja, kurkistaja vai suuntaa hakeva?

Valtakunnallisessa Digivisio-hankkeessa työelämässä jo olevat on jaoteltu neljään oppijaprofiliin sen mukaan, kuinka tarkasti kukin tietää, mitä haluaa oppia ja kuinka laajasta osaamisen kehittämisen tarpeesta on kysymys. Nuo neljä oppijaprofilia ovat kurkistaja, innostuja, tavoitteellinen kokonaisuuden suorittaja ja suuntaa hakeva.

Innostuja on henkilö, joka saattaa käydä vilkaisemassa korkeakoulun tarjontaa sillä silmällä, löytyisikö sieltä yleensäkin jotain kiinnostavaa.

Kurkistaja taas käy etsimässä itselleen sopivaa lyhyttä koulutusta tietystä jo mielessä olevasta temasta, vaikkapa tekoälystä, ohjelmoinnista tai kulttuurihistoriasta.

Tavoitteellinen kokonaisuuden suorittaja ja suuntaa hakeva etsivät laajempia opintoja, jotka voivat johtaa myöhemmin jopa tutkinnon suorittamiseen. Heillä voi olla mielessä joko kokonaan uusi työ tai osaamisen painotus johonkin tulevaisuuden kannalta tärkeäksi nousevaan teemaan, vaikkapa ilmastonmuutokseen.

Kaikille oppijaprofileille on opintoja tarjolla. Mihin ryhmään sinä kuuluisit avoimen korkeakoulun opiskelijana?

Työn ohessa itseä ja osaamista kehittämään

Avoimille korkeakouluopinnoille on tyypillistä, että ne on yleensä mahdollista suorittaa työn ohessa omaan tahtiin. Läsnaöoloakin vaativia opintoja on tarjolla, mutta vähemmän. Avointa tarjontaa kehitetään yhä enemmän siihen suuntaan, että opinnot olisi mahdollista suorittaa nonstop-tyyppisesti, niin että kursseille voi ilmoittautua milloin vain ja suorittaa oman aikataulun mukaan.

122

Samalla kurssilla saattaa olla myös vaihtoehtoisia suorittamistapoja, joista voi valita omaan oppimistyyliinsä parhaiten sopivan. Itse olen opiskellut tänä syksynä naapuri-korkeakoulun avoimia opintoja usean kurssin verran. Ne kaikki on ollut mahdollista opiskella etänä, eikä muu vaihtoehto olisikaan ollut itselleni mahdollinen työn ohessa.

Vaihtoehtoisia suorittamistapoja

Kaikissa suorittamissani kursseissa on opiskeltu verkkoympäristössä, mutta useimmissa on voinut vaihdellen valita usean eri suorittamistavan välillä. Suorittamisvaihtoehtoina on ollut tarjolla esseen laatiminen annetusta materiaalista, oppimistehtävät, lähi-/etäopetuksen seuraaminen ja etätentti tai kirjatentti.

Jos on valinnut lähi-/etäopetuksen, kaikki luennot on ollut mahdollista seurata joko aikataulutetusti tai tallenteina oppimisympäristössä. Muut paitsi lähi-/etäopetuksen on voinut tehdä omaan tahtiin nonstop-tyyppisesti sekä ilmoittautumisen että suorittamisen osalta.

Vaihtelun vuoksi ja kiinnostuksesta olen valinnut erilaisia suorittamistapoja. Yhteen kurssiin laadin esseen, toiseen valitsin oppimistehtävät ja kolmannessa olen katsonut luentotallenteet ja tehnyt lopuksi etätentin.

Opiskelu sovitetaan elämäntilanteeseen

On ollut kiinnostavaa vertailla, miten paljon menee aikaa mihinkin suorittamistaan. Oma kokemukseni on tietysti yksilöllinen, eikä se istu täysin yksin kenenkään toisen kanssa.

Jokaisella meistä on oma tapamme oppia. Jollekulle sopii itsenäinen omaan tahtiin työskentely, toista auttaa, kun on selvä viikoittainen etenemisaikataulu. Koko elämäntilanne vaikuttaa opiskeluun: se miten paljon aikaa muun elämän eli työn, perheen ja harrastusten ohessa jää ja voi käyttää opiskeluun.

Digivision oppimisprofileista olen ilmeisesti oppimiskokonaisuuden tavoitteellinen suorittaja, sillä tarkoitukseni on suorittaa 30 opintopisteen kokonaisuus. Olisitko sinä ehkä innostuja tai kurkistaja? Suomessa on lähes 40 korkeakoulua, ja niiden tarjonta on meidän kaikkien työiässä olevien hyödynnettävissä jatkuvasti.

Toivon muillekin inspiroivia oppimiskokemuksia!

Marja Kopeli
Koulutusasiantuntija, jatkuva oppiminen
Savonia-ammattikorkeakoulu

Matkalla kohti yhä tiiviimpää työelämäläheisyyttä

29.11.2023

Kuva: Markus Aspegren

Työelämäläheisyys on vahvasti mukana suomalaisten ammattikorkeakoulujen dna:ssa, ja sitä on kehitetty jo yli 30 vuoden ajan. Työelämäläheisyys korkeakoulutuksessa tarkoittaa sitä, että opetus ja oppiminen ovat yhteydessä työelämän tarpeisiin, vaatimuksiin ja mahdollisuuksiin. Ammattikorkeakoulut tarjoavat koulutusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin, jotka perustuvat työelämän ja sen uudistumisen tarpeisiin. Työelämäläheisyyden ensisijaisena tavoitteena on parantaa opiskelijoiden työelämävalmiuksia ja työllistymistä opintojensa jälkeen. Ammattikorkeakoulujen soveltava tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta puolestaan tukee työelämää ja aluekehitystä sekä vahvistaa alueen elinkeinorakennetta.

Työllistyvyys ja työelämäyhteys ovat nousseet keskeiseksi muutosvoimaksi korkeakoulutuksen uudistamisessa sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Savonia on mukana eurooppalaisessa korkeakouluallianssissa EU4DUALissa, joka kehittää entistä vahvempaa työelämäläheistä korkeakoulutusta. Allianssissa on mukana yhdeksän korkeakoulua eri puolilta Eurooppaa, ja suurin osa niistä toteuttaa ns. duaalikoulutusta, jossa opintoja suoritetaan sekä korkeakoulussa että työelämässä. Tässä mallissa työelämässä tapahtuvaa oppimista on ajallisesti noin puolet tutkinnoista.

Suomalaisissa ammattikorkeakouluissa ei ole tarkoituksenmukaista lähteä toteuttamaan samanlaista mallia kuin edellä mainittu dualikoulutus. Voimme kuitenkin oppia eurooppalaisesta korkeakoulutuksen toteutuksesta erityisesti sitä, miten vahvistaisimme yritysten ja organisaatioiden roolia opiskelijoiden oppimispoluilla. Meidän tulisi myös löytää tehokkaampia tapoja tunnistaa opiskelijan oppiminen työelämässä niin, että siitä tulisi osa hänen tutkintoaan, eli toteuttaa työelämässä hankitun osaamisen opinnollistamista.

Kansainvälisten opiskelijoiden määrä tulee edelleen kasvamaan korkeakouluissa. Suomalaisten nuorten ikäluokat pienenevät ja kansainvälisiä opiskelijoita tarvitaan enemmän, jotta saamme osaajia alueemme työelämään. Kansainvälisillä opiskelijoillamme on usein taustallaan jo kotimaassaan suoritettuja tutkintoja sekä vahvaa työkokemusta. Tästäkin syystä meidän tulee kehittää joustavampia tapoja tunnistaa aiempaa osaamista.

Suomalaisilla ammattikorkeakouluilla on myös sellaista työelämäyhteistyöosaamista, josta puolestaan meidän eurooppalaisilla partnereillamme on opittavaa. Ammattikorkeakouluissa työelämäyhteys on vahvasti kudottu koulutuksen kokonaisuuteen aina opetussuunnitelmien kehittämisestä koulutuksen toteuttamiseen asti. Työelämälaheisyys ilmenee työelämässä oppimisena mm. harjoittelujen kautta, yritysten kanssa tehtävänä yhteistyönä oppimistehtävissä, työelämäpedagogiikkana ja työelämän mukana olemisena opetussuunnitelmien laadinnassa.

Suomalaiset ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot ovat toteutustavaltaan aidosti työelämää kehittäviä, sillä opiskelijat kehittävät oman osaamisensa lisäksi myös omia taustaorganisaatioitaan, joissa he työskentelevät opintojensa ohessa. YAMK- tutkinnoissa opiskelijavalintojen perustana on soveltuva korkeakoulututkinto ja riittävä työelämäkokemus. Joustavuutensa ja monialaisuutensa ansiosta YAMK- tutkinnot vastaavat myös niihin osaamistarpeisiin, joita työelämässä ei vielä tunnisteta.

Virpi Laukkanen
Kansainvälisyysjohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Vapauden hinta

6.12.2023

Isänmaan vapauden ja kaiken sen puolesta, mikä meille on pyhää ja kallista, ukkini Matti Fredrik Sääski. Kuva: Kaija Sääski

”Velvollisuuteni on ilmoittaa, että Matti Fredrik Sääski on kaatunut taistelussa Isänmaan vapauden ja kaiken sen puolesta, mikä meille on pyhää ja kallista. Valitan syvää suruani, mutta lohduttakoon Teitä tietoisuus, että olette saaneet antaa Suomelle kalleimman uhrin. Vahvistakoon Teitä kaikkivaltias ja armollinen Jumala.”

- Mannerheim

Teksti on tuttu lähes 200 000:ssa suomalaisessa kodissa.

Pitkään lapsena luulin, että komean miehen kuva Aune-mummoni seinällä oli ukkini. Viimein nuorena oivalsin, että kuvassa olikin marsalkka Carl Gustaf Emil Mannerheim. Hänen kuvansa ja yllä oleva suruviesti olivat kehystettyinä vierekkäin. Toki oli ukkinikin komea mies.

Ukkini oli haavoittunut Kollaanjoella, 84 vuotta sitten joulukuussa, kranaatin sirpaleesta ohimoon. Hän oli hoidettavana Savonlinnan Seurahuoneella, joka oli muutettu sotilassairaalaksi.

”Lääkäri oli sanonut, että ohimo täytyy leikata, ettei koholle jäänyt verisuoni tartu puunoksaan. Matti-ukki oli tuumannut, että Kollaalla aseveljet ovat niin lujilla vihollisen suuren ylivoiman vuoksi, että sinne on mentävä niin pian kuin mahdollista.” Näin kertoi isäni serkku, joka oli käynyt äitinsä kanssa setäänsä katsomassa.

Kavereita ei jätetty. Rintamalle palattiin haavoittuneinakin.

Ukkini oli aloittanut rintamalla kirjeen kirjoittamisen 8. maaliskuuta 1940. Se oli jäänyt kesken lauseen, koska oli tullut lähtö partioon. Ukkini oli lähtenyt ajamaan takaa linjan läpi päässyttä vihollisen partiota, joista osa oli noussut ladun varrelta puuhun.

Ukki kuoli Kollaalla puna-armeijan vihollisen puusta ampumaan konepistoolin luotisuuhkuun neljä päivää ennen talvisodan päättymistä. Näin Veijo-isäni kuvaa isänsä menettämistä ja jäämistään sotaorvoksi omaelämäkerrassaan.

Ukki kirjoitti ahkerasti rintamalta, eikä kirjeitä voi useankaan lukemisen jälkeen lukea kuivin silmin. Niin liikuttavaa oli jatkuva huoli perheestä, vaimosta ja kahdesta lapsesta pikku-Veijosta ja -Anjasta.

Ukkini oli kauppias Heinäveden Varistaipaleella. Keltainen kauppatalo on vieläkin pystyssä kanavan lähellä. Kirjeissään hän antoi tarkkoja ohjeita vaimolleen kaupan- ja taloudenpitoon, varastonhoitoon, inventaarioon, tilauksiin ja lämmitykseen. Kirjeissä oli myös vinkkejä, kenelle voi myydä velaksi.

Sankarihautajaiset pidettiin 14.4.1940 Heinäveden kirkossa. Samanaikaisesti haudattiin 18 sankarivainajaa. Arkut oli kiedottu Suomen lippuihin. ”Matka kirkolle tehtiin rekipelillä, joita oli pitkä jono. Kirkonmäellä oli paljon ihmisiä ja kunnialaukaukset olivat upeat”, muisteli silloin 8-vuotias isäni.

Kajja Sääski
Yrityspalvelujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Perusteellaan järjellä – ostetaan tunteella

13.12.2023

Laadukkaat tuotteet säilyvät markkinoilla vuosikymmeniä, vuosisatoja, jopa vuosituhansia.
Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu

Kalakukko herättää ristiriitaisia tunteita. Toisten mielestä kalakukon olisi aika lentää museoon, toisten mielestä kalakukkoa tulisi varjella kuin kansallislintua. Joka tapauksessa savolaisen keittiön kruunu on sinnitellyt vuosisatoja ruokapöydässä.

Keskustelu harhautuu, jos pohdiskellaan Savon murteen tai kalakukon asemaa. Kysymys on enemmänkin kulttuurista, joka usein siirtyy ihmiseltä ja sukupolvelta toiselle symbolien välityksellä.

Vaikka aikamme suosii pintaliittoa, kulttuurista on etsittävä niitä piirteitä, jotka ovat muovanneet historiaa. Tämän ovat oivaltaneet suuret suomalaiset kuten Runeberg, Snellman tai Topelius, joiden mukaan kansallisvaltion rakentaminen on perustunut yhteiseen perinteeseen, historiaan ja kieleen.

Olemme alttiita valtavalle informaatiomyrskylle. Joka puolelta sataa mainoksia tai sosiaalisen median ostettua puffia, jotka pyrkivät ohjaamaan meitä ostopäätökseen. Siitä huolimatta vanhat brändit rakentavat yhteyden ihmisiin, joihin tuote tai yritys yhdistetään.

Perinteellä tai tarinoilla luodaan uskottavuutta. Laadukkaat tuotteet säilyvät markkinoilla vuosikymmeniä, vuosisatoja, jopa vuosituhansia: Romeo ja Julia, Barbi, Manchester United tai kalakukko.

Kun tavaroiden tekniset ominaisuudet ovat samanlaisia, niiden mukana kulkeva tarina voi hyvinkin ratkaista ostopäätöksen. Sata vuotta kaupankäyntiä harjoittanut yritys kertoo luotettavuudesta ja toimintavarmuudesta. Asiakas voi luottaa siihen, että yritys vastaa tuotteesta vielä vuodenkin päästä.

Myyntityön mestarit sanovat, että tunteilla on ratkaiseva merkitys ostopäätöksessä. Ihmiset ostavat tuotteen ohella turvallisuutta, sosiaalista statusta ja hyväksyntää. Vanhojen, perinteisten ikonien kylkiäisenä myös uudet trendit saavat paremmin ilmaa siipiensä alle.

Eikä tarinan tarvitse välttämättä olla kovin mahtava. Jokainen tietää, että punatiilisesä talossa asuu onnellinen perhe tai 70-luvulla mainostettiin: Turo-housuissa sykki lämmin sydän.

Jouni Vornanen
Tiedottaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Aika varautua rauhaan

20.12.2023

Rauhankyyhky Berliinin muurissa. Kuva: Jyri Wuorisalo

Olemme siirtyneet monikriisiaikaan, jossa useat kriisit osuvat samaan hetkeen ja kytkeytyvät yhteen vahvistaen toisiaan. Aikamme haastaa uudella tavalla turvallisuuden tunteen tuntemattoman edessä kun Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan, Lähi-idän kriisin kärjistyminen, NATO:n laajentumisen aiheuttamat negatiiviset ilmiöt, pandemia jälkimaininkeineen, energiakriisi, talouden taantuma sekä ilmastokriisi ja luontokato kietoutuvat toisiinsa.

Kriisitunnelmat houkuttavat myös käyttämään tilaisuutta hyväkseen. Tilanne tarjoa mahdollisuuden uhkien rakentelulle, asioiden turvallisimmalle ja jopa yhteiskunnallisen puheen militarisoinnille. Mediassa on lisääntynyt nopeasti uhkaretoriikka, jolla hämmennetään arjen turvallisuutta.

Helsingin Sanomat tiivistikin osuvasti 17.12 pääkirjoituksessaan: ”Tutkijat varoittavat nyt turvallisimmasta. Kriisitunnelmat ruokkivat sitä, että normaaleja yhteiskunnallisen toiminnan alueita – kuten lakko-oikeutta, maahanmuuttoa ja journalismia – aletaan hahmottaa mahdollisina turvallisuusuhkina. Samalla oikaistaan normaaleista lainsäädäntöprosesseista ja vaikkapa lausuntoajoista. Kansallisen turvallisuuden nimissä.”

Monikriisiaikaa pitää katsoa myös toisesta näkökulmasta, jotta emme ajaudu toivottomuuteen. Sadankomitean vuoden 2023 rauhanpalkinnon saaja Laura Lodenius lausui osuvasti: ”Rauhanliikettä tarvitaan enemmän kuin koskaan.” Kiitospuheessaan hän muistutti historian opeista: ”Rauhanliikkeen ihmiset ja aktiivit yrittivät monin tavoin niin Euroopassa kun Suomessakin 1930-luvulla varoittaa fasismin noususta Euroopassa, puolustaa ihmisoikeuksia, demokratiaa ja varoittaa voimapolitiikan ja aseiden varaan rakennettavasta politiikasta. He yrittivät varoittaa kansalaisia siitä, että kun valtakunnassa kansalaisia valmistellaan sotaan, ja rahoitetaan ensi sijassa aseita ja aseistautumista – se yleensä merkitsee sotaa.”

Sodat ja kriisit eivät ole väistämättömiä, ne ovat seurausta ihmisten toimista, rauha on tahdon asia. Näin Ahtisaari kiteytti aikanaan Nobel-puheessa. Ahtisaaren tärkeä viesti olikin, että jokainen meistä on rauhantekijä; rauha on pieniä tekoja ja päätöksiä, yhteisön rakentamista ja ylläpitämistä. Rauhaa ei rakenneta pelkästään rauhanpöydissä, vaan rauha edellyttää tekoja kaikilla tasoilla ja jokapäiväisessä arjessa.

Aikamme rauhantyötä on entistä enemmän globaaleihin turvallisuusuuhkiin vastaaminen ilmasto- ja luontotoimilla, koska ilmastonmuutos ja ympäristön pilaantuminen ovat perustavanlaatuisen uhka koko maailmalle. Ympäristöjärjestö WWF ilmaisee tämän selkeästi: ”Ilmastonmuutos ja luonnon tilan heikkeneminen muodostavat noidankehän, joka aiheuttaa, ruokkii ja pitkittää konflikteja. Pahiten tästä kärsivät jo valmiiksi haavoittuvaisimmassa asemassa olevat ihmiset, eli alkuperäiskansat, naiset, tytöt, nuoret ja vammaiset. Tämä noidankehä on katkaistava nyt.”

Äskettäin päättynyt YK:n ilmastokokous Dubaissa antoi toivoa globaalin ilmastokriisin ratkaisemiselle. Maailman maat sopivat globaalista siirtymästä, jossa fossiiliset polttoaineet korvataan uusiutuvilla ja päästöttömällä energianlähteillä. Onkohan YK:n ilmastokokous seuraava Nobelin rauhanpalkinnon saaja?

Ja on hyvä muistaa, että yrityksille varautuminen rauhaan on kannattavaa. Yritysten palvelut ja tuotteet ovat ratkaisevassa asemassa arjen turvallisuuden edistämässä kun turvataan terveyttä, ruokahuoltoa, puhdasta vettä ja energiaa. Samalla hyötyy kokonaisturvallisuus ja huoltovarmuus.

On aika varautua rauhaan entistä tarmokkaammin mielessämme Hassisen Koneen biisi On jouluyö, nyt laulaa saa: <https://www.youtube.com/watch?v=gxPMHu-XOnU>

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)
Savonia-ammattikorkeakoulu

Vuodenvaihde on vilkasta – nukahtamisvaara liikenteessä

27.12.2023

132

Liikenteen yhtenä suurimpana riskitekijänä on väsymys. Kuva: Adobe Stock

Vuodenvaihde on vilkasta aikaa liikenteessä. Mummot ja ukit odottavat malttamattomana jälkikasvun ja lapsenlapsien näkemistä. Liikennemäärät kasvavat huimasti ja moni on liikkeellä väsyneenä raskaan työviikon jälkeen.

Väsymys liikenteessä on merkittävä ongelma ja itse asiassa yleisin riskitekijä liikenneonnettomuuksissa. Sen on arvioitu olevan taustalla joka kuudennessa kuolonkolariissa. Noin neljännes kuljettajista on joskus torkahtanut rattiin ja lähes jokainen on ajanut väsyneenä.

Väsymyksen taustalla voi olla lukuisia syitä. Yleisin syy väsymykseen on kuitenkin unen puute eli ihminen on nukkunut vähemmän kuin hänen oma unentarpeensa olisi. Huolestuttavaa on, että valtaosa näistä ihmisistä myös itse tiedostaa nukkuvansa liian vähän.

Yli 16 tunnin valvominen heikentää ajokykyä samassa määrin kuin puolen promillen humala. Yli 24 tunnin yhtämittäinen valveillaolo vastaa jopa promillen humalatilaa.

Entä sitten alkoholi. Pari lasia voi helpottaa nukahtamista, mutta alkoholin muut sivuvaikutukset tekevät siitä huonon unilääkkeen. Alkoholi vaikuttaa elimistössä keskushermoston tasolla. Väkijuoma läpäisee veriaivonesteen eli teoriassa jo pisarakin vaikuttaa aivoihin. Päihde vaikuttaa niin, että nukkuminen on pinnallista.

Syvän unen vaihe on yleensä yöunen alussa. Jos on juonut viiniä illalla, veressä on nukkumaan mennessä alkoholia. Silloin syvän unen laatu heikkenee, ja ihminen saattaa olla seuraavana päivänä väsynyt riittävästä unen määrästä huolimatta. Puhutaan siis liikenteessä melkoisesta riskitekijästä.

Myös uni- ja nukahtamislääkkeitä käytetään Suomessa paljon. Yli 300 000 ihmistä käyttää säännöllisesti unilääkkeitä. Lääkkeet vaikuttavat keskushermostotasolla, ja niiden vaikutus alkoholin kanssa ennalta arvaamaton. Tämä kannattaa pitää mielessä unilääkepurkkia rapisteltaessa, varsinkin, jos aikoo auton rattiin.

Liikenteen yhtenä suurimpana riskitekijänä pidetään siis väsymystä. Valitettavasti oma väsymys jää usein tunnistamatta. Lohdullista kuitenkin on, että jokainen meistä voi vaikuttaa halutessaan omaan nukkumiseensa.

Jouni Vornanen
Tiedottaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Lähde: Nukkumalla menestykseen, Henri Tuomilehto, Jouni Vornanen (Tammi 2019). Kirja äänestettiin Fit Awards 2020 vuoden hyvinvointikirjaksi.

2024

Kansa tahtoo, poliitikot eivät

3.1.2024

135

Kansainvälisesti verrattuna emme luota omiin vaikutusmahdollisuuksiimme. Kuva: Kaija Sääsä

Kansalaiset haluaisivat olla aktiivisia ja vaikuttaa verkon välityksellä, mutta päättäjät eivät siitä innostu. Heillä on vielä vallalla käsitys: kasvokkain kohdaten asiat saadaan eteenpäin.

Ei uskoisi, että seuraavat tutkimustulokset ovat Suomesta. Sitran selvitys: Demokraattiset osallistumismahdollisuudet Suomessa. Kyselytutkimus kansalaisten ja päättäjien ajatuksista päätöksentekoon osallistumisesta ja demokratian tulevaisuuskuvista, on mielenkiintoista luettavaa.

Lähes 70 prosenttia kansasta haluaisi osallistua päätöksentekoon muun muassa nettiäänestämällä, nettikeskusteluilla ja nettiadressien allekirjoittamisella. Päättäjistä vain 14 prosenttia on kiinnostunut edistämään uudenlaisia verkkopohjaisia vaikuttamismuotoja.

Uusia osallistumisen muotoja on kuitenkin kehitettävä, jos todella halutaan ihmisten voivan vaikuttaa yhteisiin asioihin. Kysehän on pohjoismaisesta demokratiasta.

Meillä ei ole varaa antaa ihmisten vaikuttamismahdollisuuksien taantua, päinvastoin. Tarvitaan osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien monipuolistamista ja parantamista. Lähidemokratia, osallistava budjetointi, vaikuttaminen asuinalueensa kehittämiseen ja aktiivinen asukastoiminta ovat hyviä toimintatapoja. Niistäkään ei välttämättä moni kuitenkaan tiedä riittävästi.

Tarvitaan laajaa keskustelua siitä, miten eri elämänvaiheissa olevat ihmiset haluaisivat osallistua, ja tulisi myös kokeilla uusia toimintamuotoja.

Kansainvälisesti verrattuna emme luota omiin vaikutusmahdollisuuksiimme. Noin kolmasosa suomalaista ei osallistu vaikuttamiseen. Yli puolet uskoo poliitikkojen ja päättäjien olevansa kiinnostuneita vain omien intressien, eikä yhteisten asioiden edistämisestä.

Halumme vaikuttaa kohdistuu erityisesti henkilökohtaisesti koskettaviin asioihin ja yhteiskunnallisiin teemoihin. Erittäin harva, vain joka kuudes, kokee osallistumisen ja vaikuttamisen helpoksi. ”Päätöksenteon läpinäkyvyyteen luotetaan suunnilleen saman verran kuin ystävän some-päivitykseen”, todetaan tutkimuksessa.

Oletus lienee, että ystävät ovat ylipositiivisia tai -dramaattisia somessa. Eivät ainaakaan luotettavia.

Poliittisen retoriikan koetaan etäännyttävän ihmiset päätöksenteosta. Tämä antaakin mainion tilan populistisille tai ääriyryhmittymille saada kannattajia. Kun vaikuttamismahdollisuudet koetaan liian heikoiksi, erilaiset kansalaistottelemattomuuden muodot lisääntyvät helposti.

Suomen väestöstä yli 9 prosenttia on ulkomaalaistaustaisia. On tärkeää, että myös heidän vaikuttamismahdollisuuksiaan kehitetään. Kulttuuriset erot tai liian vähäinen yhteisymmärrys saattaa jättää heidät helposti yhteiskuntamme ulkopuolelle.

Kaija Sääsäki
Yrityspalvelujohtaja
Savonia-ammattikorkeakoulu

Ilmastokriisi

10.1.2024

Erilaiset luonnonkatastrofit tulevat lisääntymään Suomessakin. Kuva: Savonia yhdessä tekoälyn kanssa.

”Mä liikun kriisistä kriisiin
Kuljen komein askelin
Tahdon ettei mikään ois kuin ennenkin
Kuljen kriisistä kriisiin
Enkä löydä apua
Onnen sirpaleet mua haavoittaa ja saa
Kriisiin
Kriisiin
Kriisiin”

Ismo Alanko, Kriisistä kriisiin (1996)

Kriisipuhe yhteiskunnassa on lisääntynyt viime aikoina rajusti; meillä on sotaa, energiakriisiä, orastavaa talouskriisiä ja ilmastonmuutoksen yhteydessä on entistä enemmän ilmastokriisipuhetta, lisäksi vielä luonnon monimuotoisuutta uhkaa kriisiytyminen.

Ilmastokriisi näkyy erilaisissa yhteyksissä. Kansainvälinen ihmisoikeusjärjestö Amnesty International tiivistää oivallisesti ilmastokriisin ytimen: ”Ilmastokriisi on ihmisoikeuskysymys. Ilmaston lämpeneminen vaarantaa miljoonien ihmisten oikeuden elämään, terveyteen, ravintoon, puhtaaseen veteen ja toimeentuloon. Valtioiden haluttomuutta toimia ilmastonmuutoksen pysäyttämiseksi voikin kutsua historian suurimmaksi sukupolvet ylittäväksi ihmisoikeusloukkaukseksi.”

Kyllähän maailman terveysjärjestö WHO maalailee yhtä rankasti. Se on arvioinut, että ilmastonmuutos on suurin yksittäinen uhka ihmisyydelle.

Hallitustenvälisen ilmastonmuutospaneelin IPCC:n raportin mukaan maailmassa arviolta 3,6 miljardia ihmistä elää ympäristöissä, jotka ovat erittäin haavoittuvia ilmastonmuutoksen vaikutuksille.

UNICEF, maailman suurin lastenjärjestö sanoo sen myös suoraan: ”Ilmastokriisi vaarantaa lapsen oikeuksien toteutumisen. Ilmaston lämpeneminen lisää kuivuutta, tulvia ja äärimmäisiä sääilmiöitä, joiden seurauksena lapset voivat joutua jättämään koulun kesken tai menettää kotinsa. Jos maanviljely vaikeutuu, ruoan ja tulojen puute voi aiheuttaa lasten aliravitsemusta. Ilmastokriisi lisää myös malarian ja ripulitautien esiintymistä sekä siirtolaisuutta.”

Voidaanko meillä Pohjois-Savossa puhua ilmastokriisistä? Onko kriisistä puhuminen pirujen maalailua seinille?

Ei taida olla pirujen maalailua kun kuuntelee vaikka Lasse Peltosta, ympäristökongfliktien hallinnan professoria Itä-Suomen yliopistosta: ”Vihreä siirtymä ei onnistu ilman konfliktien ennakoitua ja hallintaa. Eturistiriidat ja kiistat ovat jatkossa vihreän siirtymän stressitestejä. Avainkysymys on, miten siirtymän yhteiskunnallinen hyväksyttävyys ja oikeudenmukaisuus pystytään varmistamaan.”

138

Alamme siis jopa lähestyä ilmastokriisinhallintaa alue- ja paikallistasolla, jotta vihreä siirtymä ei johda yhteiskuntarauhan järkkymiseen. Meidän on siis lisättävä eri intressiryhmien välillä dialogia ja sovittelua ilmasto- ja ympäristöturvallisuuden edistämiseksi ihan täällä kotikulmilla.

Ja näkyyhän ilmastokriisi jo aluekehityksessä. Nyt on tarjolla jopa EU-rahoitusta teemalla Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofi-valmiuden ja -palautuvuuden edistäminen. Tämä alleviivaa sitä, että tarvitsemme Pohjois-Savossa aktiivista varautumista ilmastonmuutoksen vaikutuksiin, kielteisten vaikutusten ennakoitua ja vähentämistä sekä myönteisten vaikutusten luomiin mahdollisuuksiin tarttumista. Sopeutuminen on ilmastonmuutoksen hillintään tähtäävien toimien rinnalla välttämätöntä.

Pohjois-Savossakin ilmastokriisiä vauhdittavat erilaiset ilmaston muuttumisesta johtuvat ympäristökatastrofit, kuten tulvat, helteet, kuivuus ja myrskyt.

Miten sitten aluekehityksessä tulee kehittää ilmastotoimia kriisiytymisen välttämiseksi? Vähintään on ymmärrettävä ilmastotoimien keskinäisriippuvuuksia, koska toimet eivät toimi eristyksissä, vaan ne ovat yhteydessä toisiinsa ja usein toisistaan riippuvaisia.

Tässä Savonia-ammattikorkeakoulun tarjoamana kolme pointtia, joilla homma etenee kohti inhimillisen turvallisuuden vahvistamista ilmastotyössä:

- Synergian maksimointi: tunnistaa mahdolliset synergiat ilmastotoimien välillä, kun yhden toimen toteuttaminen voi helpottaa tai parantaa toisen toimen tehokkuutta.
- Haittavaikutusten minimoiminen: tunnistaa mahdolliset haittavaikutukset ilmastotoimien välillä, kun yhden toimenpiteen toteuttaminen voi vaikuttaa negatiivisesti toisen toimen tehokkuuteen. Älä vahingoita!
- Ei-toivottujen seurausten välttäminen: Tunnista ilmastotoimien toteuttamisen mahdolliset tahattomat seuraukset, jotka voivat syntyä eri toimien vuorovaikutuksesta.

Ketään ei jätetä jälkeen!

Tämä on viimeinen blogini tällä alustalla, Savonia-ammattikorkeakoulun ilmastoturvallisuustyötä ja ilmastokriisin etenemistä Pohjois-Savossa voi seurata verkossa: <https://ilmastoturvallisuus.savonia.fi/>

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, kansainväliset palvelut (human security ja ilmastoturvallisuus)
Savonia-ammattikorkeakoulu

Dialogiringit tekivät meistä tiimin

17.1.2024

Dialogiringi, jossa meitä oli paikalla 7 tiimin jäsentä. Kuva: Marjut Hentunen

Vuosi sitten meidän tiimimme päätti ottaa käyttöön dialogiringit. Sovimme, että pidämme kerran kuussa kahden tunnin asialistallisen tiimikokouksen ja sen kanssa vuorotellen kerran kuussa tunnin mittaisen dialogiringin. Dialogiringit ovat olleet tiimimme yhteishengen kannalta huippujuttu.

Meitä on tiimissä nykyisellään 11 henkilöä: on sekä Savoniassa jo yli 30 vuotta työskennelleitä konkareita että vastikään tiimiin rekrytoituja. Taustamme ovat hyvin monenlaiset ja ikähaitarimme 32–63 vuotta. Tehtävämme on tuottaa, kehittää ja koodinoida koulutuksia työelämässä jo oleville tutkinnon suorittaneille. Tämä työskentely vaatii selkeitä yhteisiä tavoitteita, kykyä puhaltaa yhteiseen hiileen ja erityisesti hyviä tiimityötaitoja.

Ensimmäinen dialogiringi: Mistähän tässä on kysymys?

Ensimmäinen dialogiringimme oli 6.2.2023. Koska menettely ei ollut kaikille tuttu, yksi tiimimme jäsen esitteli aluksi lyhyesti, mistä dialogiringissä on kysymys. Hänellä oli aiempaa kokemusta terveysalan työyhteisöissä pidetyistä dialogiringeistä, ja ne olivat toimineet oivallisesti työyhteisön yhteishengen rakentajana.

Dialogiringissä istutaan sananmukaisesti ringissä. Kenelläkään ei saa olla edessään pöytää, läppäriä tai laukkua eikä istunnon aikana saa vilkuilla puhelinta. Keskeisiä sääntöjä ovat, että keskitytään kuuntelemaan toisia, odotetaan omaa vuoroa, kunnioitetaan toisten näkökulmia ja puhutaan suoraan omista ajatuksista ja tunteista. Me sovimme, että dialogirinkiin ei voi osallistua etänä, vaikka hybridiosallistumisaikaa elämme, ja että puhelimet ovat äänettöminä.

Ensimmäisessä istunnossa olimme uuden ja tuntemattoman edessä. Aloitimme dialogiringit samaan aikaan, kun tiimimme oli juuri täydentynyt kahdella hengellä, ja sen jälkeenkin on tullut vielä kaksi uutta jäsentä.

Muistiinpanoja ensimmäisen dialogiringin jälkeen: Oli innostuneisuutta, toiveikkuutta, odotuksia ja toisaalta epäilyä, tarvitaanko näitä tai toimiiko. Selvästikään menettely ei ollut tuttu useimmille. Osa oli ehkä sen takia hiljaa, siis käytti vähän puheenvuoroja. Jossain vaiheessa otettiin paperitollo, ja sitä alettiin heitellä ringissä ristiin rastiin seuraavan puheenvuoron merkiksi myös niille, jotka olivat olleet pääosin hiljaa. Se toimi hyvin. Hieman jäi hämmentynyt olo, tosin edelleen odottava.

Toinen dialogirinki: Irti epäilyksistä

Avoimen vuorovaikutuksen edellytys on tiimin jäsenten välinen luottamus. Luottamus rakentuu, kun tiimin jäsenet oppivat tuntemaan toisensa mahdollisimman hyvin: toisten osaamiset, vahvuudet, heikkoudet, arvot ja asenteet, persoonan, ilmaisutyylin ja historian. Kun luottamus on tarpeeksi vahva, tiimin jäsen voi luottaa siihen, että häntä kuunnellaan, hänen mielipiteitään arvostetaan, hän tulee ymmärretyksi ja että hänet hyväksytään sellaisena kuin hän on.

Dialogiringissä tiimin jäsenet voivat turvallisesti harjoitella keskenään mm. kuuntelua ja tilan antamista toiselle samalla kun he oppivat tuntemaan toisiaan uudenaikaisista näkökulmista – myös sellaisista näkökulmista, jotka eivät välttämättä liity millään lailla työtehtäviin.

Toinen dialogirinki oli 3.3.2023. Kaikki tiimin jäsenet olivat paikalla, lisäksi tuolloinen koulutuspäällikkö. Olimme päättäneet kokeilla keskustelun herättäjänä korttipakkaa, jonka korteissa on kysymyksiä. Dialogiringin aluksi nostetaan sattumanvaraisesti yksi kortti, ja jokainen vuorollaan vastaa siinä esitettyyn kysymykseen. Ensimmäinen puheenvuoro on nostajan vasemmalla puolella istuvalla.

Meidän tiimimme ensimmäinen kysymys oli: Mikä sinusta tulisi, jos saisit nyt valita uuden työnkuvan ja uran? Jokainen kertoi ajatuksistaan ja muut kommentoivat. Kierrokseen meni puoli tuntia eli puolet dialogiringin ajasta. Loput ajasta ideoimme tulevaa tiimitapahtumaa ja siitä viestimistä.

Toisen dialogiringin jälkeisiä ajatuksia: Tunnelma oli suorastaan riehakas. Ei ollut enää tietoaakaan eka kerran hämmennyksestä, epätietoisuudesta ja epäilystä. – – – Tulee sellainen olo, että tiimin henki alkaa oikeasti muodostua. Tällaista yhdessä ideointia ja nauramista tiimi tarvitsee.

Tiimin sisäinen luottamus vahvistuu

Olemme tähän mennessä pitäneet kahdeksan dialogirinkiä: neljä keväällä ja neljä syksyllä. Korttipakan käyttäminen vakiintui heti ensimmäisen kokeilun jälkeen dialogiringin aloitukseksi. Pari kertaa kortin kysymykseen vastaamiskierros on vienyt koko tunnin, toisinaan on ehditty keskustella muustakin. Olemme yrittäneet myös teemoittaa rinkejä, mutta juuri niillä kerroilla kortin kysymys on virittänyt niin vilkkaan keskustelun, ettei tema ole juuri ehditty käsittelemään.

142

Olemme myös yhdessä tuumin hylänneet muutamia korttipakasta nousseita kysymyksiä. Joulun alla hylkäsimme kysymyksen, jossa pyydettiin kertomaan jokin salaisuus. Kukaan ei halunnut kertoa salaisuuksiaan, koska eiväthän ne enää olisi olleet salaisuuksia sen jälkeen.

Keväällä nostimme uuden kortin sen jälkeen, kun kortti pyysi kertomaan ensirakkautesta. Emme olleet tuolloin vielä valmiita jakamaan noin intiimiä kokemusta. Sama kortti nousi uudelleen syksyllä, ja tuolloin tiimimme sisäinen luottamus oli jo niin vahva, että pystyimme jakamaan hyvinkin henkilökohtaisia muistoja, jokainen tietysti oman harkintansa mukaan. Lisäksi olemme keskustelleet mm., mitä tekisimme mahdollisen vuorotteluvapaan aikana, mitä itse kukin muuttaisi itsessään, mitä ominaisuutta arvostaa toisissa tai mistä ei luopuisi mistään hinnasta.

Dialogirinkimme jatkuvat

Jatkamme tiimimme dialogirinkejä tänä vuonna samalla syklillä ja menettelyillä kuin viime vuonna. Korttipakka on tosi hyvä ringin aloituksessa, koska se antaa aiheen, joka on tasapuolinen ja kiinnostava.

Kokemuksemme perusteella suosittelimme dialogirinkejä kaikille tiimeille, jotka pitävät sisäisen luottamuksen rakentamista tärkeänä.

Marja Kopeli, koulutusasiantuntija

Aija Hietanen, lehtori

Savonia-ammattikorkeakoulu, jatkuva oppiminen

Unesta elämäntapamuutokseen

24.1.2024

143

Tavoitteellisesti treenatessa palautuminen on ensiarvoisen tärkeää. Kuva: Savonia-ammattikorkeakoulu

Vuodenvaihte on elämäntapamuutoksien kulta-aikaa ja niiden motiiveja on monenlaisia. Yksi haluaa pudottaa painoa, toinen lisätä liikuntaa, kolmas tumpata tupakan ja kokeilla tipatonta tammikuuta.

Vinkkejä, ohjeita ja to do -listoja löytyy pilvin pimein. Lääketiede on pitkään unelmoinut ihme pilleristä, tabletista, jolla saataisiin kaikki vaivat kerralla kuntoon. Itse asiassa meillä on jo sellainen: uni.

Elämäntapamuutoksessa sukeltaan usein innolla uuden harrastuksen pariin. Kun urheilukärpänen puree ja treenien jälkeinen hyvän olon tunne valtaa, usein unohtuu se, että kehittyminen tapahtuu pääasiassa palautumisessa.

Tavoitteellisesti treenatessa palautuminen on ensiarvoisen tärkeää. Varsinkin, jos kehitys tuntuu jääneen junnaamaan paikoilleen, kannattaa uni ottaa suurennuslasin alle.

Vallalla on erilaisia terveystrendejä. Viime aikoina on mainostettu aikaista aamutreenaamista. Mainio ajatus. Mutta jos päätät harjoitella aikaisin aamulla, muiden valintojen tulee tukea sitä. Palautumisen osalta se tarkoittaa sitä, että liikkujan on huolehdittava riittävästä unesta ja mentävä ajoissa pehkuihin.

Moni lyö laimin palautumisen. Siitä seuraan helposti huonoja asioita, jotka heikentävät palautumisen laatua. Palautumisen puutteessa muun muassa puolustusmekanismit alkavat heitellä, infektioherkkyys kasvaa ja sairastelu alkaa.

Vaikka elämäntapamuutos on kaikin puolin kannatettava, siinä tarvitaan kuitenkin malttia. Moni ihmettelee, miksi jenkakahvat pysyvät rankoista treeneistä huolimatta. Jos painonhallinta tuntuu taistelulta tuulimyllyjä vastaan, voi se olla merkki siitä, ettei nuku tarpeeksi.

Kun nukkuu riittävästi, kylläisyshormoni toimii toivotulla tavalla ja pitää napostelu- ja hiilarihimot kurissa. Tärkeintä on pitää kokonaispaletti kasassa eli syödä, liikkua ja nukkua hyvin.

Jouni Vornanen

Tiedottaja

Savonia-ammattikorkeakoulu

144

Lähde: Nukkumalla menestykseen, Henri Tuomilehto, Jouni Vornanen (Tammi 2019). Kirja äänestettiin Fit Awards 2020 vuoden hyvinvointikirjaksi.

SAVOBLOGIT - LIIKETTÄ LIIKETOIMINTAAN VOL. 10

Savon Sanomien SavoBlogit - Liikettä liiketoimintaan on saatavana sekä kirjana että nettijulkaisuna. Kirjat ovat pysyviä, nettijulkaisut välttämättä eivät.

Liikettä liiketoimintaan -blogeissa kerrotaan raikkaasti ja monipuolisesti bisneksen, koulutuksen, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotyön eri teemoista ja ilmiöistä.

Tähän kirjaan on koottu kaikki vuoden 2023 ja tammikuun 2024 blogimme. Savon Sanomat eli kansankielellä, Savari, lanseerasi lehden lukijoille uuden blogisivustonsa keväällä 2015. Olimme heti mukana uudessa SSBlogissa, jonka nimi muuttui vuonna 2018 SavoBlogiksi.

Vaikka media painottuu digilehtiin ja -alustoihin, harmiksemme Savon Sanomat lopetti SavoBlogit-sivuston tammikuussa 2024. Tämän vuoksi tämä on viimeinen SavoBlogit-julkaisumme. Olimme blogisteina peräti lähes yhdeksän vuotta.

Liikettä liiketoimintaa -blogimme on ollut yksi tapa vaikuttaa vastuullisesti ja tuoda Savonia-ammattikorkeakoulun asiantuntijuutta ja osaamista tunnetuksi valtakunnallisesti.